

6. mezinárodní konference
ŠKOLA A ZDRAVÍ 21
Anotace

výzkumný záměr MSM0021622421

Škola a zdraví pro 21. století

30. srpna–1. září 2010

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Brno 2010

6th International Conference
SCHOOL AND HEALTH 21
Book of Abstracts

research plan MSM0021622421

School and Health for 21st Century

August 30–September 1, 2010

Faculty of Education, Masaryk University
Brno 2010

Editor: Evžen Řehulka

Redakční rada: Miroslav Janda
Evžen Řehulka
Gabriela Věchtová

© 2010 Masarykova univerzita

ISBN 978-80-210-5262-8

VĚDECKÝ VÝBOR KONFERENCE

prof. PhDr. Blahoslav Kraus, CSc.

Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové, CZ

prof. RNDr. Vratislav Kapička, DrSc.

Přírodovědecká fakulta
Masarykova univerzita, Brno, CZ

prof. PhDr. Josef Maňák, CSc.

Pedagogická fakulta
Masarykova univerzita, Brno, CZ

prof. PhDr. Vladimír Smékal, CSc.

Fakulta sociálních studií
Masarykova univerzita, Brno, CZ

prof. PhDr. Eva Sollárová, CSc.

Fakulta sociálních věd a zdravotnictva
Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra, SK

prof. PhDr. Ing. Josef Šmajš, CSc.

Filozofická fakulta
Masarykova univerzita, Brno, CZ

prof. PhDr. Hana Válková, CSc.

Fakulta tělesné kultury
Univerzita Palackého, Olomouc, CZ

prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.

Lékařská fakulta
Masarykova univerzita, Brno, CZ

ÚVOD ANOTACE

Již několik let se stává tradicí, že Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity pořádá v rámci svého výzkumného záměru ŠKOLA A ZDRAVÍ PRO 21. STOLETÍ stejnojmennou konferenci s mezinárodní účastí. Ta letošní, šestá, se koná, jako obvykle, v posledním týdnu v srpnu a v roce 2010 vychází na dny 30. srpna až 1. září.

Projekt ŠKOLA A ZDRAVÍ PRO 21. STOLETÍ vychází z aktuálních tendencí, které nacházíme v materiálech našeho školství (např. Rámcové vzdělávací programy) či v programech Světové zdravotnické organizace (např. ZDRAVÍ 21). Školství a zdravotnictví může – a jsme přesvědčeni, že musí – spolu úzce spolupracovat, neboť člověk 21. století musí disponovat zdravotní gramotností, musí nést poučenou odpovědnost za své zdraví a očekává se od něho, že bude umět své zdraví chránit, rozvíjet ho a žít vysoce kvalitním životem. Realizace těchto cílů může efektivně používat pedagogických metod a primární zdravotní prevence by se měla stát úkolem školy, která má za úkol výchovu a také většinou působí na člověka v jeho nejtavnějších obdobích.

Tyto ideje jsou východiskem pro základní řešitelský tým badatelů, kteří pracují podle svého individuálního zaměření a potřeb projektu. Za celou dobu práce na výzkumném záměru jsme navázali spolupráci s velkou řadou našich i zahraničních odborníků, které náš projekt oslovil a kteří ukázali na další souvislosti s naším tématem. Nebránili jsme se rozšiřování celého výzkumného pole, neboť se domníváme, že tento je přístup inspirativní a podnětný.

Předložený sborník anotací příspěvků konference ukazuje naši práci a práce našich vzácných hostů a spolupracovníků. Doufáme, že všichni zájemci si najdou na konferenci své téma a obohatí ji svými myšlenkami a diskusí.

Evžen Řehulka

řešitel výzkumného záměru

MSM002162242

ŠKOLA A ZDRAVÍ PRO 21. STOLETÍ

PŘEHLED DODANÝCH ABSTRAKT

Adamec Petr, Dan Jiří

KURZ PRO MATKY NA MATEŘSKÉ DOVOLENÉ: NOVÝ PROGRAM CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ (PŘÍSPÍVÁ) KE ZLEPŠENÍ KVALITY ŽIVOTA A ZDRAVÍ

Klíčová slova: celoživotní vzdělávání, vzdělávání znevýhodněných skupin, pozice na trhu práce, ženy na rodičovské dovolené

Anotace: Z pohledu jedince, který vyznává tradiční hodnoty je vzdělávání velmi subjektivní záležitost a jeho přístup k němu individuální. Nepochybně silně vzdělání ovlivňuje kvalitu života, která pak souvisí s pojmy životní pohoda a duševní zdraví. V jednotlivých životních stádiích má kvalita života vztah k úrovni tělesné a duševní činnosti. Má vztah k reálné nebo možné pracovní činnosti. Nikoli na posledním místě je ovlivňována sociálním začleněním jedince ve společnosti, jeho postavením a zakotvením v užší rodině a širším sociálním prostředí. Pozice žen na rodičovské dovolené, které se vracejí na trh práce je velice složitá a nelehká. Proto se Masarykova univerzita rozhodla realizovat program celoživotního vzdělávání zaměřený na psychickou i fyzickou aktivizaci této znevýhodněné skupiny.

COURSE FOR WOMEN ON MATERNITY LEAVE: NEW PROGRAM OF LIFELONG LEARNING (SUPPORTS) TO IMPROVE THE QUALITY OF LIFE AND HEALTH

Key words: lifelong learning, women on maternity leave, position at labour market, education of handicapped group

Abstract: A traditionally oriented individual regards education as highly subjective and approaches it in a particular way. Education undoubtedly affects the quality of life, which is further closely related to well-being and mental health in general. In each stage of life the quality of life is linked to the quality of mental and physical activities. Least but not last, the quality of life is influenced by the level of social incorporation, by social status and by integrity within wider family and social structures. Women entering labour market after maternity leave face a particularly difficult situation. Therefore Masaryk University launched a project of lifelong learning aimed at mental and physical stimulation of this disadvantaged group.

Mgr. Petr Adamec, DiS
Rektorát Masarykovy univerzity
Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, Česká republika
adamec@rect.muni.cz

doc. PhDr. Jiří Dan, CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
dan@ped.muni.cz

Bajd Barbara

PŘEDŠKOLNÍ PŘEDSTAVY DĚTÍ O KŮŽI

Klíčová slova: představy dětí, předškolní děti, kůže, tělo

Anotace: Kůže je největším orgánem v těle a slouží nám mnoha svými funkcemi. I když děti nějaké představy o své kůži mají, neuvědomují si, jak mnoho důležitých rolí sehrává v jejich těle. V našem šetření jsme chtěli zjistit, jaké představy mají a jak vnímají svou kůži pětileté až šestileté děti. Zjistili jsme u nich mnoho mylných představ a potvrdil se očekávaný předpoklad, že si ještě nejsou vědomy všech funkcí a významu, které lidská kůže má. Výsledky šetření nám napomohou vhodně připravit vyučovací jednotky s tímto obsahem.

PRE-SCHOOL CHILDREN'S CONCEPTIONS ABOUT SKIN

Key words: children's conceptions, pre-school children, skin, human body

Abstract: Skin is the largest organ in our body and serves many functions. Although children have some notions about their skin they do not realise just how many important roles skin has in the effective regulation of their bodies. In our investigation we wanted to know what notions and misconceptions 5-6 year old children have about their skin. We discovered many misconceptions, and that children are unaware of all the functions that skin has. The results will help us to prepare a teaching unit with this content.

Prof. Dr. Barbara Bajd
University of Ljubljana, Faculty of Education
Kardeljeva pl. 1000, Ljubljana, Slovenija
Barbara.bajd@guest.ames.si

Bajd Barbara, Praprotnik Luka

SÍLA SEVRĚNÍ S VIZUÁLNÍ KONTROLOU V RŮZNÝCH VĚKOVÝCH KATEGORIÍCH

Klíčová slova: ruka, sevření, rozvoj motoriky

Anotace: Článek referuje o zařízení, které dokáže vyhodnotit sílu sevření ruky s vizuální kontrolou. Cílem studie bylo porovnat a vyhodnotit sledované hodnoty u dětí ve věku 4, 6, 9 a 14 let. Bylo použito náhodně vygenerovaných ramp, sinusoidů a pravouhlých signálů. Výsledky z různých věkových skupin byly porovnány pomocí relativní dráhové chyby (rmse – relativní čtvercová chyba), což je rozdíl mezi cílem (počítačový monitor) a měřenou výchozí silou za 60 sekund. Vypočítali jsme průměrnou hodnotu rmse pro každou věkovou skupinu, signál a pro každé sevření, aby mohlo dojít k porovnání mezi věkovými skupinami. Výsledky potvrdily naše očekávání, že rmse významně klesá s věkem.

GRIP FORCE CONTROL UNDER VISUAL FEEDBACK AT DIFFERENT AGES

Key words: hand, grasping, motor development

Abstract: In our study we presented an apparatus for the evaluation of grip force control under visual feedback. The aim of our study was to compare and to assess the grip force control in a group of healthy 4, 6, 9 and 14 year old children. We used three different target signals: randomised ramp, randomised sinus and randomised rectangular signals. All children performed lateral precision grip and cylindrical power grip with their dominant hand. Results of different age groups were compared by the use of relative tracking error (rmse – relative root mean square error), which is the difference between the target (on computer screen) and measured output force over 60 seconds. We calculated the average rmse for each age group, for each target signal and for each grip to compare them between age groups. The results prove our expectation that the rmse is significantly decreased with age.

Prof. Dr. Barbara Bajd
University of Ljubljana, Faculty of Education
Kardeljeva pl. 1000, Ljubljana, Slovenija
barbara.bajd@guest.ames.si

Luka Praprotnik
Slovenija

Bartoňová Miroslava

ÚSPĚŠNOST ABSOLVENTŮ PŘÍPRAVNÝCH TŘÍD V PRIMÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova: absolvent přípravné třídy, klíčové kompetence, hodnocení a klasifikace, inkluzivní vzdělávání, klima třídy, žák se sociálním znevýhodněním, základní škola.

Anotace: Přípravné třídy základní školy jsou jedním z výsledků aktuálních změn v národnostním školství, v němž se dostal vzhledem k romské komunitě do popředí především úkol připravit romské děti na vstup do základní školy. Článek prezentuje výsledky výzkumného šetření realizovaného v období 2000–2008 v přípravných třídách základních škol v České republice. Cílem výzkumného šetření byla komplexní analýza teoretických a empirických zdrojů týkajících se problematiky multikulturní edukace s důrazem na možnosti vzdělávání v přípravné třídě. Následně chceme poukázat na efektivnost přípravných tříd též vzhledem k úspěšnému zvládnání povinné školní docházky romských žáků na běžných základních školách.

FRUITFULNESS OF SCHOOL LEAVERS OF PREPARATORY CLASSES IN BASIC EDUCATION

Key words: a graduate of preparatory classes, key competences, assessment and evaluation, inclusive education, class climate, a student with social disadvantage, primary

Abstract: Preschool preparation has the great importance for the further educational career of the individual. Preparatory classes of primary school are one of the outcomes of current changes in the national education, which had given to the Roma community to the fore primarily to prepare Roma children for entry into primary school. The article presents the results of the research realized in the 2000–2008 period of preparatory classes in primary schools in the Czech Republic. The aim of the research was a comprehensive analysis of theoretical and empirical resources relating to issues of multicultural education with an emphasis on learning opportunities in the preparatory class. Subsequently, we highlight the effectiveness of preparatory classes also due to the successful management of compulsory school attendance of Roma pupils in mainstream schools.

Doc. PhDr. Miroslava Bartoňová, Ph.D.
Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita
Katedra speciální pedagogiky
Poříčí 7, 602 00 Brno, Česká republika
bartonova@ped.muni.cz

Bednářová Renáta, Šířoká Lenka, Kawuloková Denisa

VÝŽIVA V ZÁKLADOŠKOLSKÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova: zdraví, výživa, energie, fyzika, vzdělávání

Anotace: Článek poukazuje na problematiku zdraví v základoškolském vzdělávání. Je uvedena ukázka vyučovací hodiny ve fyzice.

THE NOURISHMENT IN A SECONDARY EDUCATION

Key words: health, nourishment, energy, physics, education

Abstract: The article shows the health issue in a secondary education. There is given an example of the physics lesson.

Mgr. Renáta Bednářová
PdF Masarykova univerzita
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
renaata.bednarova@gmail.com

Mgr. Lenka Šířoká
Česká republika

Mgr. Denisa Kawuloková
Česká republika

Białas Dariusz

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ JAKO VÝZVA PRO AKADEMICKÉ VZDĚLÁNÍ

Klíčová slova: vzdělání a výchova, univerzita, zdraví

Anotace: V současnosti diskutovaná otázka zdraví společnosti a jedince je označována za hlavní problém ve výchovně vzdělávacím procesu. Vědomí zdraví a zdravého životního stylu a aktivní účast ve tvořivém zdravém prostředí, to jsou témata, z nichž vychází koncepce „vyššího vzdělání“. Aby mohly být tyto ideje naplněny v běžném sociálním životě, musí být nalezena odpověď na následující otázku. Může se zdraví stát klíčovou hodnotou ve výchovně vzdělávacím procesu a do jaké míry může zdraví začleněno do akademického vzdělání.

EDUCATION FOR HEALTH AS THE CHALLENGE FOR THE SYSTEMS OF ACADEMIC EDUCATION

Key words: students education, university, health, students

Abstract: In the modern educational discourse the problem of public and individual health is indicated as the essential issue. Health awareness, pro-health life style and active participation in creating the favorable health environments are shown as the elements constructing the conception of „higher education“. To fulfill the mentioned ideas in a real social life the crucial questions must be asked: can health be the priority value in education and to which extent can and must the health education be included into the academic education?

Dr. Dariusz Białas

Zakład Pedagogiki Zdrowia, Katedra Pedagogiki, Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich
ul. Traugutta 57/59, 50-417 Wrocław, Polska
drdbpz@ak.am.wroc.pl

Birknerová Zuzana

SOCIÁLNÝ KONTEXT ŠKOLY A VÝCHOVA K ZDRAVIU

Klíčová slova: výchova k zdraviu, preventívne programy, znevýhodnené sociálne prostredie

Anotace: V příspěvku venujeme pozornost sociálnímu kontextu školy a školskému méně podnetnému prostředí, kde výchova k zdraví zohrává velmi důležitou úlohu. Navrhli a ověřili jsme preventivní program, který je určený hlavně rómským žákem 1. stupňa ZŠ. Predložený program Zdravie hrou (Birknerová, 2007) je projektom primárnej prevencie problémov s návykovými látkami zameraný na alkohol, tabak a prchavé látky. Jeho cieľom je predstaviť žiakom zaujímavou formou aktívny zdravý životný štýl života a oboznámiť ich s významom aplikovania princípov zdravia. Uvedený výskum sme realizovali u žiakov základných škôl zo znevýhodneného sociálneho prostredia vo vybraných školách Prešovského VÚC a jeho cieľom bolo overiť účinnosť predloženého projektu primárnej prevencie problémov s návykovými látkami zohľadňujúceho špecifiká žiakov.

SCHOOL SOCIAL CONTEXT AND HEALTH EDUCATION

Key words: health education, preventive programs, disadvantaged social environment

Abstract: The report focuses on the school social context and less incentive school environment, where health education plays a very important role. We suggested and verified a preventive program dedicated mainly to Romany pupils of the first four years of elementary school. The presented program Health by Means of Games (Birknerová, 2007) is a project about primary prevention of problems with addictive substances aimed at alcohol, tobacco, and volatile substances. Its objective is to introduce the pupils to an active, healthy lifestyle in an interesting way, and show them the significance of applying the health principles. The presented research was realized on elementary school pupils from a disadvantaged social environment in selected schools of the higher territorial unit of Prešov, and its objective was to verify the effectiveness of the presented project on primary prevention of problems with addictive substances, regarding the particularities of the pupils.

PaedDr., Zuzana Birknerová, PhD.

Fakulta manažmentu PU v Prešove

Konštantínova 16, 080 01 Prešov, Slovenská republika

zbirknerova@unipo.sk

Blahutková Marie, Řehulka Evžen

VYUŽITÍ COPINGOVÝCH STRATEGIÍ S NÁPLNÍ POHYBOVÝCH AKTIVIT PŘI ODBOURÁVÁNÍ STRESU VE ŠKOLNÍM PROSTŘEDÍ

Klíčová slova: duševní zdraví, pohyb, kvalita života, stres,

Anotace: Jak jsme prokázali v našem výzkumném šetření, míra stresu ve školním prostředí přímo působí na všechny jeho účastníky. Na dospělě v jiném období a s vyšší intenzitou než na děti, přitom učitelé v tomto šetření prokazují vysokou míru rizika. Z navrhovaných a posléze aplikovaných metod jsme zjistili, že je nutné respektovat nabízenou pomoc formou vybraných pohybových aktivit dle zaměření jednotlivce, tedy individuálně. Z navrhovaných metod jsou sestaveny nabídky, které spadají do tří základních okruhů – sportovní pohybová aktivita, psychomotorika a její varianty, kinezioterapie a její varianty. Závisí na jednotlivci i na hladině stresu, kterou člověk vykazuje. U dospělých se nám osvědčily všechny zmíněné varianty, u dětí pouze psychomotorika a kinezioterapie.

USE OF COPING STRATEGIES BASED ON PHYSICAL ACTIVITIES IN STRESS ELIMINATION IN SCHOOL ENVIRONMENT

Key words: copingové strategie mental health, movement, quality of life, stress, coping strategies

Abstract: As we have testified in our research, the level of stress in the school environment directly influences all its participants. Adults are influenced in different periods and with higher intensity than children. Teachers have proved a high level of risk in this research. As an outcome of the proposed and applied methods we have learnt it is necessary to respect the offered help by means of selected physical activities according to the specialisation of every single person, i.e. with individual approach. Special sets of physical activities have been put together from the proposed methods and we may divide them into three basic areas - sports physical activities, psychomotricity and its alternatives and kinesiotherapy and its alternatives. It depends on every particular person as well as on his/her stress level. In adults we have proved the positive effect of all mentioned variants, whereas in children only psychomotricity and kinesiotherapy showed positive impact.

doc. PaedDr. Marie Blahutková, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Fakulta sportovních studií
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
blahutkova@fspd.muni.cz

doc. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika
rehulka@ped.muni.cz

Brůžková Lucie, Blahutková Marie

POSTAVENÍ TĚLESNÉ VÝCHOVY VE ŠKOLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMECH NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH V JIHMORAVSKÉM KRAJI

Klíčová slova: tělesná výchova, zdraví, Školní vzdělávací program, vzdělávací oblast Člověk a zdraví, povinné a nepovinné předměty podporující zdraví

Anotace: Výchova a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu je nezbytnou součástí života školy. Přiměřená pohybová aktivita patří k nejdůležitějším činitelům přispívajícím ke zdraví. Cílem tělesné výchovy je přispívat k pochopení významu pohybu a sportovní pohybových aktivit ve vztahu ke zdraví a ke kvalitě života. Výchova ke zdravému životnímu stylu je v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání konkretizována ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Na základě příslušných kurikulárních dokumentů zpracovávají koncepční myšlenky jednotlivé školy ve školních vzdělávacích programech. V příspěvku jsou shrnuty výsledky výzkumu, který se týkal realizace tělesné výchovy a změn v učebních plánech vzdělávacích programů základního vzdělávání od 1. září 2007 na školách v Jiho-moravském kraji.

STATUS OF PHYSICAL EDUCATION IN SCHOOL EDUCATIONAL PROGRAMS IN PRIMARY SCHOOLS OF THE SOUTH-MORAVIAN REGION

Key words: physical education, health, school educational program, educational area Man and health, obligatory and optional subjects for health support

Abstract: The education of pupils towards the healthy life style is a necessary part of a school life. Optimal amount of physical activity belongs to the most important factors of health support. The goal of physical education is to contribute to understanding of the meaning of movement and sports-motor activities in relation to health and quality of life. Education towards the healthy life style is included in the Framework Education Program of the Primary Education System and it is defined in the „Man and Health“ educational area. According to the appropriate curriculum documents particular schools process the conceptual ideas in their school educational programs. In our paper we summarize results of the research on realization of physical education and changes in education plans of the educational programs of primary schools of the South-Moravian Region from September 1st 2007 on.

Mgr. Lucie Brůžková
Katedra společenských věd ve sportu
Fakulta sportovních studií
Masarykova univerzita
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
lucie.bruzkova@seznam.cz

Doc. PaedDr. Marie Blahutková, Ph.D.
Katedra společenských věd ve sportu
Fakulta sportovních studií
Masarykova univerzita
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
blahutkova@fspd.muni.cz

Březina Jaroslav

ÚLOHA MĚSTSKÉ POLICIE BRNO V DOPRAVNÍ VÝCHOVĚ MLÁDEŽE

Klíčová slova: dopravní výchova dětí na základních školách

Anotace: Městská policie Statutárního města Brna, Odbor prevence, oddělení dopravní výchovy každoročně systematicky provádí dopravní výchovu dětí na brněnských základních školách ve třetích a čtvrtých třídách bezmála čtyřiceti škol. Dopravní výchova je prováděna kvalifikovanými strážníky jednak v části teoretické ve třídách základních škol a dále prakticky na dětských dopravních hřištích, kde si děti jízdu na jízdních kolech v souladu s dopravními předpisy osvojují svoje znalosti a dovednosti. Takto prováděná dopravní výchova je pojata formou soutěže mezi zúčastněnými jednotlivci, třídami a školami, kde první tři místa jsou před hlavními školními prázdninami v kategorii škola a třída a nejlepší jednotlivci slavnostně vyhodnoceny v doprovodném zábavném program za účasti představitelů města, městské

policie a spolupřádajících organizací. Nejlepšími dětem, které splnily zadaná přísná kritéria soutěže jsou předány průkazy cyklisty. Tato soutěž je organizována městskou policií za spolupráce a podpory kompetentních pracovníků Besipu.

TITLE OF THE LECTURE: THE ROLE OF BRNO MUNICIPAL POLICE IN TRAFFIC EDUCATION OF YOUTH

Key words: traffic education of children in primary schools

Abstract: Municipal police of city of Brno, crime prevention department and its traffic education section provide regular traffic education courses to children in the third and fourth year in almost forty primary schools in Brno. Traffic education is taught by qualified traffic wardens on both theoretical level and further on traffic grounds where children can use their theoretical knowledge of traffic rules in practice on bicycles. Such education is taught in the form of games and competitions between individuals, classes and schools where the best participants in three categories – school, class and individuals – are assessed and gain prizes in a festive event with participation of city representatives, sponsors and co-organizers of the event. The most successful children who have fulfilled the criteria are given a cyclist licence as a present as a lasting reminder of proving their knowledge of traffic rules and cycling skills when moving on streets and roads. This competition is organized by City police Brno with a collaboration and support of competent staff of BESIP.

Ing. Jaroslav Březina
Městská policie Brno
Štefánikova 43, 602 00 Brno, Česká republika
brezina.j@seznam.cz

Buck Michaela

DYSFUNKČNÉ SPRÁVANIE Z PERSPEKTÍVY SOCIÁLNO-KOGNITÍVNEJ TEÓRIE

Kľúčové slová: sociálno-kognitívna teória, recipročný determinizmus, dysfunkčné správanie, úzkostné poruchy

Anotace: Najrozpracovanejšia teória tretieho typu učenia, Sociálno-kognitívna teória, (SKT) sa sformovala ako alternatíva teórií podmienenovania. Stanovuje, že k vývoju normálneho aj abnormálneho správania prispievajú tak vnútorné dispozície človeka, ako aj vplyvy prostredia (recipročný determinizmus). SKT nepochybuje o tom, že k udržaniu dysfunkčného, maladaptívneho správania je treba viac ako traumatické podmienenovanie, a tak dokazuje, že dysfunkčné správanie sa upevňuje interakciou faktorov osobnosti, prostredia a správania, ktoré sa sformovalo podmienenovaním. V príspevku objasňujeme z pozícií tejto teórie poruchy úzkosti a ich terapie.

DYSFUNCTIONAL BEHAVIOURS FROM THE SOCIAL-COGNITIVE THEORY PERSPECTIVE

Key words: social Cognitive Theory, reciprocal determinism, dysfunctional behaviour, anxiety disorders

Abstract: The most elaborated theory of the third type of learning, Social-Cognitive Theory (SCT) has been formed as the alternative to the conditioning theories. The theory contributes to the nature/ nurture discussion by claiming that both forces of internal dispositions as well as environmental influences are interactive (reciprocal determinism). SCT does not question that to maintain dysfunctional maladaptive behaviour more than traumatic conditioning is needed and thus tries to prove that dysfunctional behaviour is learned and maintained by the interaction of factors of personality, environment and behaviours formed by conditioning. In the paper, anxiety disorders and their treatments are explained from the perspective of the SCT.

Prof. PhDr. Michaela Buck, Ph.D.
University of Nicosia
Department of Psychology
40 Makedonitissa Ave
P.O. Box 24005, Nicosia, Kypr
m.buck@unic.ac.cy

Buslovskaya Ludmila, Ryzhkova Yliaya

ADAPTACE STUDENTŮ PRVNÍCH ROČNÍKŮ NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Kľúčová slova: adaptace studentů, zdraví, stres, schopnosti

Anotace: Výzkum byl dokončen na Belgorodské státní univerzitě. Bylo zjištěno, že duševní vývoj většiny studentů, kteří se zúčastnili výzkumu, odpovídá normám vzhledem k dosaženému věku a vývojovým předpokladům. Základní hodnoty kardiovaskulárního a respiračního systému zkoumaných studentů byly v mezích fyziologických hodnot, které jsou dané pro tento věk a pohlaví. Růs je charakterizován převládající sympatotonií. Zdraví, psychologický rozvoj, schopnosti a projevy adaptace studentů prvních ročníků vysokých škol se staly předmětem výzkumu. Zdraví, zátěžové situace, srdeční systém a hlavní řídicí mechanismy stresů byly zjištěny, především v průběhu zkouškového období. U studentů byla zjištěna schopnost přizpůsobit se stresovým situacím a jejich psychofyziologické rysy a adaptační schopnosti byly charakterizovány. V průběhu adaptace na stresové situace byly zjištěny určité nespecifikovatelné projevy reakcí organismu.

ADAPTATION OF FIRST-YEAR UNIVERSITY STUDENTS

Key words: student adaptation, healthy, stress, functional capabilities

Abstract: Experimental work was completed in Belgorod State University. It was determined, that physical development of most students who were examined, corresponded to the mean age development norms. Basic parameters of cardiovascular and respiratory

systems of students are within the range of physiological values that are typical for this age and sex. Vegetative status is characterized by prevailing simpatothonia. Health, physical development, functional capabilities and adaptation features of the university first-year students have been studied. Health situations, high anxiety levels, heart-vascular system and central regulating mechanism functional stresses have been established, especially during examination sessions. The students having adaptive mechanism stress were found, and their psychophysiologic features and adaptation capabilities have been characterized. The types of non-specific reactions of the organism in the process of adaptation to examination stress have been pointed out

Professor Ludmila Buslovskaya
Belgorod State University
st. Pobeda 85, Belgorod, Russia
buslovskaya@bsu.edu.ru

Yliaya Ryzhkova
Belgorod State University
st. Pobeda 85, Belgorod, Russia
ryzhkova@bsu.edu.ru

Bykhovets Julia

VLIV TERORISTICKÉ HROZBY NA DUŠEVNÍ ZDRAVÍ STUDENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL V MOSKVĚ (TATO STUDIE ZÍSKALA FINANČNÍ PODPORU Z GRANTU RUSKÉHO PREZIDENTA) /GRANT č.4486.2009.6/

Klíčová slova: zkušenost s teroristickou hrozbou, duševní zdraví, dotazník teroristické hrozby

Anotace: Vliv teroristické hrozby na duševní zdraví studentů středních škol v Moskvě. Bykhovets, Julia, PhD.; Tarabrina, Nadezda, PhD.; Bakuseva, Nadezda. Psychologický institut Ruské akademie věd v Moskvě. Předmětem výzkumu se stal vztah ruských občanů mezi mírou zkušenosti s teroristické hrozby a duševním zdravím u přímých svědků / lidí, kteří byli konfrontováni s teroristickým útokem prostřednictvím MASS MEDIA/ Do výzkumu bylo zahrnuto 84 středoškoláků / 52 dívek a 32 chlapců/ ve věku 16 let. Jako výzkumná metoda byla použita psychologická stupnice duševního zdraví /Ryff C.D./Dotazník teroristické hrozby / Bykhovets Y.V.,Tarabrina N.V. / Výzkumu zjistil větší zkušenost dívek s hrozbou terorismu než u chlapců, nebyly zjištěny rozdíly v duševním zdraví mezi chlapci a dívkami. Míra zkušenosti teroristické hrozby odpovídá stupnici duševního zdraví ($R_s=0,22$? $R_s=0,25$ $p<.05$). Výsledky ukazují, že zkušenost s teroristickou hrozbou a duševní zdraví jsou propojeny.

IMPACT OF TERRORIST THREAT ON PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF MOSCOW HIGH SCHOOL PUPILS (THIS STUDY HAVE FINANCIAL SUPPORT OF RUSSIAN PRESIDENT GRANT) /GRANT č. 4486.2009.6/

Key words: Experience threat of terrorism, psychological well-being, QTT

Abstract: Impact of terrorist threat on psychological well-being of Moscow high school pupils (*This study have financial support of Russian President grant (Grant ? ??-4486.2009.6)) Bykhovets, Julia, PhD.; Tarabrina, Nadezda, PhD.; Bakuseva, Nadezda Institute of Psychology of the Russian Academy of Sciences, Moscow, Russia Relationship between level of terrorist threat experience and psychological well-being at indirect victims (those who were confronted with acts of terrorism by means of MASS MEDIA) was investigated. SUBJECTS: 84 high school pupils (52 female and 32 male). The age average was 16. METHODS: The scales of psychological well-being (Ryff C.D.), The Questionnaire of the Terrorist Threat (Bykhovets Y.V., Tarabrina N.V.), The Questionnaire. RESULTS: Female experience threat of terrorism in a greater degree, than male. There are not scales psychological well-being differences between female and male. Intensity of the terrorist threat experience is correlated with such scales of psychological well-being as and ($R_s=0,22$? $R_s=0,25$ $p<.05$). Results show that experience of terrorist threat and components of psychological well-being interconnect.

Julia Bykhovets, Ph.D.
Institute of Psychology of the Russian Academy of Sciences
Yaroslavskaya str., 13, build 1, Moscow, 129366, Russian Federation
bykhovets@yandex.ru

Coufal Miroslav

PREVENCE SE MUSÍ VYPPLATIT – INTERVENCE DRAMATICKÉ VÝCHOVY

Klíčová slova: spoluodpovědnost rezortů, zdraví mladých, rizikové faktory, prevence, výzkum praxe a znalostí policistů, řešení problémů, informovanost.

Anotace: Využití metod a postupů dramatické výchovy při práci policisty na základních a středních školách v rámci výkonu preventivně informační služby PČR ve Zlínském kraji – psychologické, sociální a pedagogické aspekty. Výčet žádoucích témat, cíle a jejich teoretická vymezení. Nástin strategie programu, jehož východiskem je uplatnění divadelních principů a v vybraných forem výchovy.

PREVENTION MUST BE PAID – DRAMA EDUCATION INTERVENTION

Key words: involvement of ministries, youth health, risk factors, prevention, research experience and knowledge of police officers, problem-solving, awareness.

Abstract: Using methods and procedures drama when a police officer working in primary and secondary schools in the exercise of precaution Information Services Police of the Czech Republic Zlín Region – psychological, social and educational aspects. List of desirable themes, objectives and theoretical definition. Outline strategy for the program, whose starting point is the application of the principles of theater and selected forms of education.

Čapka František

GUSTAV KABRHEL COBY ZAKLADATEL ČESKÉ HYGIENICKÉ ŠKOLY A JEHO PŘÍNOS K PROBLEMATICE ŠKOLA A ZDRAVÍ

Klíčová slova: veřejné zdravotnictví, školní lékař, postavení žáka v rodině, psychologie zdraví, učitelé a zdraví

Anotace: Příspěvek přibližuje profesní dráhu zakladatele české hygienické školy a prvního profesora hygieny na české lékařské fakultě Univerzity Karlovy, profesora Gustava Kabrhela (1857–1939). Po univerzitních studiích ve Vídni odešel v roce 1883 do Prahy, kde rozvinul svou specializaci – hygienu – do praktické roviny: roku 1897 založil na lékařské fakultě Univerzity Karlovy Hygienický ústav. Kabrhelovo působení ve vědeckých společnostech a nejrůznějších poradních sborech a komisích významným způsobem přispělo k rozvoji naší vědecké i praktické hygieny. Jako šéfredaktor Časopisu pro veřejné zdravotnictví vytvořil prostor k prosazování aktuálních otázek souvisejících se stavem hygieny na obecných a měšťanských školách v českých zemích. Teoretické úvahy byly zde konfrontovány s názory učitelů z praxe. Pozornost se soustředila do několika oblastí: 1. poslání a úkoly nově zaváděného „institutu“ školního lékaře; 2. zdravotní dozor nad stavem školní budovy a jejího zařízení; 3. dodržování zdravotních zásad při vyučování; 4. sledování zdravotního stavu žáků; 5. problematika alkoholismu a sexuální výchovy u žáků. Mnohé tyto otázky se staly pro prof. Kabrhela východiskem k hlubšímu rozpracování při formulování první české učebnice hygieny zvané Zdravověda (1922).

GUSTAV KABRHEL AS THE FOUNDER OF THE CZECH SCHOOL OF PUBLIC HEALTH AND HIS CONTRIBUTION TO THE SCHOOL-HEALTH ISSUES

Key words: public health service, school physician, position of a pupil in a family, psychology of health, teachers and health

Abstract: The paper describes the professional career of the founder of the Czech school of public health and the first professor of public health at the Czech Faculty of Medicine of Charles University, Professor Gustav Kabrhel (1857–1939). After university studies in Vienna he moved to Prague in 1883, where he developed his specialty – public health – in practical terms: in 1897 he founded the Public Health Institute at the Faculty of Medicine of Charles University. Kabrhel's activities in scientific societies and various advisory committees and commissions significantly contributed to the development of our scientific and practical public health knowledge. As a chief editor of the Časopis pro veřejné zdravotnictví (Public Health Journal) he created space for the enforcement of topical issues related to the state of sanitary conditions in elementary and middle schools in the Czech lands. Theoretical considerations were confronted there with practical views and experiences of teachers. Attention was focused on several areas: 1. mission and tasks of the newly introduced „institution“ of a school physician; 2. medical supervision over the state of the school building and its equipment; 3. the observation of the principles of health during the lessons; 4. monitoring health condition of pupils; 5. the issue of alcoholism and sex education for pupils. Many of these issues became a starting point for Prof. Kabrhel to undertake a deeper elaboration for the formulation of the first Czech textbook called Zdravověda (Health Science) (1922).

doc. PhDr. František Čapka, CSc.
Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta, Žerotínovo nám.
Pedagogická fakulta, Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
capka@ped.muni.cz

Čech Tomáš, Švancarová Lucie

FENOMÉN BOSSINGU V ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH Z POHLEDU ŠIKANOVANÉHO UČITELE

Klíčová slova: učitel, škola, školní prostředí, mezilidské vztahy, mobbing, bossing, kvalitativní výzkum

Anotace: Příspěvek se zabývá problematikou bossingu jako specifické formy mobbingu a přináší výsledky kvalitativního šetření zaměřeného na pozici šikanovaného učitele v prostředí základní školy a ve vztahu k iniciátorovi této formy psychického teroru.

BOSSING AT PRIMARY SCHOOLS FROM THE VIEW OF TEACHER – VICTIM

Key words: teacher, school, social climate of a school, interpersonal relations, mobbing, bossing, qualitative research

Abstract: The paper deals with bossing as the specific forms of mobbing and presents the results of qualitative study focused on the position of teacher-victims in elementary school and in relation to the initiator of this form of psychological terror.

PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 39, 639 00 Brno, Česká republika
cech@ped.muni.cz

Lucie Švancarová
Česká republika

Čerešňáková Ludmila, Kohoutek Rudolf

ZÁVADY A PORUCHY V CHOVÁNÍ ŽÁKŮ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: žáci, chování, závady chování, poruchy chování, zdraví, škola

Anotace: Studie se zabývá problematikou difíciilit a poruch chování, frekvencí výskytu jednotlivých difíciilit a poruch chování u problémových žáků na základních školách a jejich příznaky a rozdíly v četosti výskytu jednotlivých difíciilit a poruch u chlapců a dívek. Dotazníkovou metodou aplikovanou u třídních učitelů bylo zkoumáno 60 problémových žáků (42 chlapců a 18 dívek) 6. ročníků základních škol. Byla provedena kvantitativní i kvalitativní analýza jednotlivých závad a poruch chování u chlapců a dívek.

DIFFICULTIES AND DISORDERS IN THE BEHAVIOUR OF PRIMARY SCHOOL

Key words: pupils, behaviour, difficulties, behavioral disorders, health, school

Abstract: The study deals with the issues of behavioral difficulties and disorders, the frequency of particular difficulties and disorders in primary school pupils, the symptoms in the occurrence in boys and girls. The questionnaires filled in by class teachers focused on 60 at-risk 6th grade pupils (42 boys and 18 girls). Both quantitative and qualitative analysis of the finding was realized.

Bc. Ludmila Čerešňáková
Česká republika
l.ceresnakova@seznam.cz

Prof.PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
rudolfkohoutek@seznam.cz

Dlouhá Veronika

ČESKÉ SDRUŽENÍ OBĚTÍ DOPRAVNÍCH NEHOD A PROJEKT (NE)ZVRATNÉ OSUDY

Klíčová slova: prevence dopravních nehod, dopravní nehody, bezpečnost silničního provozu

Anotace: České sdružení obětí dopravních nehod poskytuje poradenství lidem, kteří se přímo nebo nepřímo setkali s dopravní nehodou. Od r. 2009 se sdružení také zapojilo do projektu (Ne)zvratné osudy, který je zaměřen na prevenci dopravních nehod u mladých lidí.

CZECH ASSOCIATION OF FATALITIES AND PROJECT (SUN) REVERSIBLE DESTINY

Key words: Prevention of traffic accidents, accidents, road safety.

Abstract: Association of fatalities advising people who are directly or indirectly, met with an accident. 2009 from the association also embarked on a project (No.) reversible destiny, which is aimed at preventing accidents among young people.

Mgr. Veronika Dlouhá
Ministerstvo dopravy ČR
nábr. L. Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1, Česká republika
dlouha.v@centrum.cz

Dokulil Miloš

ROZHODUJÍCÍ PRO ZDRAVÍ I ZDRAVOU ŠKOLU JE CESTA KE ZDRAVÉ MYSLI

Klíčová slova: dynamická soustava, vzájemně rozvrstvený vztah žáka k učiteli, jednotně synchronizovaný nervový systém, přípravný potenciál, umělá inteligence, životní souvislosti, exponenciála, osvobození ženy z područí muže, prvních šest let věku dítěte, riziko z prodlení, „mindrák“ a náhradní vyniknutí, exhibicionismus, extrasenzorická bludička, kult celebrity, „duše“, paměťový automat, touha po vzdělání, údiv nad životem, požadavky, osobní identita, občan

Anotace: (1) Pro vytčenou tématiku je především směrodatné, že lidé a jejich životní prostředí jsou dynamickými soustavami. (2, 3) Ve dvou kapitolách autor textu zápasí s mechanicko-deterministickým modelem mysli. (4) Nato v osmi vytčených perspektivách uvádí možné životní souvislosti obecně podmiňující současný přístup k problematice. (5) Na 10 současných konkrétních příkladech ilustruje překážky brzdící nezbytný reformní vývoj žádoucím směrem, tj. ke komplexnímu zdraví. (6) Zčásti jsou připomenuty některé otázky, o nichž se autor zmiňoval již na loňské konferenci a jež zůstávají stále nadmíru aktuální. (7) Žádný závěr nemůže být definitivní. Nadějný klíč k lepšímu zdraví mladých i všech ostatních generací může podpůrně škola dát. „Tažné“ vzory třeba najít u učitelkách a učitelích kvalifikovaných nejen odborně, ale i charakterem, což ovšem je – bohužel – ne okamžitě řešitelné politikum.

FOR HEALTH AND A HEALTHY SCHOOL THE WAY TOWARDS A HEALTHY MIND IS DECISIVE (WHERE THE STORY OF HEALTH HAS BEEN EMBEDDED, AND NOT ONLY FOR THE SCHOOL, AND NOT THERE AT FIRST)

Key words: dynamic system, mutually layered relationship of the pupil towards her/his teacher, synchronized nervous system, readiness potential, artificial intelligence, life correlations, exponential curve, women's liberation from men's bondage, first six years of a child, postponement risks, insecurity and substitutive excellency, exhibitionism, extrasensory friar's lantern, celebrity cult, "soul", memory robot, craving for education, wonderment over life, exam requirements, personal identity, citizen

Abstract: (1) In our context, it is authoritative that humans and their life environment are dynamic systems. (2, 3) In two chapters, the author fights with the mechanical and determinist model of the mind. (4) Then, in eight shown perspectives, he presents potential life connections conditioning the contemporary approach to the problem. (5) In 10 actual examples, he illustrates the hindrances preventing

the necessary reforming evolution towards the desirable goal, i.e., global health. (6) Some problems mentioned by the author at this conference last year and still remaining being very relevant, have been reminded again. (7) No conclusion can be final. A hopeful key to a better health both of the youth and all other generations may be supportively given by the school. „Tractional“ models have to be found in teachers qualified not only in their subjects, but also by their characters which, of course, is a policy not immediately solvable.

Prof. Dr. Ing. Miloš Dokulil DrSc.

FI MU Brno

Botanická 68a dokulil@fi.muni.cz Česká republika

Dolenc-Orbanić Nataša, Plazar Janja, Škvarč Smiljana

POVĚDOMÍ DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO A MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU O ÚČINCÍCH SLUNEČNÍHO ŽÁŘENÍ

Klíčová slova: sluneční záření, ochrana před sluncem, předškolní výchova, základní vzdělávání.

Anotace: Výzkumy ukazují, že sluneční záření nemá jen pozitivní vliv na lidské zdraví, ale vyvolává také nežádoucí účinky, jako je rakovina kůže, stárnutí kůže, oslabení imunitního systému, poškození zraku a jiné. Zejména děti předškolního a mladšího školního věku jsou citlivé na škodlivé působení slunečního záření, proto je třeba jim připomínat význam a zásady správné ochrany před slunečním zářením a v praxi je vést k účinné prevenci. V tomto smyslu jsou také připravováni studenti učitelství pro mateřské školy a pro 1. stupeň základních škol na Pedagogické fakultě Univerzity na Primorskem ve slovinském Koperu v předmětech Přírodověda a Zdravotní stav životního prostředí. V nich mají studenti možnost získat potřebné znalosti pro výchovu dětí k ochraně proti negativním účinkům slunečního záření. Před započítím výuky uvedených předmětů jsme chtěli znát jejich vstupní vědomosti o této tématice. Provedli jsme anketu se 102 studenty a zjistili, že jsou jejich znalosti dosti neúplné a pro učitele nebo budoucí učitele nedostatečné. V tomto příspěvku představujeme návrh výukového plánu, s jehož pomocí by bylo možné situaci zlepšit, resp. vhodněji studenty vzdělávat ve znalostech o negativních účincích slunečního záření a vhodné ochraně proti němu. To by jim pomohlo v další práci s dětmi.

PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL EDUCATION ON SUN PROTECTION

Key words: preschool education, primary school education, sun protection, sun radiation

Abstract: Many recent studies show that sun exposure does have negative effects on human health. For example the ultraviolet radiation from the sun increases the risk of skin cancer, eye damage, enhances aging of the skin and suppresses the immune system. Preschool and primary school children are more sensitive to ultraviolet radiation damage than adults; therefore it is essential to promote sun protection from an early age on. The courses of Natural sciences and Environmental health for students of the preschool and primary school programme at the Faculty of Education Koper try to implement the importance of sun protection education. Before the courses were performed, their background knowledge on sun radiation and sun protection was evaluated. 102 students were interviewed and discovered that their knowledge is poor and insufficient as future preschool and primary school teachers. Therefore, it was decided to develop an educational plan. The plan aims to improve their knowledge on negative effects of sun radiation and appropriate sun protection, which is essential for their future work with preschool and primary school children.

BSc Nataša Dolenc-Orbanić
University of Primorska
Faculty of Education Koper
Cankarjeva 5, 6000 Koper, Slovenia
Pdf UPr Koper

Janja Plazar
University of Primorska
Faculty of Education Koper
Cankarjeva 5, 6000 Koper, Slovenia

Smiljana Škvarč
University of Primorska
Faculty of Education Koper
Cankarjeva 5, 6000 Koper, Slovenia

Efimenko Veronika

UDRŽENÍ SOCIÁLNÍHO ZDRAVÍ STUDENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL A ZKUŠENOSTI Z RUSKÝCH ŠKOL

Klíčová slova: sociální zdraví, střední školy, Modrá linka důvěry, konflikty ve škole

Anotace: Článek ukazuje způsoby formování a udržení sociálního zdraví studentů na středních školách pomocí Modré linky důvěry / Zkušenost s prací v Modré lince důvěry s řešením konfliktů na půdě školy.

THE CONSERVATION OF SOCIAL HEALTH OF HIGH SCHOOL STUDENTS. THE EXPERIENCE OF RUSSIAN SCHOOLS

Key words: social health, secondary school, Children's service of reconciliation, school conflicts

Abstract: The problem of the formation and conservation of social health of pupils in secondary schools by means of Children's service of reconciliation is shown in this article. The experience of the work of Children's service of reconciliation about the settlement of school conflicts is also presented in the article.

Mrs. Veronika Efimenko
Vitus Bering Kamchatka State University
Petropavlovsk-Kamchatsky, Pogranichnaya St., 4A, Russia
veronikaee@mail.ru

Fialová Jana

VÝZNAM KOMUNITNÍCH PRVKŮ PŘI VÝCHOVĚ KE ZDRAVÉ VÝŽIVĚ A ZDRAVÉMU ŽIVOTNÍMU STYLU NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: komunitní prvky, škola zdravé výživy (NFSI), výchova ke zdraví, spolupráce školy s rodinou a odborníky

Anotace: V intervenčních preventivních programech zaměřených na podporu zdraví je zdůrazněna nutnost provázanosti a spolupráce školy s okolím jako jedna z hlavních podmínek jejich úspěšného fungování. Také v programu Škola zdravé výživy (Nutrition Friendly School Initiative – NFSI) jsou komunitní prvky nedílnou součástí programových kritérií. Příspěvek představuje výsledky výzkumu, při němž bylo s použitím metodiky Světové zdravotnické organizace (WHO) uskutečněno dotazníkové šetření na základních školách v okrese Brno-město a Brno-venkov a byla provedena kvalitativní analýza na vybraných školách. Výsledky ukazují, jak školy spolupracují s rodiči, širším sociálním okolím a s odborníky při výchově dětí ke zdravé výživě a zdravému životnímu stylu. Schopnost školy zajistit kvalitní výchovu v této oblasti také úzce souvisí se značností učitelských i ostatních pracovníků a s možnostmi jejich dalšího vzdělávání v oblasti zdraví a zdravé výživy.

IMPORTANCE OF COMMUNITY FEATURES IN EDUCATION HEADED FOR HEALTHY NUTRITION AND LIFESTYLE AT ELEMENTARY SCHOOLS

Key words: community features, Nutrition Friendly School Initiative (NFSI), health education, cooperation between school, family and health specialists

Abstract: In the interventional preventive programmes which are focused on the support of health is essential the cooperation between schools and communities as one of the main ideas for their successful function. In addition, in the preventive program Nutrition Friendly School Initiative (NFSI) community cooperative features belong to the program criteria as the integral part. This contribution represents the results of the research at elementary schools in the districts Brno-city and Brno-country and additionally there was realized the qualitative analysis in some schools. The surveys were analyzed with the use of WHO methods. The results show how the schools cooperate with the parents and community in addition with the health specialists in education towards healthy nutrition and lifestyle. The ability of schools to provide some quality education in this branch has the tiny relation with the teachers' and other school staff's knowledge and their opportunity to be educated in the area of healthy nutrition and lifestyle.

Mgr. Jana Fialová
Masarykova univerzita, Lékařská fakulta
Ústav preventivního lékařství
Kamenice 5, 625 00 Brno-Bohunice, Česká republika
fialova@med.muni.cz

Flekal Martin

VÝVOJ DOPRAVNÍ VÝCHOVY NA DĚTSKÉM DOPRAVNÍM HŘIŠTI V OSLAVANECH V PRŮBĚHU TŘÍ LET

Klíčová slova: dopravní výchova, dětské dopravní hřiště, pedagogové volného času, metody, formy, srovnání

Anotace: Vývoj dopravní výchovy na dětském dopravním hřišti v Oslavanech v průběhu tří let. Výuku zajišťuje Dům dětí a mládeže a školní družina svými pedagogy volného času Oslavany. Srovnání prvního roku působení se současností z pohledu ekonomického. Míra závislosti kvality výuky na financování. Změny ve financování, toky peněz, změna zajišťovatele rozhodnutím ministerstva dopravy. Pohled školy a učitelů na hrazenou výuku na dětském dopravním hřišti pro žáky 4. ročníků základní školy. Vývoj forem a metod výuky využívaných pedagogy volného času, kteří zajišťují provoz dětského dopravního hřiště, při výuce i hrách na hřišti. Organizační změny ve výuce závislé na zkušenostech pedagogů volného času. Závislost organizace výuky na dětském dopravním hřišti na finančním zajištění. Personální změny vyplývající z financování, ale i zkušeností, možností a pružnosti pedagogů volného času vyučujících na dětském dopravním hřišti. Změny v plánování a propagaci výuky. Rozšiřování nabídky z mikroregionu Ivančicko na další oblast Rosicka.

DEVELOPMENT OF ROAD SAFETY EDUCATION TO CHILDRENS TRAFFIC PLAYGROUND IN OSLAVANY OVER THREE YEARS

Key words: traffic education, childrens' traffic playground, teachers school club leisure, methods, forms, comparison

Abstract: Development of road safety education to children's traffic playground in Oslavany over three years. Home tuition for children and youth and their teachers school club leisure. Comparison of the first year of operation of the present economic terms. Dependency rate the quality of teaching in finance. Changes in financing cash flows, change the reinsurer by the Ministry of Transport. Schools and teachers look for paid work in children's traffic playground for children 4th grades of primary school. Development of forms and methods of teaching used by teachers of their free time, ensuring the operation of children's traffic playground, in the classroom and games on the playground. Organizational changes in teaching depends on teachers' experience of leisure time. Dependence on the organization of teaching children traffic playground for financial security. Personnel changes resulting from the financing, but also experience, flexibility and capabilities of educators in their free time teaching children traffic playground. Changes in planning and promoting education. Expanding the range of micro Ivančice to another area Rosicko.

Martin Flekal
DDM a ŠD Oslavany
Hybešova 3, Oslavany, Česká republika
fiekalm@volny.cz

Foltová Lucie

ADOLESCENTI V (PRO)PASTI?

Klíčová slova: adolescenti, psychické poruchy, rizikové chování,

Anotace: Cílem této studie je odhalit rozdíly v pozitivních i negativních prvcích životní situace adolescentů s diagnostikovanými psychickými poruchami ve srovnání s běžnou populací. Ověřoval se tak předpoklad, že adolescenti s poruchami vykazují větší rizikovost v životním stylu. Výzkumný soubor tvořili 15-letí adolescenti ze studie ELSPAC (Evropská longitudinální studie rodičovství a dětství) s psychickými poruchami (N=447) a kontrolní skupina, tedy adolescenti bez diagnóz (N=2838). V programu SPSS byly testovány nulové hypotézy, tedy hypotézy o shodě rozložení ve sledovaných skupinách, případně o shodě středních hodnot tam, kde to vyžadovala povaha dat, a to pomocí parametrických a neparametrických testů. Z výsledků vyplývá, že tito adolescenti opravdu častěji trpí potížemi v psychické a sociální oblasti. Vyskytuje se u nich ve větší míře rizikové chování. Pozitivním zjištěním naopak je, že i v této skupině rizikovějších jedinců lze nalézt i ochranné, resiliční prvky, které mohou být v jejich životní situaci významným kladem.

ADOLESCENTS IN TROUBLES

Key words: resilience, adolescents, mental disorders, risk behaviour, resilience

Abstract: The aim of the study is to show the differences between positive and also negative components of life situations of adolescents suffering from mental disorders in comparison with common population. It was based on assumption that adolescents with disorders demonstrate a more significant risk in their life style. The studied sample is represented by 15 year-old adolescents who participate in the project ELSPAC (European Longitudinal Study of Parenthood and Childhood) with mental disorders (N=447) and a control group, adolescents without diagnosis (N=2838). Using the SPSS statistical program we tested the null hypotheses – i.e. hypotheses on the equality of distributions in the studied groups, eventually on equality of mean values where the nature of data required it; to do so, parametric and non-parametric tests were used. Based on the results we came to the conclusion that these adolescents really suffer from difficulties in psychological and social area more often. A risk behaviour occurs in them at a more significant rate. On the contrary a positive finding is that also in this risk group it is possible to find protective, resilient components which can be an important strength in their life situation.

Mgr. Lucie Foltová

Výzkumné pracoviště preventivní a sociální pediatrie LF MU, Brno
Bieblova 16, 613 00 Brno, Česká republika
lucie1@seznam.cz

Fousek Přemysl

REVOLUTION TRAIN – PREVENCE A SOUVISLOSTI

Klíčová slova: prevence proti závislostem, týmová spolupráce, jiné přístupy, rodina, škola, společnost, bilance, možnosti a perspektiva

Anotace: Nejrůznější závislosti mají za následek postupnou degradaci různých životních hodnot. Zdá se, že tato degradace je i společensky podporována a tolerována. Přitom je to fikce, hra na život, a zřejmě nevádí, že tyto posunuté hodnoty, ohrožující samou podstatu života, jsou mediálně prezentovány tak, aby byly vnímány zejména mladou generací jako sociální zisk. Prostě buď in a nemysli. Filozofie programu Revolution Train, orientovaná na prevenci drogových, ale i jiných závislostí, je postavena na motivaci k individuálnímu kritickému myšlení, na pochopení problému správné volby a přijetí osobní odpovědnosti za volbu. Mobilita programu spočívá v jeho technickém provedení, tj. v maketě reálného obrněného vlaku. V jeho osmi vagoncích se postupně prezentují etudy jednoduchého životního příběhu. Podobný příběh si návštěvníci programu mohou v různých budoucích konstelacích i sami prožít a někteří ho již prožili. Program RT vychází z toho, že účastníci mají díky školám a dosavadní protidrogové prevenci o drogách a jiných závislostech dostatek informací a také mnozí mají přímé zkušenosti jak vlastní, tak i ze svého okolí. Cílem programu RT není boj o nápravu jednotlivce, ale díky mobilitě RT může ovlivnit během roku podle předběžného odhadu osmdesát až sto tisíc dětí. Výhovný potenciál programu může být sekundárně dále využíván a rozvíjen. Ochrana, výchova a vzdělávání dětí, stejně tak jako vytváření vhodného prostředí a hodnot je úkol nás, dospělých. Prostředí a hodnoty, které vytvoříme, je dětem dané, musí v nich žít a nemohou si vybrat. Takže pokud máme pocit nebo jistotu, že „dětí jsou v krizi“, tak jde bohužel o naše selhání, které nemůžeme v reálném čase zpětně napravit. Tvůrci programu RT si jsou vědomi jeho možností, ale program může být také přijat a vnímán i jako inspirace pro týmovou práci při řešení některých problémů výchovy a vzdělávání v budoucnosti.

REVOLUTION TRAIN – PREVENTION AND CONNECTIONS

Key words: prevention against addictions, team work, other approaches, family, school, community, balancing, possibilities and perspective

Abstract: Various addictions have the consequence of gradual degradation of various life values. It seems that this degradation is even supported and tolerated by the community. But it is only a fiction, a life game and it does not seem to matter that the degraded values endanger the substance of the life itself. They are presented by media so that they are perceived as a social benefit by the young generation. Just be in and do not think. The philosophy of the Revolution Train program, oriented to prevention of drug or other addictions, is based on motivation to critical individual thinking, to understanding the issue of the right choice and accepting personal responsibility for the choice. The mobility of the program lies in its technical elaboration, i.e. in maquette of a real armored train. In its eight carriages the phases of a simple life story are presented. A similar story may be lived through in many varieties by some of the program visitors in the future, some of the visitors have already lived it

through. The program Revolution Train is based on the fact that the participants have enough information about drugs and other addictions due to schools and the existing drug prevention and many of them have direct experience both personal and from their neighborhood. The aim of the Revolution Train program is not the fight for improvement of an individual, but due to its mobility it can influence eighty to hundred thousand children in a year according to a preliminary estimate. The educational potential of the program can be secondarily used and developed. Protection, upbringing and education of children are the goal of us, adults. The environment and values which we create is given to the children, they have to live in it without a choice. So if we feel that our children "are in crisis", it is our fault, which we are not able to rectify in a real time. The authors of the Revolution Train are aware of its possibilities, but it can be also accepted and perceived as an inspiration for the future.

Přemysl Fousek
OSVČ
dr.fousek@post.cz
Česká republika

Frostová Jana

ZMĚNY KVALITY HLASU U UČITELEK MATEŘSKÝCH ŠKOL MĚŘENÉ DSI: ZHODNOCENÍ PO TRÉNINKOVÉM PROGRAMU

Klíčová slova: hlas, učitelky mateřských škol, hlasová hygiena, tréninkový program, hodnocení hlasu

Anotace: Studie navazuje na předchozí etapy šetření, orientovaného na zkoumání změn kvality hlasu pomocí standardní metody DSI (Dysphonia Severity Index). Práce shrnuje zkušenosti z aplikace preventivního hlasového programu u skupiny 43 učitelek mateřských škol. Po teoretické přípravě zaměřené na hlasovou problematiku (především na hlasovou hygienu a prevenci hlasových potíží) absolvovaly učitelky praktický hlasový výcvik. Na základě individuálních instrukcí a výcvikového manuálu (zpracovaného jako průvodce samostatným cvičením) prováděly dechová, fonačně rezonanční, staccatová a kombinovaná relaxační cvičení, cvičení pro zlepšení artikulace a cvičení pro rozvoj techniky mluvního a zpěvního hlasu. Změny hlasové kvality byly vyhodnoceny pomocí měření DSI, zhodnocením subjektivního sebeposouzení PO a analýzou audiovizuálních záznamů i osobních výpovědí respondentek při pořizování hlasových snímků.

CHANGES OF VOICE QUALITY IN NURSERY SCHOOL TEACHERS MEASURED BY THE DSI: EVALUATION OF THE PREVENTIVE VOICE PROGRAM.

Key words: voice, nursery school teachers, voice hygiene, a preventive voice program, evaluation of voice, Dysphonia Severity Index

Abstract: The present study continues the preceding phases of research. Its goal is to investigate changes of the quality of voice by means of the standard DSI (Dysphonia Severity Index) method. The paper summarizes the experience of applying a preventive voice program in the group of 43 nursery school (women) teachers. After theoretical preparation directed towards voice problems (especially voice hygiene and prevention of voice disorders), the teachers took part in practical voice training. They did phonation and resonance exercises, staccato exercises, combined relaxation exercises, exercises for improving articulation and exercises for improving the strength and setting of the voice according to the manual (which is worked out as a guide to individual training). The changes of voice quality were evaluated by means of the DSI measurements and analysis of the tested persons' subjective self-assessments, audio-visual recordings and the respondents' personal communications given in the course of recording.

MgA. Jana Frostová, Ph.D.
PdF MU Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
frostovajana@centrum.cz

Frostová Tereza

STUDIUM VLIVU PROBIOTIK NA REKONSTITUOVÁNÍ STŘEVNÍ MIKROFLÓRY U DĚTÍ A MLÁDEŽE

Klíčová slova: střevní mikroflóra, zdravý životní styl, probiotika

Anotace: Střevní trakt každého člověka je osídlován bakteriemi ihned po narození a přetrvává po celou délku života. Složení střevní mikroflóry se mění s věkem a je ovlivňováno několika faktory, zejména jsou to životní styl, věk a potrava. Rostoucí výskyt závažných střevních onemocnění u lidí, jako je Crohnova choroba nebo ulcerózní kolitida, podněcuje podrobnější studium gastrointestinálního traktu a jeho mikrobiálního prostředí. Důležitou roli hraje střevní mikroflóra při udržování přirozené rovnováhy ve střevech a významným způsobem se také podílí na zdraví člověka. Napomáhá při trávení, podporuje imunitní systém člověka, snižuje alergické reakce na potraviny, předchází vzniku kardiovaskulárních onemocnění a další. K preventivním a léčebným účelům jsou tak stále častěji využívány probiotické bakterie, mezi něž patří zejména bakterie mléčného kvašení rodu *Lactobacillus* nebo *Bifidobacterium*. Hlubší znalosti těchto mikroorganismů, jejich složení a funkce umožní objasnit, jakou roli hraje střevní mikroflóra při vzniku onemocnění a zároveň jakým způsobem dokáže rovnováhu obnovit.

STUDY OF INFLUENCE OF PROBIOTICS TO RECONSTITUTION OF INTESTINAL MICROBIAL COMMUNITY OF CHILDREN AND TEEN-AGERS

Key words: intestinal microbial community, healthy lifestyle, probiotics

Abstract: Human intestinal microbial community is constituted just after the birth and it persists up to death. However, composition

of the microbial community develops during our life and it is influenced by several factors, particularly by age, nutrition and lifestyle. Increasing number of serious gastrointestinal tract diseases (e.g. Crohn's disease or Ulcerative colitis) has motivated detailed research both on gastrointestinal tract and intestinal community. Among many valuable functions of the intestinal microbial community we can find promoting of digestion, support to immune system, suppression of allergic reactions to food or prevention of cardiovascular diseases. Thus, positive treatment of probiotics, particularly lactic fermentation species of Lactobacillus or Bifidobacterium, is used in preventive and treatment medicine more frequently nowadays. Better understanding of the microbial community, its composition and functions is crucial for revealing its role both in development of gastrointestinal tract

Tereza Frostová
Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta
Česká republika
teresska@volny.cz

Fuchsová Daniela, Prokopová Alice

NĚKTERÁ OSOBNOSTNÍ SPECIFIKA DOSPĚLÝCH DĚTÍ RODIČŮ – ALKOHOLIKŮ

Klíčová slova: sociální okolí závislého jedince, sebevědomí, prokrastinace, mentální reprezentace, test „Barevný sémantický diferenciál“, projektivní psychodiagnostické metody

Anotace: Příspěvek se zabývá problematikou alkoholismu z poněkud méně obvyklého úhlu pohledu, a to z hlediska utváření osobnosti lidí, u kterých součástí jejich sociální zkušenosti je soužití s rodičem (popř. oběma rodiči) závislým na alkoholu. Předkládáme výsledky dvou výzkumných šetření: 1. Zjišťování některých vybraných osobnostních charakteristik (sebevědomí, tendence k prokrastinaci atd.) u dospělých dětí alkoholiků (ve srovnání s kontrolní skupinou). 2. Zkoumání specifických mentálních reprezentací dospělých dětí alkoholiků. Pomocí testu Barevný sémantický diferenciál bylo možné nahlédnout do prožitkového světa dospělých dětí alkoholiků, „vynést na světlo“ některé neuvědomované (či ne zcela uvědomované) aspekty jejich psychiky.

PERSONAL SPECIFICATION OF DESCENDENTS OF ALCOHOLIC PARENTS

Key words: Social environment of addicted person, self-confidence, procrastination, mental representation, test Colourful semantic differential, psychodiagnostic methods

Abstract: The contribution deals with the alcohol problems from the point of view of the fact creating the personality, who have the life experience with alcohol addicted parent. We provide results from two researches: 1. Finding out already chosen personal characteristics (self – confidence, tendency to procrastination, etc.) by adult descendent of alcohol addicted parents (in the comparison to the control group). 2. Searching specific mental representation by adult descendents of alcohol addicted parents. By use of Colourful semantic differential we investigated into expert world of already mentioned group of children and so to find out some of unconscious or not stally conscious aspects of their psychic status.

PhDr. Alice Prokopová Ph.D.
MU, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

Mgr. Daniela Fuchsová
ELPIS
Kopernikova 2/4, 615 00 Brno, Česká republika

Gerová Zora, Wsolová Ladislava

EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOVASKULÁRNEHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-PETRŽALKÁ

Klíčová slova: skrining, rizikové a protektívne faktory, srdcovo-cievne ochorenia, základné školy

Anotace: Cieľ: Skrining rizikových a protektívnych faktorov srdcovo - cievnych ochorení u troch cieľových skupín (učitelia, deti, ich rodičia), spoluvytvárajúcich sociálne prostredie školy. Na jeho základe formulácia opatrení na efektívnu podporu zdravia a primárnu prevenciu kardio-metabolického rizika v prostredí základných škôl. Materiál a metódy: Účastníkmi bolo i) 1460 žiakov základných škôl mestskej časti Bratislava Petržalka vo veku od 6 do 15 rokov) a ii) 361 (70%) zamestnancov základných škôl mestskej časti Bratislava Petržalka (priemerný vek 50,5 ± 7,32 roka). Skrining žiakov pozostával z meraní vybraných parametrov somatického vývinu, štandardnými metódami podľa platných odporúčaní hygieny detí a mládeže: *telesnej výšky, *telesnej hmotnosti, *obvodu pása, *obvodu hrudníka, a meraní *tlaku krvi *pulzovej frekvencie štandardnými metódami podľa slovenských a medzinárodných odporúčaní pre pediatriu a detskú kardiológiu. Somatický vývin sme hodnotili porovnaním výšky, hmotnosti a indexu telesnej hmotnosti (BMI) so štandardami slovenských detí (1) z Celožltého antropometrického prieskumu (CAP 2001) a zamerali sme sa aj na výskyt nadmernej hmotnosti a obezity (90. resp. 97. percentil). Merania tlaku krvi a pulzovej frekvencie sa vykonali prístrojom Omron 705, s použitím manžety určenej na meranie tlaku krvi detí. Na analýzu sme použili hodnoty druhého a tretieho merania. Hodnoty TK sme porovnali s aktuálnymi údajmi populácie detí na Slovensku (2) a využili sme aj klasifikáciu podľa The fourth report on the diagnosis, evaluation and treatment of high blood pressure in children and adolescents, National High Blood Pressure Education Program (NHBPEP) (3). U zamestnancov škôl sa vykonala skrining vybraných RF KVCH štandardnými metódami podľa odporúčaní príslušných odborných spoločností (4, 5, 6), a to menovite dotazníkové meranie *celkovej duševnej pohody, zisťovanie výskytu fajčenia, meranie *telesnej výšky, *hmotnosti, *obvodu pása, *krvného tlaku (TK), stanovenie *glykémie, *celkového cholesterolu, *triglyceridov, *HDL cholesterolu, *LDL cholesterolu z kapilárnej krvi, dotazníkový skrining rizika diabetes mellitus druhého typu (5), Biochemické analýzy krvi sa vykonali metódou suchej chémie, pomocou prístroja Reflotron, Boehringer.

THE EFFECTIVE CARDIOVASCULAR HEALTH PROMOTION AT PRIMARY SCHOOLS OF BRATISLAVA'S SUBURB PETRŽALKÁ

Key words: screening, risk and protective factors, cardiovascular diseases, primary schools

Abstract: Screening of cardiovascular risk and protective factors in three target groups (teachers, children, parents) participating in the social environment of the primary schools. On the basis of the results, to formulate measures for effective cardiovascular health promotion and primary prevention of cardio – metabolic diseases in the primary schools environment. **MATERIAL AND METHODS: Participants:** i) 1480 (60%) pupils of 8 primary schools, aged 6 to 15 years, in Bratislava suburb Petržalka ii) 361 (70%) teachers and employees (mean age 50,5 ± 7,32 years). **Methods:** Selected anthropometric and physiologic parameters have been measured, in pupils during school year 2009-2010: *body height, *body weight, *chest, waist and hip circumferences* blood pressure * heart rate. Standardized methods referring to Slovak and international current guidelines for pediatry and paediatric cardiology were used in all of the measurements. In the anthropometric evaluation we focused on the prevalence of overweight and obesity (90. or 97. percentil of BMI respectively). Casual blood pressure and heart rate measurements were performed three times successively on one occasion. Omron 705 with paediatric/ or adult cuff was used. Average values of 2. and 3. measurements were used for the analysis. In teachers and school employees screening of selected cardiovascular risk factors was performed, using standard methodology of the current guidelines for preventive cardiology: *well –being-5 questionnaire, questionnaire screening for DM2, *lifestyle habits questionnaire, measurements of *body height, *body weight *waist and hip circumferences, *blood pressure, biochemical assessments of *glycaemia, *total cholesterol, *triglycerides, *HDL cholesterol * calculation of LDL cholesterol. „Dry chemistry“ method (Reflotron, Boehringer) was used for biochemical analyses of capillary blood.

MUDr. Zora Gerová, CSc.

Regionálny úrad verejného zdravotníva Bratislava
hlavné mesto SR, so sídlom v Bratislave
Ružinovská 8, 820 09 Bratislava Slovenská republika
z.gerova@centrum.sk

Ladislava Wsolová

Regionálny úrad verejného zdravotníva Bratislava
hlavné mesto SR, so sídlom v Bratislave
Ružinovská 8, 820 09 Bratislava Slovenská republika

Goncharenko Maria

UTVÁŘENÍ DUŠEVNÍCH HODNOT V PROCESU SOCIALIZACE OSOBNOSTI

Klíčová slova: duševní hodnoty, socializace, studenti, výchova a vzdělávání, duševně-morální potenciál

Anotace: Proces plnohodnotného začlenění jedince do lidské společnosti se skládá z etap, které jsou propojeny se stylem života a souvisí se socializací. Je důležité zařadit socializaci do výchovně vzdělávacího procesu. Problém utváření duševní kultury v rámci procesu socializace je nejvíce relevantní pro mladší generaci, protože právě ta se ocitá v rozhodující fázi utváření osobnosti. Duševní potence je odkryta v kreativním procesu a duševním rozvoji, dále pak v procesu sebepoznávání a sebeprosažení a to se vše odehrává ve spojitosti se sociálním, morálním a profesním utvářením lidské osobnosti. Výsledky výzkumu byly doplněny některými termíny a mechanismy, které definovaly duševní socializaci člověka. Vybrali jsme tyto termíny: nezbytnost duševního rozvoje ve výchovně vzdělávacím procesu, utváření duševního zdraví v procesu socializace, utváření humanistického citění, záměr formovat ucelenou osobnost. Zvláštní důraz je kladen na úlohu utváření duševních hodnot, humanistických názorů a vyrovnanost osobnosti v procesu socializace.

FORMING OF SPIRITUAL VALUES IN THE PROCESS OF SOCIALIZATION OF PERSONALITY

Key words: spiritual values, socialization, students, education, spiritually-moral potential.

Abstract: The process of becoming a full member of human society consists of the typical phases, which are characteristic of its mode of life and form the so-called line of socialization. It is important to consider socialization in the educational process. Issue of the formation of spiritual culture in the humanistic socialization most relevant to the younger generation is because the youth is at a critical stage of the personality formation. The spiritual potential is revealed in the process of creative and spiritual development, in the process of self-knowledge and self-actualization, which take place in conjunction with the social, moral and professional formation as human beings. Research results were shown by some terms and mechanisms, which defined the spiritual socialization of personality. We are select these terms: a necessity of spiritual education in the educational system, forming of spiritual health in the process of socialization, forming of humanism options, purposeful forming of integral personality, forming of humanist world view. The special attention is paid to the formation of spiritual values, humanistic outlook of the students, education of harmonious healthy person in the process of socialization.

professor Maria Goncharenko

V. N. Karazin Kharkiv national university
61007 Kharkiv, the Freedom Square 6, Ukraine
valeolog@univer.kharkov.ua

Heinrichová Jitka, Těluplí Milan

PROJEKT „INOVACE VÝUKY NA PŘÍKLADU DOPRAVNÍ VÝCHOVY“. APLIKACE PRINCIPŮ GESTALT TERAPIE V DOPRAVNÍ VÝCHOVĚ

Klíčová slova: Doprná výchova, Gestalt psychoterapie, Rámcový vzdělávací program

Anotace: Anotace V projektu „Inovace výuky na příkladu dopravní výchovy“ je řešena problematika implementace moderních metod do výuky na základních a středních školách v Libereckém kraji. Na příkladu dopravní výchovy je ukázáno jak aplikovat tematickou výuku

na učivo rámcového vzdělávacího programu. Pedagogům jsou nabídnuty možnosti propojení dopravní výchovy s aktivitami alternativních výukových programů a využití didaktické a informační techniky. Dopravní výchova je v projektu zaměřena i na výstupy, které vedou žáky k vnímání všech souvislostí, které mohou mít vliv na vznik nehody - pochopení fyzikálních, přírodních, lidských i společenských zákonů. Metody výuky dopravní výchovy jsou v projektu rozšířeny o myšlenky Gestalt psychoterapie. Jedná se o aplikaci gestaltterapeutické teorie i praxe do vzdělávacího a výchovného procesu. Cílem Gestalt přístupu je podpořit rozvoj osobnosti žáků, zejména jejich individualitu, sebedoporu spojenou se zodpovědností a schopností vnímat potřeby okolí. Žáci získají správnou aplikaci metody i další důležité schopnosti, schopnost komunikovat, vyjadřovat adekvátním způsobem své názory a své emoce, schopnost samostatné volby, uvědomovat si sami sebe a tím si více uvědomovat své potřeby, kterými je řízeno jejich chování.

THE PROJECT „INNOVATIVE TEACHING ON THE EXAMPLE OF ROAD SAFETY EDUCATION“. APPLICATION OF THE PRINCIPLES OF GESTALT THERAPY IN THE ROAD SAFETY EDUCATION

Key words: Road Safety Education, Gestalt psychoterapy, Framework curriculum

Abstract: The project „Innovative Teaching on the Example of Road Safety Education“ aims to implement modern methods in teaching at primary and secondary schools in the Liberec region. On the example of road safety education it is shown how to apply thematic curriculum in the framework curriculum. The possibilities of linking road safety education activities with alternative curricula activities and use of teaching and information technologies are offered to teachers. Road safety education is, within the project, focused also on the outcomes that lead students to perceive any relationships that may affect the risk of accident – understanding of the physical, natural, human and social laws. Methods of road safety education are, within the project, enlarged by the ideas of Gestalt psychotherapy. It is an application of Gestalt therapy theory and practice in education and the educational process. The aim of the Gestalt approach is to help students to develop their personalities, particularly their individuality, and self-support associated with their responsibility and ability to perceive the needs of its surroundings. By the correct application of the method students get also other important skills, ability to communicate, express their opinions and their emotions adequately, ability of individual choice and ability to be aware of themselves and therefore more aware of their own needs, which are expressed in their behaviour.

Bc. Jitka Heinrichová
HBH Projekt, spol. s r.o.
Projektová kancelář pro dopravní a inženýrské stavby
Kabatníkova 5, 602 00 Brno, Česká republika
j.heinrichova@hbh.cz

Mgr. Milan Tělužil
Soukromá psychologická a psychoterapeutická praxe
Francouzská 29, 602 00 Brno, Česká republika
mtelupil@seznam.cz

Holčík Jan

SYSTÉM PÉČE O ZDRAVÍ A ZDRAVOTNÍ GRAMOTNOST

Klíčová slova: zdraví, zdravotní gramotnost, péče o zdraví, zdravotnictví, zdravotní politika, zdravotní systém, zdravotní výchova, zdravotní programy

Anotace: Zdravotní gramotnost je jedním ze základních předpokladů dobré funkce zdravotního systému. Proto byla připravena publikace „Systém péče o zdraví a zdravotní gramotnost“. Text je rozčleněn do šesti částí. První část (kapitoly 1-5) jsou zaměřeny na zdraví, jeho měření a determinanty. Druhá část (kapitoly 6-12) je orientována na historii péče o zdraví a na základní metody zdravotní péče. Základní komponentou zdravotní kultury 21. století je zdravotní gramotnost (část III., kapitoly 13-16). Čtvrtá část (kapitoly 17-19) pojednává o veřejné zdravotní politice. Pozvání na společnou cestu ke zdraví je předmětem páté části (kapitoly 20-22). Šestá část obsahuje přílohy, jednak hlavní dokumenty Světové zdravotnické organizace a jednak stručný slovníček základních termínů.

SYSTEM OF HEALTH CARE AND HEALTH LITERACY

Key words: Health, health literacy, health care, health services, health policy, health system, health education, health programmes

Abstract: Health literacy is the important prerequisite of a good performance of health system. That is why the publication „System of health care and health literacy“ was prepared. The text is divided into six parts. The first part (chapters 1-5) deals with health, its measurement and its determinants. The second part (chapters 6-12) is oriented to the history of health care and elementary methods of health care. An essential component of health culture of the 21st century is health literacy (part III, chapters 13-16). Fourth part (chapters 17-19) is on public health policy. The invitation to common way to health is the topic of the V part (chapters 20-22). The sixth part contains enclosures. These are main documents of World Health Organization and a concise glossary of basic terms.

prof. MUDr. Jan Holčík, DrSc.
Masarykova univerzita
Lékařská fakulta
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
jholcik@med.muni.cz

Holeček Václav

TRANSMISIVNÍ VERSUS KONSTRUKTIVISTICKÝ PŘÍSTUP PŘI UTVÁŘENÍ POJMŮ

Klíčová slova: transmisivní a konstruktivistický přístup, utváření pojmů, temperament, typy temperamentu, konotativní význam, sémantický diferencál

Anotace: Autor příspěvku zkoumá změny v konotativním významu pojmu temperament, ke kterým dochází u studentů na středních a vysokých školách po hodinové přednášce či po dvouhodinovém semináři. Metodou sémantického diferenciatu (SD) se podařilo prokázat, že pouhé pasivní přijímání poznatků (transmisivní metoda) nepřináší statisticky významné změny. Podle očekávání bylo významných změn (v některých dimenzích SD) dosaženo až po semináři, ve kterém se studenti aktivně zapojují (konstruktivistický přístup). V rámci ověřování platnosti zformulovaných hypotéz je provedena podrobnější analýza s nastíněním možných příčin těchto diferencí. Závěrem autor zároveň ukazuje na nebezpečí dogmaticky pojatého konstruktivismu.

THE TRANSMISSION AND CONSTRUCTIVIST APPROACH TO CONCEPT FORMATION

Key words: transmission and constructivist approach, concept formation, temperament, temperament types, connotative meaning, semantic differential

Abstract: The author of the article examines changes in connotative meaning of the concept of Temperament occurring in students at high schools and universities after an 1-hour lecture, or 2-hour seminar. The semantic differential (SD) technique was used to prove the matter of fact that mere passive acceptance of information and knowledge presented by an instructor (a transmission method) does not bring statistically significant changes. As expected, significant changes (in some dimensions of SD) were reached after a seminar where students are actively involved (a constructivist approach). In order to validate formulated hypotheses, a detailed analysis outlining the possible causes of these differences was performed. In conclusion, the author also points to the danger of dogmatically-based constructivism.

PhDr. Václav Holeček, Ph.D.
Západočeská univerzita v Plzni
Univerzitní 8, 301 00 Plzeň, Česká republika
vholecek@kps.zcu.cz

Holešovská Petra

ZVLÁDÁNÍ ŠKOLNÍHO STRESU U INTELKTOVĚ NADANÝCH ADOLESCENTŮ

Klíčová slova: školní stres, zvládání školního stresu, intelektové nadání, adolescence

Anotace: Zvládání školního stresu u intelektově nadaných adolescentů Práce informuje o výsledcích pilotní studie (zaměřené na školní výkon, nadání, adolescence a stres) realizované v období jara-léta 2010. Tato pilotní studie tvoří základ pro budoucí výzkum, jak čeští intelektově nadaní adolescenti zvládají školní stres. V pozadí výzkumu stojí základní teoretické termíny jako školní stres, stresory, zvládání školního stresu, copingové strategie, intelektové nadání, adolescence. Mnoho lidí, počítaje i rodiče a učitele, se domnívá, že intelektově nadaní adolescenti nemají stres ve škole a dále si myslí, že dobré výsledky ve škole jsou spojeny s intelektovým nadáním. Cílem prezentace je poukázat na rozdíl mezi názorem rodičů i učitelů a skutečnými pocity intelektově nadaných adolescentů. Efektivní zvládání školního stresu a motivace mohou hrát důležitou roli při optimálním rozvoji intelektového nadání jedince.

ACADEMIC COPING BY INTELLECTUALLY GIFTED ADOLESCENTS

Key words: academic achievement, academic coping, intellectual giftedness, adolescents

Abstract: Academic coping by intellectually gifted adolescents The paper informs about results of pilot study (focused on academic achievement, giftedness, adolescents and stress) realized between spring and summer 2010). This pilot study constitute base for further research about academic coping by intellectually gifted adolescents. In background of this paper are theoretical terms as academic stress, stressors, academic coping, coping strategies, intellectual giftedness and adolescents. Many people suppose (including teachers and parents) that intellectually gifted adolescents have no stress in school. Also many parents and teachers suppose that intellectual giftedness means good results in school. The aim of this presentation is to point at discrepancy between occurrence in stress of intellectually gifted adolescents and opinions of about incidence of stress in this specific group. Effectiveness of academic coping and motivation can be very helpful by optimal development by intellectually gifted.

Mgr. Petra Holešovská
Česká republika
104845@mail.muni.cz

Holubová Drahomíra

VÝZNAM STROMŮ PRO ZDRAVÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Klíčová slova: projekty v matematice, environmentální výchova, průřezové téma

Anotace: Příspěvek pohledne do problematiky projektového vyučování, nastíní úkol ekologických projektů a pro ilustraci naznačí námět matematických environmentálních projektů, ve kterých učitelé s žáky mohou na ukázkách určených k realizaci během školního roku ověřovat i demonstrovat ekologické poznatky v praxi. 1. Environmentální výchova ve vyučování na 1. stupni základní školy 2. Projekty v matematice 3. Průřezové téma RVP 4. Environmentální výchova 5. Přínos projektového vyučování

MEANING OF TREES FOR THE HEALTHY ENVIRONMENT

Key words: projects in maths, environmental studies, an integration

Abstract: The presentation shows problems of project education, outlines target of environmental projects and shows basic of

mathematics environmental projects. Teachers and students can, with help of tasks used during school year, demonstrate environmental findings. 1. Cross-section topic of frame education programme 2. Environmental education mathematics in basic school 3. Projects in maths 4. The environmental studies 5. A contribution of projects teaching

RNDr. Mgr. Drahomíra Holubová
Katedra matematiky PdF MU
Poříčí 7, Brno 603 00, Česká republika
drahol@mail.muni.cz

Horká Hana, Hromádka Zdeněk

POHYBOVÉ AKTIVITY PRO ZDRAVÍ V KONTEXTU PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Klíčová slova: environmentální výchova, ochrana přírody, ekologické zátěže, relaxace v přírodě, pohybové aktivity, péče o životní prostředí, péče o zdraví, výchova ke zdraví

Anotace: Nárůst pohybových aktivit v nestandardních prostředích (například rozsáhlé sportovní areály v přírodní krajině, sjezdovky na hranicích národních parků či ekologický dopad dopravy při cestách za pohybem) s sebou přináší řadu změn. Na jedné straně vede ke zvýšení zájmu o sportovní aktivity, na straně druhé však dochází k narušování přírodního prostředí. Péče o zdraví se tak dostává do konfliktu s péčí o životní prostředí. Stať nejdříve popisuje vlivy pohybových/sportovních aktivit na životní prostředí. Výzkumné šetření sleduje, jak studenti zohledňují poškozování životního prostředí při uskutečňování svých pohybových aktivit. V druhém plánu pak zjišťuje, zda u studentů existuje vztah mezi zodpovědnou péčí o vlastní zdraví a péčí o životní prostředí.

ACTIVE LEISURE PROMOTING INDIVIDUAL HEALTH IN CONTEXT WITH THE CARE FOR ENVIRONMENT

Key words: environmental education, protection of nature, ecological stress, Environmental education, protection of nature, ecological stress

Abstract: The increased number of active leisure – comprising a variety of sports – takes place in variable environments (e.g. extensive sports facilities built in the natural landscape, ski slopes rised at the borders of national parks or ecological impact of motoring to get to sports facilities) are bringing a lot of changes. There has recently been an increased interest in such activities on the other hand the environment is being affected by such events. Thus the care for the health is in a sharp conflict with the care for the environment. The article describes the influence of those activities on the environment. The research investigation is focused on the students' behaviour concerning the above noted activities and their respect for the environment. A potential relationship between the responsible care for the health and the care for the environment is also investigated.

Doc. PaedDr. Hana Horká CSc.
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika
horka@ped.muni.cz

Mgr. Zdeněk Hromádka Ph.D.
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika
13549@mail.muni.cz

Hrubá Drahoslava, Žaloudíková Iva

SOCIÁLNÍ ASPEKTY KUŘÁCKÝCH POSTOJŮ A CHOVÁNÍ ŠKOLNÍCH DĚTÍ

Klíčová slova: vzdělání rodičů; rodina; znalosti; postoje; kouření

Anotace: V programu „Nermální je nekouřit“ byly sledovány mimo jiné rozdíly ve znalostech, postojích a kuřáckém chování dětí ve vztahu k dosaženému stupni vzdělání jejich rodičů a charakteristice rodiny. Jsou popsány některé rozdíly, ale většina sledovaných faktorů nesusvisela se sociálními podmínkami dětí.

SOCIAL ASPECTS OF SCHOOL CHILDREN ATTITUDES TO SMOKING AND THEIR SMOKING BEHAVIOR

Key words: Parents education; family; knowledge; attitudes; smoking

Abstract: In the programme „No-smoking is a norm“ the differences in children knowledge, attitudes and smoking behavior were analysed in relation to their parents education levels and family characteristics. Some differences were described, but majority of studied factors were independent on the children social conditions.

prof. MUDr. Drahoslava Hrubá, CSc.
Lékařská fakulta MU
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
hruba@med.muni.cz

PhDr. Mgr. Iva Žaloudíková, Ph.D.
PdF Masarykovy univerzity
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
zaloudikova@ped.muni.cz

Chalupa Petr, Hübelová Dana

CYKLICKÝ EKONOMICKÝ VÝVOJ A SOUČASNÁ RECESE V ČESKÉ REPUBLICE

Klíčová slova: světová ekonomická krize, česká národní ekonomika česká populace, zdraví

Anotace: Česká republika nyní zažívá důsledky probíhající světové ekonomické krize. Ovlivňuje nejen demografickou strukturu, ale má dopady i na zdravotní stav obyvatelstva.

CYCLICAL ECONOMIC DEVELOPMENT AND THE TROUBLE IT CAUSES AT THE SAME TIME IN THE CZECH REPUBLIC

Key words: World economic crisis, Czech national economy, Czech population

Abstract: The Czech republic will not escape the World economic crisis. It is possible that the structure of the national economy and the distribution of exports could alter affect its course, manifestation and consequences in this country. Population react to the national economy development. The total number of population, the structure and dynamics are changing. The present state of the Czech population is a starting point of supposed changes.

Prof. PhDr. Chalupa Petr, CSc.
Pedagogická fakulta MU
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
chalupapet@seznam.cz

PhDr. Dana Hübelová, Ph.D.
Masarykova univerzita, Rektorát MU
Žerotínovo nám., Brno, Česká republika

Chvílíček Petr

VÝVOJ DIDAKTICKÝCH POMŮCEK V AUTOŠKOLÁCH

Klíčová slova: didaktické pomůcky, autoškola

Anotace: Autoškolství jako jedna ze specifických oblastí výchovně vzdělávacího procesu, která ve svém obsahu spojuje teoretickou výuku s praktickým výcvikem, vyžaduje bezpodmínečně pro svoji úspěšnou činnost používání didaktických pomůcek, které jsou aktuální a na přiměřeném stupni technického vývoje. Didaktickými pomůckami samozřejmě rozumíme nejen názorné učební pomůcky, jako jsou např. učebnice, obrazy nebo funkční modely, ale patří sem i technické prostředky, které lektor při svém výkladu používá. Nevyhovující dřevěné tabule s křídami (v lepším případě barevnými) nahradily moderní magnetické tabule se speciálními popisovací, diaprojektory promítající pouze statické obrázky byly již dávno vytlačeny videopřehrávači ve spojení s televizory. Hektický rozvoj výpočetní techniky však i toto řešení odsunul do propadlého dějin a dnes už si takřka nedokážeme představit učebnu, ve které by nebyl alespoň jeden počítač na stole lektora. Za vrchol lze v dnešní době považovat používání interaktivní tabule ve spojení s počítačem a dataprojektorem, umožňující velmi názornou, ale i zábavnou formu výuky. Záleží pak jen na každém lektorovi, zda je schopen a ochoten toto vybavení při své práci efektivně využívat, v ideálním případě si dokonce výukové materiály sám připravovat.

DEVELOPMENT OF DIDACTIC AIDS AT DRIVING SCHOOLS

Key words: didactic aids, driving schools

Abstract: Driving education as one of specific areas of the educational process, which in their content combines theoretical education with practical training requires for the fruitfulness using the didactic aids, which are actual and on the adequate level of technical development. Didactic aids are not only visual teaching aids such as books, paintings, functional models, but also include facilities, which lektor using in his interpretation. Inconvenient blackboards with crayons (at best case colored) replaces modern magnetic boards with special descriptors. Diaprojectors, which showing only static images, were forced out by videotape reproducers in conjunction with televisions long time ago. Hectic development of computer technologies rejects this solution too. Today we cannot imagine the classroom, which wouldn't be at least one computer on the lektor's desktop. The use of the interactive whiteboards in conjunction with computer and projector, enabling very illuminating, but also fun way of education. We can consider this as top of today's driving education. Then it depends on each lektor, if he is capable and willing to using this equipment in their work effectively and in the ideal case also prepare own educational materials.

Bc. Petr Chvílíček
Integrovaná střední škola automobilní
Křížkova 15, 612 00 Brno, Česká republika
petr.chvilicek@gmail.com

Jedličková Helena

VRSTEVNICKÁ VÝUKA A VÝCHOVA KE ZDRAVÍ VE ŠKOLNÍM VZDĚLÁVACÍM PROGRAMU PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova: vrstevnické vyučování, vrstevnická výuka, vzdělávání pro udržitelnost, výchova ke zdraví, integrovaný výukový program, výzkum efektivity výuky

Anotace: Případová studie představuje využití vrstevnického vyučování a učení ve studijním programu studentů Učitelství přírodopisu pro základní školu na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Kvantitativní výzkum byl zaměřen na efektivitu výuky integrovaného výukového programu, použitého jako model zkušenostního učení, metodou experimentu. Integrované výukové programy studentů jsou jako modely zkušenostního učení cíleně orientovány na výchovu ke zdraví, jako součást vzdělávání pro udržitelnost na pracovišti Kejbaly katedry biologie. Toto terénní středisko umožňuje začlenění alternativní pedagogické praxe studentů do odborných didaktických předmětů. Používání vrstevnického vyučování je experimentálně využíváno ve výuce péstlivosti. Jeví se, že takto vzniká prostředí, ve kterém studenti přebírají více odpovědnosti za vlastní učení a sebereflexi.

PEER TEACHING AND HEALTH EDUCATION IN THE SCHOOL EDUCATION PROGRAMME FOR PRIMARY SCHOOLS

Key words: peer teaching, peer education, peer tutoring, education for sustainability, health education, integrated educational program, research on teaching effectiveness

Abstract: The report is focused to present the use of peer teaching and education in the study program of students attending the department Teaching biology for primary school at the Faculty of Education Masaryk University. The aim of the quantitative research was oriented to the effectivity of integrated educational program, it was used as a model of skill education, method of experiment. Integrated educational programs of students are oriented to the health education and became as a part of education for sustainability in the centre Kejbaly department of biology. This centre helps to implicate alternative educational practice of students in specific pedagogical subjects. It seems that this is the way how students become more responsible for their own education and self reflection.

Ing. Helena Jedličková, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra biologie
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
jedlickova@ped.muni.cz

Juklová Kateřina, Kardacsová

PARTNERSKÉ VZTAHY OČIMA STŘEDOŠKOLSKÉ UČŇOVSKÉ A STŘEDOŠKOLSKÉ MLÁDEŽE

Klíčová slova: partnerství, rodičovství, adolescent, postoje

Anotace: Příspěvek je sondou do jedné z významných oblastí životního stylu dnešních adolescentů. Vychází z předpokladu, že aktuální společenské trendy i užší sociální prostředí významně ovlivňují postoje dospívajících k partnerství. Analýza postojů k partnerství, rodině a rodičovství je podpořena výsledky dotazníkového šetření na různých skupin mladých lidí ve věku 16–18 let.

PARTNERSHIP IN A VIEW OF APPRENTICE AND SECONDARY SCHOOL YOUTH

Key words: partnership, parentage, adolescent, attitudes

Abstract: The paper is a query into one of the important aspects of adolescents' life style. It arises from the assumption that nowadays social trends and also closer social environment play an important role in affecting youth's partnership attitudes. The analysis of attitudes is illustrated by the outcomes of research on various groups of young people at the age of 16–18.

Mgr. Kateřina Juklová, Ph.D.
Univerzita Hradec Králové, Katedra pedagogiky a psychologie
Rokitanského 62, Hradec Králové 2, Česká republika
katerina.juklova@uhk.cz

Jurystová Lucie, Gabrhelík Roman, Štastná Lenka, Miovský Michal

PREVENTIVNÍ PROGRAM UNPLUGGED – IMPLEMENTACE V ČR, ZKUŠENOSTI A BUDOUCNOST

Klíčová slova: program primární prevence, sociální dovednosti, návykové látky, vzdělávání, evaluace

Anotace: Příspěvek představí mezinárodně evaluovaný, na vybraných českých školách pilotně ověřený a implementovaný program primární prevence užívání návykových látek s názvem Unplugged. Jedná se o program určený pro žáky základních škol (6. ročník), který využívá interaktivních technik, jež stimulují jejich aktivní účast a vychází z principu komplexního vlivu společnosti (zaměřuje se na existující normy, závazky/záměry žáků neužívat návykové látky, na životní dovednosti i znalosti o drogách). Obsahem příspěvku bude dále seznámení se vzděláváním v metodice Unplugged, které pedagogické pracovníky vybavuje dovednostmi, jež posléze mohou využívat i v rámci další výuky. Aktuálně jsou v několika krajích ČR takováto školení realizována. Součástí příspěvku bude ukázka pracovních materiálů a prezentace dílčích výsledků evaluace programu. Grantová podpora: GAČR č. 406/09/0119

PREVENTION PROGRAMME UNPLUGGED – IMPLEMENTATION IN THE CZECH REPUBLIC, EXPERIENCE AND FUTURE

Key words: primary prevention programme, social skills, addictive substance, education, evaluation

Abstract: Internationally evaluated primary prevention programme Unplugged evaluated in the Czech republic will be presented. The programme is focused on pupils of 6th grade of elementary schools, uses interactive technics that stimulate their active participation and is based on comprehensive social influence model. The programme is held by pedagogical workers (mainly school prevention workers). The presentation also contents introduction of education system in Unplugged methodology that is valuable for educational workers also because of its long-term use and utility during common school curriculum. Working materials for students and teachers and results of evaluation will be presented too. Grant support: GAČR č. 406/09/0119

Bc. Lucie Jurystová
Centrum adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze
Ke Karlovu 11, Praha 2, 128 08, Česká republika
jurystova@adiktologie.cz

Roman Gabrhelík
Česká republika

Lenka Štastná
Česká republika

Michal Miovský
Česká republika

Juříková Jana, Hanzlová Jitka

OBLÍBENOST MLÉKA A MLÉČNÝCH VÝROBKŮ U DĚTÍ VYBRANÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Klíčová slova: děti, základní škola, mléko, mléčné výrobky

Anotace: Tato práce popisuje výsledky výzkumu oblíbenosti mléka a mléčných výrobků, který byl realizován u dětí navštěvujících druhou a třetí třídu vybraných základních škol v České republice. Průzkumu byl proveden pomocí strukturovaného interview. Průzkumu se zúčastnilo celkem 175 dětí ve věku 7–9 let. Výsledky šetření ukázaly, že mléko a mléčné výrobky jsou oblíbenou součástí denní stravy u dětí prvního stupně základních škol. Pouze 6 respondentů ze souboru 175 dotazovaných dětí uvedlo, že mléko ani mléčné výrobky nekonzumují vůbec. Bylo zjištěno, že četnost konzumace mléka se liší v závislosti na místě bydliště, ale neliší se v závislosti na pohlaví. Více než 80 % respondentů dává přednost polotučnému mléku před mlékem odtučněným nebo plnotučným. Co se týká mléčných výrobků, jako nejoblíbenější mléčný výrobek byl vyhodnocen Pribináček. Dále bylo zjištěno, že dotázané děti měly celkem dobré znalosti o mléce a mléčných výrobcích. Díky v současnosti přetrvávajícímu zájmu populace o mléko a mléčné výrobky a pozitivním vlastnostem mléka ve výživě převážně dětí je edukace v této oblasti nanejvýše užitečná a potřebná.

POPULARITY OF MILK AND DAIRY PRODUCTS IN CHILDREN CHOSEN ELEMENTARY SCHOOLS ABSTRACT

Key words: children, elementary school, milk, dairy products

Abstract: This paper describes results of research of milk and dairy productions popularity. This research was realized in children in second and third class of chosen elementary schools in the Czech Republic. Research was made with structured interview. 175 children 7–9 aged took part in this research. The results of research demonstrated milk and dairy products are popular part in daily diet in children of first level of elementary schools. Only 6 respondents from file 175 asked children wrote, that they don't consume milk and dairy products. It was found out frequency of consumption of milk differ in dependence on place of residence, but it doesn't differ in dependence on gender. More than 80 per cent of respondents prefer half-fat milk to low-fat milk and full-fat milk. What is about dairy products, the Pribinacek was interpreted like the most popular dairy product. It was discovered asked children had quiet good knowledge about milk and dairy products. Thanks nowadays interest population about milk and dairy products and thanks positive properties of milk in mainly children nutrition, education in this part is at most useful and needed.

Mgr. Jana Juříková, Ph. D.
Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií
Katedra kineziologie
Brno, Česká republika

Jitka Hanzlová
Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií
Katedra kineziologie
Brno, Česká republika

Kachlík Petr, Havelková Marie

VÝSKYT NOVÝCH FOREM ZÁVISLOSTNÍHO CHOVÁNÍ VE VZORKU STUDENTŮ MASARYKOVY UNIVERZITY

Klíčová slova: Dotazník, gambling, internet, postoje, prevence, studie, univerzita, vysokoškolský student, virtuální droga, závislost

Anotace: Kromě návykových látek typu substancí se v populaci stále častěji vyskytují nové typy závislostního chování, které souvisejí zejména se změnou životního stylu a využíváním nových technologií. V roce 2009 byla pomocí anonymního dotazníku o 21 položkách realizována sonda do populačního segmentu vysokoškolských studentů v Brně. Bylo osloveno 2475 prezenčních studentů všech 9 fakult Masarykovy univerzity. Byla mapována hra na automatech, na počítači nebo herní konzoli, používání mobilních telefonů, internetu, sázky, poruchy příjmu potravy, finanční půjčky, internetové bankovníctví. Další sada položek sledovala důvody, které vedly respondenty k některé z popsáných aktivit, jejich dostupnost, postoje k vybranému potenciálně rizikovému chování. Dotazy byly rovněž zaměřeny na využití volného času, poradenských a terapeutických služeb, názory na důležitost zařazení problematiky virtuálních drog do výuky na Masarykově univerzitě.

THE INCIDENCE OF NEW FORMS OF ADDICTIVE BEHAVIOR IN A SAMPLE OF STUDENTS AT MASARYK UNIVERSITY

Key words: Questionnaire, gambling, internet, prevention, survey, university, university student, virtual drug, addiction

Abstract: In addition to the type of substance addiction in a population increasingly present new types of addictive behavior, particularly related to changing lifestyles and use of new technologies. In 2009 an anonymous questionnaire with 21 items executed probe into the segment of the population of university students in Brno. Were approached in 2475 full-time students from all 9 faculties of Masaryk University. Was mapped to game machines, computer or game console, mobile phone usage, internet usage, gambling, eating disorders, financial loans, internet banking. Another set of items to monitor the reasons that led the respondents to some of the activities described, their availability, attitudes to the selected potentially risky behavior. Questions were also focused on leisure, counseling and therapeutic services, their views on the importance of mainstreaming the virtual drugs to teaching at the University.

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky PdF MU
Poříčí 9/11, 603 00 Brno, Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Doc. PhDr. Marie Havelková, CSc.
PdF MU, Katedra rodinné výchovy a výchovy ke zdraví
Poříčí 9/11, 603 00 Brno, Česká republika

Kaňková Klára, Kohoutek Rudolf

PSYCHOPATOLOGICKÉ TENDENCE UČITELŮ A UČITELEK NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: Psychopatologické tendence, učitelé, učitelky, střední školy, somatizace, obsese a kompulze, interpersonální senzitivita, deprese, anxióznost, hostilita, fobie, paranoidní myšlení, psychotičismus

Anotace: Příspěvek se zabývá psychopatologickými tendencemi učitelů a učitelek na středních školách. Byly zkoumány: somatizace, obsese a kompulze, interpersonální senzitivita, deprese, anxióznost, hostilita, fobie, paranoidní myšlení, psychotičismus. Bylo zjištěno, že 16 % učitelů a učitelek na středních školách vykazovalo hraniční hodnoty a 6 % hodnoty patologické.

PSYCHOPATHOLOGICAL TENDENCIES OF TEACHERS AT SECONDARY SCHOOLS.

Key words: Psychopathological tendencies, teachers, secondary schools, exteriorization, obsessions and compulsions, interpersonal sensitivity, depression, anxiety, hostility, phobia, paranoid thinking, psychotic disorders

Abstract: This study deals with psychopathological tendencies of teachers at secondary schools: exteriorization, obsessions and compulsions, interpersonal sensitivity, depression, anxiety, hostility, phobia, paranoid thinking and psychotic disorders were investigated. The authors was found that 16% of teachers in secondary and vocational schools reached borderline values and 6% of teachers reached pathological values.

Klára Kaňková
Česká republika
klara.kankova@seznam.cz

Prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
rudolfkohoutek@seznam.cz

Kebza Vladimír, Kernová Věra, Kodl Miloslav

PROJEKT DLOUHODOBÉHO SLEDOVÁNÍ PSYCHOLOGICKÝCH, ZDRAVOTNÍCH A BEHAVIORÁLNÍCH UKAZATELŮ OSOB OD NAROZENÍ DO SOUČASNOSTI

Klíčová slova: longitudinální sledování, psychologické, zdravotní a behaviorální ukazatele, úspěšný vývoj

Anotace: Cílem společného projektu Psychologického ústavu AV ČR v Brně a v Praze a Státního zdravotního ústavu v Praze je prozkoumat předpoklady úspěšného vývoje na podkladě empirických dat z longitudinálních studií, v jejichž rámci jsou lidé sledováni od r. 1961 (Brno), resp. od r. 1956 (Praha). Za projev úspěšné zvládnutého vývoje považujeme stav současné osobní pohody (well-being). Proměnné vyjadřující různé aspekty osobní pohody (životní spokojenost, smysl pro koherenci, životní smysluplnost), jakož i vybrané antropometrické, zdravotní a behaviorální proměnné jsou v rámci studií dlouhodobě sledovány, další konstrukty budou zařazeny v rámci připravované etapy. Zaměříme se na psychickou odolnost (resilienci), silné stránky charakteru (human strenghts) a behaviorální a kognitivní strategie selekce, optimalizace a kompenzace. Vedle hlavního tematického zaměření projektu bude pokračovat výzkum longitudinální stability osobnosti a okolností jejích změn. Nově zařazené i replikované metody v této fázi výzkumu budou současně sloužit jako prediktory osobního vývoje účastníků v dalších fázích studie. Hlavním výstupem projektu bude hlubší porozumění adaptivnímu fungování člověka v průběhu celé životní dráhy.

THE PROJECT OF LONGITUDIAL STUDY OF PSYCHOLOGICAL, HEALTH AND BEHAVIORAL PERSONAL SYMPTOMS SINCE THE BIRTH TILL THE PRESENT

Key words: longitudinal survey, psychological, health, and behavioural indicators, successful development

Anotace: The joint project of the Institute of Psychology, CAS in Brno and Prague, and of the National Institute of Public Health in Prague aims for exploring the paths to successful development using empirical data of the longitudinal studies following individuals since 1961 (Brno) and 1956 (Prague). We consider the state of present well-being as the manifestation of successfully mastered development. The variables expressing different aspects of well-being (life satisfaction, sense of coherence, life meaningfulness), as well as selected anthropometric, health, and behavioural variables have been monitored over long term within the studies, and further constructs will be included within the stage in preparation. We will concentrate on resilience, human strengths and the strategies of selection, optimization and compensation. Along with the main focus of the project, the research on longitudinal stability of personality will be continued. The newly included as well as replicated methods during this phase of the research will at the same time be used as predictors of personal development of participants in further follow-up survey. Main outcome of the project will be a larger understanding of adaptive functioning of personality during the life course.

Doc. PhDr. CSc. Vladimír Kebza, CSc.
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10, Česká republika
kebza@szu.cz

MUDr. Věra Kernová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10, Česká republika
kernova@szu.cz

Miloslav Kodl
Česká republika

Kernová Věra, Skálová Ludmila

VYROVNANÁ ENERGETICKÁ BILANCE – PREVENCE OBEZITY

Klíčová slova: energetická bilance, prevence nadváhy a obezity, kampaň se soutěží

Anotace: Informace o kampani Přijmi a vydej, upozorňující na nadbytečný energetický příjem a nedostatečnou pohybovou aktivitu, které jsou jednou z příčin nadváhy a obezity. Cílem kampaně je vytvoření širokého povědomí a zájmu o možnosti přirozené cesty pre-

vence nadváhy a obezity, zvýšení vědomostí o možnostech stravovacích návyků a zároveň jejich praktické aplikace, zvýšení pohybových aktivit, a tím zvýšení motivace k uvědomělému vytváření rovnovážné energetické bilance a dovedností. Součástí kampaně je soutěž, jejíž podmínkou je vyhodnocení energetického příjmu a výdeje za jeden den. Do soutěže se mohou přihlásit celé rodiny včetně dětí. Kampaně je realizována jako projekt podpory zdraví č. 9545/10 s názvem „Přijmi a vydej“ v rámci dotačního řízení Národní program zdraví – projekty podpory zdraví. Informace o kampani jsou uvedeny na webových stránkách SZÚ www.szu.cz

EQUAL ENERGY BALANCE – OBESITY PREVENTION

Key words: energy balance, overweight and obesity prevention, campaign and competition

Abstract: Information about the campaign “Take up and give off”, warns of excessive energy intake and insufficient physical activity, which is one of the main causes of overweight and obesity. Campaign is aimed at a creation of wide knowledge and interest concerning possibilities of overweight and obesity prevention, increase of knowledge of nutrition habits possibilities and at the same time at their practical application, increase of physical activity, and increase of motivation to reach an balance energy. The campaign is accompanied by a competition, based on calculation of energy intake and expense. Competition is open to everybody inclusive families with children. Campaign is realized as Health Promotion Project „Take up and give off“ in frame of National Health Programme – Projects of health promotion. Information about the campaign are published on websites of the National Institute of Public Health www.szu.cz

MUDr. Ludmila Skálová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10, Česká republika
skalova@szu.cz

MUDr. Věra Kernová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10, Česká republika
kernova@szu.cz

Kimáková Jana, Bujňáková Mária, Felbaba Vladimír, Kimáková Tatiana, Kachlík Petr

PRÁVNÉ NORMY TÝKAJÚCE SA KONTROLY TABAKU NA SLOVENSKU

Klíčová slova: právní norma, kontrola tabaku

Anotace: Problematika ochrany zdravia právnymi normami predstavuje dôležitý preventívny prvok zo strany štátu. Kontrola tabaku je natoľko dôležitá a potrebná, že jej zanedbávanie by malo za následok nelichotivé štatistiky či osudy. Tieto podnety sú upravované vo viacerých zneniach, a preto účelom tejto práce je danú oblasť zmapovať z hľadiska právnych noriem SR. Cieľom je poukázať na podmienky ochrany nefajčiarov či už v zmysle Ústavy SR alebo Zákona č. 377/2004 Z. z., resp. Novelou zákona 87/2009. Obsahová myšlienka práce pramení z bežne vyskytujúcich sa situácií v našej spoločnosti, kedy právna norma musí regulovať vznikajúce dopady na zdravie obyvateľstva a kvalitu ich života, resp. im predísť. V práci poukazujeme aj na skutočnosť, akým spôsobom – zákonom č. 147/2001 Z. z. – štát reguluje reklamu na tabakové výrobky, čo v konečnom dôsledku prerastá do účinného boja so závislosťou u fajčiarov. Tento komplexný rad opatrení v oblasti právnych noriem znamená neustály vývoj kontroly tabaku na Slovensku. Akákoľvek snaha znižovať počet fajčiarov a ich prípadný styk s nefajčiarimi je spravidla regulovaný právnymi normami. Z toho pohľadu možno Slovensko považovať za krajinu, kde dopĺňujúce úpravy sú vhodné, a preto ho zaradujeme do kategórie stredne prísnych.

LEGAL STANDARDS RELATING TO TOBACCO CONTROL IN SLOVAKIA

Key words: legal standards, tobacco control

Abstract: The issue of legal standards of health, prevention is an important element of the state. The part relating to tobacco control is so important and necessary that its failure would result in unflattering statistics. These complaints are treated in several versions, and therefore the purpose of this work is to map the area in terms of legislation of the SR. The aim is also to mention the conditions of non-smokers, whether in terms of the Constitution or Act No. Collection of Laws. 377/2004, respectively the amendment to the Law 87/2009. Principal idea of this work rises from the commonly occurring situations in our society, when a statute must regulate the unhealthy effects respectively prevent from them. In our work we also deal with Act no. 147/2001 Collection of Laws and how Slovak Republic regulates tobacco advertising and that eventually makes fighting the addiction much more effective and it creates a presumption of full development especially among young people. This total range of measures in legislation means the constant evolution of tobacco control in Slovakia. Every effort to reduce number of smokers and restricting their contact with non-smokers is being regulated by law. Slovakia can be regarded as the country where additional adjustments are appropriate and should therefore be classified as moderately severe.

Jana Kimáková
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta
Kováčska 26, Košice, Slovenská republika

Mária Bujňáková
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta
Kováčska 26, Košice, Slovenská republika

Vladimír Felbaba
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta
Kováčska 26, Košice, Slovenská republika

doc. MUDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva Lekárskej fakulty
Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice, Slovenská republika
tatkimak@hotmail.com

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogické fakulta, Masarykova univerzita
Poříčí 9/11, 603 00 Brno, Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Kimáková Jana, Bujňáková Mária, Felbaba Vladimír, Kimáková Tatiana, Kachlík Petr

SLĚDOVANIE ROZDIELOV MEDZI ZÁKONMI O CESTNEJ PREMÁVKE Č. 8/2009 ZBIERKY ZÁKONOV A Č. 315/1996 ZBIERKY ZÁKONOV

Klíčová slova: zákon o cestnej premávke, dopravné úrazy

Anotace: Dopravná nehodovosť na území Európy neustále stúpa. Je spájaná s veľkými materiálnymi stratami, mnohokrát trvalým poškodením zdravia a v nemalej miere i stratou životov účastníkov cestnej premávky. Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie je viac ako 80 % dopravných nehôd zapríčinených neprimeraným správaním sa človeka v dopravnom systéme. Európska komisia naliehala na členské štáty EÚ, aby do roku 2010 znížili počet mŕtvych na svojich cestách o polovicu oproti roku 2001, kedy na nich zahynulo viac ako 50 tisíc ľudí. Na území Slovenskej republiky vstúpil do platnosti nový Zákon o cestnej premávke č. 8/2009 Z. z. Nahradil Zákon o cestnej premávke č. 315/1996 Z. z. V našej práci sme sa zaoberali legislatívnym procesom Zákona o cestnej premávke č. 8/2009 Z. z. a spracovali vybrané údaje o dopravnej úrazovosti na území SR v kontexte zmien a novelizácií zákona o cestnej premávke. Zamerali sme sa na porovnanie starého (č. 315/1996 Z. z.) a v súčasnosti platného a účinného Zákona o cestnej premávke č. 8/2009 Z. z. Novelizácia zákona o cestnej premávke č. 8/2009 Z. z. na Slovensku splnila svoj účel. V roku 2009 bol pri dopravných nehodách na území republiky zaevidovaný najnižší počet usmrtených osôb 347 a najnižší počet ťažko zranených osôb 1400. Dopravných nehôd bolo zaevidovaných 25 975, čo je najmenej za posledných 24 rokov (od roku 1985).

MONITORING OF THE DIFFERENCES BETWEEN THE LAWS OF THE ROAD NO. 8/2009 COLLECTION OF LAWS AND NO. 315/1996 COLLECTION OF LAWS“

Key words: road traffic law, traffic accidents

Abstract: Number of traffic accidents in the territory of Europe is still growing. It is associated with large material losses, often permanent damage to health and the loss of lives of road users. The World Health Organization says that more than 80 % of traffic accidents are caused by inappropriate human behavior in the transport system. The European Commission urged EU Member States to reduce the number of people killed in traffic accidents by half / compared with 2001, when they killed more than 50,000 people / till 2010. The new Road traffic law No. 8/2009 Collection of Laws came to force in Slovak Republic. It replaced the Road traffic act No. 315/1996 Collection of Laws. In our work we dealt with the legislative process of the Road Traffic Act No. 8/2009 Collection of Laws. We have collected and processed information about traffic accidents in Slovak Republic in terms of change and amendment of the Road Traffic Act. We aimed to compare the old law (No. 315/1996 Collection of Laws) and present Road traffic law on No. 8/2009 Collection of Laws. The amendment to the Road Traffic Act No. 8/2009 Collection of Laws. Slovakia has fulfilled its purpose. There were 347 people killed in traffic accidents and 1400 heavily injured people in 2009, which are the lowest numbers. There were 25 975 traffic accidents in 2009 which is the lowest number in last 24 years (since 1985).

Jana Kimáková
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta
Kováčska 26, Košice, Slovenská republika

Mária Bujňáková
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta
Kováčska 26, Košice, Slovenská republika

Vladimír Felbaba
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Právnická fakulta
Kováčska 26, Košice, Slovenská republika

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva Lekárskej fakulty
Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice, Slovenská republika
tatkimak@hotmail.com

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogické fakulta, Masarykova univerzita
Poříčí 9/11, 603 00 Brno, Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Kimáková Tatiana, Kachlík Petr

KARCINOGEN V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ – KADMIIUM

Klíčová slova: kadmium, životné prostredie, karcinogen, teratogen

Anotace: Kadmium patrí medzi významné kontaminanty životného prostredia. Jeho zvýšené obsahy nachádzame v okolí priemyselných centier, najmä závodov na výrobu farebných kovov. Prítomný je v stopových množstvách v rozličných rastlinných a živočíšnych druhoch. Kadmium patrí spomedzi ťažkých kovov medzi najvýznamnejšie biokumulatívne prvky. Ukladá sa najmä v obličkách, v pečeni, ale poškodzuje i semenníky a vaječníky. Prítomnosť kadmia je v organizme škodlivá a nežiaduca, nakoľko kadmium má toxický, karcinogénny a teratogénny účinok. Tento chemický prvok II. skupiny periodickej sústavy objavil v roku 1817 Stromeyer ako nečistotu v zinkových rudách. V bežnom živote sa s týmto toxickým kovom stretávame pri aktívnom či pasívnom, dobrovoľnom či nedobrovoľnom inhalovaní cigaretového dymu. Na území Slovenska, v oblasti stredného Spiša, sa v pôdach vyskytuje kadmium vo vyšších koncentráciách.

KARCINOGEN IN THE ENVIRONMENT – CADMIUM

Key words: cadmium, environment, carcinogen, teratogen

Abstract: Cadmium is an important contaminant of our environment. Its increased content is found in the surroundings of industrial centers, especially near the production plants processing metals. It is also found in trace amounts in some plant and animal species. Cadmium belongs to the most important biocumulative elements. It is retained mainly in kidneys, liver and it can be retained and cause damage to testicles and ovaries. The presence of cadmium in an organism is harmful and undesirable as it has toxic, carcinogenic and teratogenic consequences. This chemical element from the 2nd group of periodic system was discovered in 1817 by Stromeyer and it

was found as an impurity in zinc ores. We meet this toxic metal in our everyday lives by our active or passive, willing or unwilling inhaling of cigarette smoke. The bigger concentration of cadmium in ground was found in Slovakia in the central Spis region.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice
Slovenská republika
tatkimak@hotmail.com

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity
Poříčí 9/11, 603 00 Brno
Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

Kimáková Tatiana, Kachlík Petr, Kuzmová L.

HLUK NIE JE ZVUK

Klíčová slova: hluk, zdravie, opatrenia, dôsledky

Anotace: Problematika hluku je celosvetovo rozšírená. Hluk je o to viac závažnejší faktor, že jeho hladiny sa stále zvyšujú a poškodenie zdravia ľudí prebieha často dlhodobo a skryto. So zvukom a napokon aj samotným hlukom sa človek stretáva denne či už doma, v škole, na pracovisku a tiež aj v prírode. Oproti iným faktorom je tento faktor o to závažnejší, že pôsobí neustále, a to aj v čase určenom na oddych a relaxáciu a tiež v noci, v čase určenom na spánok. Hluk v životnom prostredí sa neustále zvyšuje, čo má za následok poškodenie zdravia ľudí a to nie len na sluchovom aparáte. Aj keď sa tomuto závažnému negatívne faktoru venujú rôzne štúdie, publikácie, výskumy a vykonávajú sa mnohé merania, samotný občan je málo informovaný o negatívnom vplyve hluku na organizmus. Často toleruje aj vyššie hladiny hluku nevedomujúc si závažnosť danej situácie. Preto je nevyhnutné skúmať vplyv hluku na zdravie človeka a tiež hľadať riešenia, ako si chrániť a nezničiť jeden z dôležitých zmyslových orgánov - sluch. V našej práci sme sa zamerali na škodlivé účinky a zdravotné dôsledky hluku na organizmus človeka.

NOISE IS NOT VOICE

Key words: noise, health, measures, consequences

Abstract: Noise pollution is a very important topic concerning the whole world. The noise is a very important factor, because of its raising threshold. The impact of noise on human's health is a hidden long-time process. We get into contact with sound and noise every day at home, at work and also in nature. The noise factor is important in comparison with other health factors because it is acting all time, and also in time when we sleep or relax. The noise pollution is raising and as its consequence the human's health is getting damaged, but not only on hearing mechanism. Many studies, publications, experiments, measurements and research have been performed on noise pollution, however the citizens are not very well informed about the noise impact on their health. We tolerate higher noise thresholds very often, but we are not very conscious about the consequences. That is why we need to explore the noise impact on human's health and find solution how to protect one of our most important apparatus – the hearing mechanism. This paper deals with the dangerous impact of noise and consequences on human's health.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice, Slovenská republika
tatkimak@hotmail.com

MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.
Katedra speciální pedagogiky
Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity
Poříčí 9/11, 603 00 Brno, Česká republika
kachlik@ped.muni.cz

L. Kuzmová
Slovenská republika

Kimáková Tatiana, Kuzmová L.

DÔSLEDKY HLUKU NA ČLOVĚKA

Klíčová slova: hluk, Košice, zdravie, studie, dotazník

Anotace: Dnešný človek je doslova obklopený hlukom. Hovorí sa dokonca o „hlukovom opare“. Hluk ohrozuje už nenarodené deti a postupne sprievádza človeka po celý jeho život. Vo svete modernej techniky a výroby nových prístrojov a zariadení začína byť človek uväznený v hluku. Často pred nim nemožno ujsť. Výskumy potvrdzujú, že hladina hluku sa každoročne zvyšuje, aj preto má každý štvrtý Európan problémy so sluchom. Podľa lekárov je to jeden z dôvodov, prečo počujeme horšie ako naši rodičia. O závažnosti zdravotných následkov pôsobenia hluku svedčí aj to, že sa tejto problematike venuje čoraz viac pozornosti v rôznych oblastiach životného ako aj pracovného prostredia. V našej práci sú zhrnuté výsledky dotazníkového prieskumu u respondentov bývajúcich v Košiciach. Ide o získanie a spracovanie informácií o subjektívnom vnímaní hluku, životnom štýle a zdravotnom stave respondentov.

CONSEQUENCES OF NOISE FOR HUMAN

Key words: noise, Kosice, health, study, questionnaire

Abstract: The noise pollution surrounds the human all the time. Sometime we speak about „noise fog“. The noise can impact even not already born children and accompanies them all their lives. We can say the human is being imprisoned by the noise in the era of modern technic and machinery. Human can barely escape from the impact of the noise. The research proves that the noise threshold is raising. That can be the cause that every 4th european has problems with hearing apparatus. According to some doctors the noise pollution is the cause why we do hear worse than our parents did. The importance of the noise pollution consequences gains the interest by many regions of research e.g.: noise pollution on work places, noise pollution near the places where we live. We conclude results of questionnaire

research performed on subjects who live in Kosice. The questionnaire serves to collect the information about subjective sensing of noise, life style and health of the respondents.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice, Slovenská republika
tatkimak@hotmail.com

L. Kuzmová
Slovenská republika

Kimáková Tatiana, Mačalová, J., Šándorová, E.

HODNOTENIE STRAVOVACÍCH NÁVYKOV A POHYBOVEJ AKTIVITY U DARCOV KRVI

Klíčovú slova: darca krvi, strava, fyzická aktivita

Anotace: Životný štýl je jedným z podstatných determinantov zdravia a vo veľkej miere ovplyvňuje kvalitu života jednotlivca. Hlavnou témou práce bolo zhodnotiť životný štýl u darcov krvi najmä vo vzťahu k správnej výžive a fyzickej aktivite a porovnať ho so životným štýlom ostatnej populácie. Bežnú populáciu reprezentoval súbor klientov Poradne zdravia. Prieskum u darcov krvi bol realizovaný prostredníctvom dotazníka. Výsledky boli porovnané s údajmi z databázy klientov Poradne zdravia, ktorá zahŕňa výsledky epidemiologických štúdií Výskyt metabolického syndrómu a Test zdravé srdce. Výsledky porovnaní potvrdili, zdravší spôsob života u darcov krvi. Vo všeobecnosti je nutné zdôrazniť potrebu preferovať zásady zdravého životného štýlu v spoločnosti, najmä vzhľadom k stúpajúcemu trendu ochorení a úmrtí na chronické neinfekčné ochorenia.

THE EVALUATION OF EATING HABITS AND PHYSICAL ACTIVITIES OF BLOOD DONORS

Key words: Blood donor, nutrition, physical activity

Abstract: Lifestyle is one of the most significant factors of health and it affects the quality of one's life on a big scale. The main topic of the paper was to assess the lifestyle of blood donors especially regarding the relationship with healthy diet and physical activity, and compare it to the lifestyle of the rest of the population. The ordinary population was represented by a group of clients of Health Counseling. The survey of the blood donors was carried out by means of a questionnaire. The results were compared with data from the clients database of Health Counseling, which includes the results of epidemiology tests, the occurrence of metabolic syndrome and the Healthy heart test. In general, however, it is important to emphasize that need to prefer the rules of a healthy lifestyle in society is still more current, especially as regards to an increasing trend of deaths related to chronic non-infection diseases.

doc. MVDr. Tatiana Kimáková, Ph.D.
Ústav verejného zdravotníctva
Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach
Šrobárova 2, 041 80 Košice, Slovenská republika
tatkimak@hotmail.com

J. Mačalová
Slovenská republika

E. Šándorová
Slovenská republika

Klímová Alžběta

ZAMÝŠLENÍ NAD REFLEXÍ VÝZNAMU PROCESU FEMINIZACE PROFESÍ SOUVISEJÍCÍCH S VÝCHOVOU, PŘÍPADNĚ PROFESÍ ZAMĚŘENÝCH NA ZVLÁDÁNÍ MOŽNÝCH RIZIK VÝCHOVNÉHO NEZDARU A MOŽNOSTMI POZITIVNÍHO VYUŽITÍ POTENCIÁLU, JEŽ V SOBĚ TENTO JEV UKRYVÁ

Klíčovú slova: racionální jednání, emoce, koncept, ženství, identita, pomoc, podpora, mateřství, hra humor,

Anotace: Při snaze o bližší seznámení s problematikou nadání a možných rizik, která mohou vést k neúspěchu výchovy nadaných dětí jsem si všimla, že feminizace profesí spojených s výchovou a ostatních profesí, jejichž smyslem je zvládání neúspěchů těchto dětí je fenoménem, který by v sobě mohl ukrývat jistý potenciál, jehož bližší prozkoumání by mohlo poukázat na možnosti pozitivního využití tohoto, podle mého názoru dosud uspokojivě neprobádaného jevu.

MEDITATION ABOUT PERCEPTION OF SIGNIFYING THE FEMINIZATION PROCESS IN UPBRINGING PROFESSIONS AND PROFESSIONS ISSUES AT COPING WITH FAILURE OF THIS ATTEMPT AND POSSIBILITIES OF POSITIVE USE OF POTENTIALCHYBÍ ANGLICKY PŘEKŁAD NADPISU

Key words: rational action, emotions, concept of woman, identity, help, favor, maternity, play, funny-bone

Abstract: Trying to study theories and findings in investigation of giftedness and implied risks of failure of upbringing gifted children I noticed interesting point of feminization of professions aimed to educate or help children cope with failure. There is one interesting point of their work which can hide some potential. Deeper investigation in this phenomenon could show some possibilities of positive utilization of that phenomenon, in my opinion not yet sufficiently explored.

Mgr. Alžběta Klímová
AVČR – ústav Geoniky
Drobného 28, 602 00 Brno, Česká republika
melounyaaata@email.cz

Kohoutek Rudolf

STRESORY UČITELŮ ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE

Klíčová slova: stresor, učitel(ka) základní školy, učitel(ka) střední školy, typy stresů a traumat, prožívání stresů a traumat

Anotace: Příspěvek se zabývá typy stresorů a traumat, která během své učitelské praxe prožívají učitelky a učitelé na základních a středních školách v České republice. Jsou zjišťovány shody a rozdíly ve frekvenci a v prožívání stresů a traumat u učitelů a učitelky a je doporučena prevence i odborné řešení stresových a psychotraumatických událostí.

STRESSORS IN THE WORK OF PRIMARY AND SECONDARY TEACHERS IN THE CZECH REPUBLIC

Key words: stressor, primary teacher, secondary teacher, frequency and types of stressors and traumas, perception of stress, prevention of stress, possibilities of elimination and reduction of stress

Abstract: The paper deals with the types of stressors and traumas that teachers experience in their work at primary and secondary schools in the Czech Republic. The similarities and differences of the frequency and perception of the stressors and traumas in male and female teachers are identified. The prevention and professional approach to coping with distressing and traumatic events are recommended.

Prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc.

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

rudolfkohoutek@seznam.cz

Koch Verena, Kozina Francka Lovšin, Kostanjevec Stojan

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ VE SLOVINSKÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: výchova ke zdraví, žáci základních škol, vzdělávání učitelů, projekty, Slovinsko

Anotace: Tato zpráva uvádí některé hlavní problémy výchovy ke zdraví ve slovinských základních školách. Analyzovali jsme obsah učebních osnov předmětu „Výchova ke zdraví“ a hledali možnosti zavedení cross-vzdělávacích programů integrace a implementace do každodenní pedagogické práce. V příspěvku uvádíme dřívější a současné formální i neformální vzdělávací programy pro učitele. Dále zde prezentujeme současné realizované projekty, které se týkají zdravotnického vzdělávání na slovinských základních školách. Z analýzy současné situace vyplývá, že vzdělávání pro zdraví na základních školách (zejména některá témata), by měla být pro zvýšení motivace dětí a povědomí mladých lidí intenzivnější.

EDUCATION FOR HEALTH IN SLOVENIAN ELEMENTARY SCHOOLS

Key words: education for health, elementary school children, teacher education, projects, Slovenia

Abstract: The report presents the problems of education for health in Slovenian elementary schools. We analysed the contents of the syllabus for the subject Health education and looked for the possibilities of introducing cross-curricular integration and implementation of activity days. We present previous and current formal and informal educational programmes for teachers. Projects, related to education for health in elementary schools currently running in Slovenia are also presented. Current situation analysis shows that education for health in elementary schools (particularly some topics) should be intensified to increase children motivation and raise awareness of young people.

ass. prof. Verena Koch
University of Ljubljana, Faculty of Education
Kardeljeva pl 16, 1000 Ljubljana, Slovenija
verena.koch@pef.uni-lj.si

Francka Lovšin Kozina
Slovenija

Stojan Kostanjevec, Ph.D.
University of Ljubljana, Faculty of Education
Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana, Slovenija
stojan.kostanjevec@pef.uni-lj.si

Kolářová Ivana

CO VYPADÁ A CO NA NÁS PŮSOBÍ ZDRAVĚ, NEZDRAVĚ, CHOROBNĚ

Klíčová slova: funkce jazyka, estetická funkce, působení na emocionální stránku vnímání, zdravě, nezdavě, chorobně

Anotace: Jazyk je základním prostředkem mezilidské komunikace, a tedy i základním prostředkem komunikace ve vyučování a vzdělávání. Ve výuce je využívána nejen prostě sdělná a odborně sdělná funkce jazyka, postihující jazyk jako nástroj předávání informací a výkladu, ale též funkce estetická. Estetická funkce je vlastně především uměleckým textům, jejichž funkcí je působit na emoce a vytvářet v čtenáři i emocionální představy. Působení na emocionální stránku vnímání je však i jedním z funkcí textu vzdělávacích: učitel při výuce volí takové jazykové prostředky, které mohou u žáků vyvolávat emocionální prožitky a vytvářet různé představy s nimi spojené. K jazykovým prostředkům působícím na emocionální vnímání patří i některá slova odvozená od slov klíčových pro téma Škola a zdraví: slova zdravě, nezdavě, chorobně, nemocně. Objevují se v textech, které vysvětlují, co znamená žít zdravě / nezdavě, co způsobuje, že někdo vypadá nemocně, popř. až chorobně, hodnotící jednání jako zdravě, nezdavě, nebo až chorobně. Ve spojení s řadou dalších výrazů není působení těchto výrazů omezeno pouze na informační význam, ale mají právě uvedenou schopnost působit na emocionální stránku, např. podávají-li obraz člověka působícího nemocně, chorobně (chorobně bledý, chorobně hubený, nezdavě bílý, nezdavě žlutý).

WHAT LOOKS AND WHAT HEALTHY, UNHEALTHY OR ABNORMALLY

Key words: function of language, aesthetical function, effecting the emotional perception, zdravě, nezdavě, chorobně

Abstract: Language is fundamentals means of daily communication and of communication in the educational and cultivating process

in school. The language means that are used in the communication in the school are not only informative, but they can effect emotional aspects of reception – they can take aesthetic or artistically effects. Some words (adverbs) that are derived from the nouns (substantive zdraví, adjectives zdravý) or from adjectives: zdravě, nezdavě, nemocně, chorobně. Those words are used in the explanatory texts, in the text about style of life, about illnesses. But the words chorobně, zdravě, nezdavě can be used in the connection with human activities or qualities that are not connected with „health“ or „illness“: zdravě sebevědomý, zdravě ctížádostivý, nezdavě bledý, nemocně vyhlížející, chorobně žárlivý, chorobně ctížádostivý. The adverbs zdravě, chorobně, nezdavě, nemocně can be collocated with the names of colours (zdravě růžová, chorobně bledý, nezdavě vyhublý.) and they can invoke emotional responses.

PhDr. Ivana Kolářová, CSc.
MU, Pedagogická fakulta, katedra českého jazyka
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
kolarova@ped.muni.cz

Kolbanov V. V.

MODELY RUSKÝCH „ŠKOL ZDRAVÍ“

Klíčová slova: obecné vzdělání, zdraví studentů, škola zdraví, model, sebeanalýza, motivace, zdravotní průkaz

Anotace: Zdraví studentů je v povědomí většiny ruských učitelů spojeno hlavně s odstraněním nebo předcházením onemocnění nebo indispozici. Hygienické zabezpečení vzdělávacího procesu je základem většiny „Škol zdraví“. Další možnosti a modely: vzdělávací zařízení pro oslabené a nemocné děti; středisko podpory upevnění zdraví studentů; škola, podporující zachování zdraví dětí. Všechny tyto modely jsou nedostatečné pro zajištění všestranného rozvoje a zdraví studentů. Autor by rád předložil vlastní model jako model formování zdravého životního stylu pro všechny typy škol.

RUSSIAN MODELS OF “HEALTH SCHOOLS”

Key words: common education, pupils health, health school, model, self-analysis, motivation, passport of health.

Abstract: Health of pupils in consciousness of majority Russian teachers is connected mainly with exclusion or prevention of disease or indisposition. Hygienic security of educational process is a basis for the most of “Schools of health”. Other ideas and models are: educational institution for weak and ill pupils; centre of assistance to strengthening of pupils health; school, assisting to conservation of children health. All these models are insufficient for the ensuring pupils many-sided development and health. Author demonstrate his own model as the model of healthy life forming for any school.

Prof. Vladimir V. Kolbanov
Pavlov Medical University
St. Petersburg, Russia

Kolbanov V. V.

SERVIS ZDRAVÍ VE VZDĚLÁVACÍCH INSTITUCÍCH V SANKT-PETERBURGU

Klíčová slova: vzdělávací zařízení, formování zdraví, uchování zdraví, utváření zdraví, upevnění zdraví, získání vzdělání, výchova ke zdraví, prevence, náprava

Anotace: Servis zdraví je základní jednotkou vzdělávací instituce. Představuje organizační strukturu součinnosti specialistů pro zabezpečení podmínek utváření, zachování a upevnění zdraví a pro všestranný rozvoj studentů prostřednictvím zdravého způsobu života. Servis tvoří alternativu zdravotní pomoci, ale spojuje úsilí různých specialistů v oblasti výchovné, psychologické, zdravotní, sociální, právní aj. pomoci při realizaci práva na utváření, ochranu a upevnění zdraví studentů. Cílem servisu zdraví je všestranná podpora pro studenty při získávání vzdělání bez poškození zdraví a při pomoci ve výběru způsobů individuální činnosti směřující k podpoře zdraví. Hlavní směry práce servisu zdraví jsou diagnostika, prognóza (pedagogického, psychologického, zdravotního aj. rázu); preventivní opatření; pedagogická a psychologická náprava; výchova ke zdraví; vědecko-metodické zabezpečení výchovy ke zdraví. Organizační principy servisu zdraví jsou následující: servis je vytvořen opatřením ředitele vzdělávací instituce; ředitel zavádí změny do služebních instrukcí pro specialisty servisu; zástupce ředitele, na základě příkazu ředitele, řídí servis zdraví; specialisté servisu jsou povinni absolvovat vzdělávací kurz ke zdravému způsobu života.

SERVICE OF HEALTH IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ST.PETERSBURG

Key words: service of health, educational institution, health forming, health preservation, health strengthening, education acquisition, health education, prophylaxis, correction.

Abstract: Service of health is a structure unit of educational institution. Health service is organization form of interaction of specialists for ensuring a conditions for a forming, preservation, strengthening of health and for a many-sided development of pupils by means of healthy life style. Service doesn't identical or alternative to medical service but consolidate efforts of different specialists for pedagogical, psychological, medical, social, juridical etc. help to rights realization to creating, security and strengthening of pupils health. Purpose of health service is allround assistance to pupils in education acquisition without waste of health and help in choice of ways of individual activities for health life. Main directions of health service activity are: diagnosis and forecasting (pedagogical, psychological, medical etc.); prophylactic measures; pedagogical and psychological correction; health education; scientific-methodical ensuring of health education.

Organization principles of health service are next: Health service has been created by order of institution director. Director introduce changes in post instructions for specialists of service. Vice-director, assigned by director order, is a leader of health service. Specialists of health service are bound to take a training course on the basis of healthy life style.

Prof. Vladimír V. Kolbanov
Pavlov Medical University
St. Petersburg, Russia

Konovalova Olena

HUDBA A AROMA SNIŽUJÍ ÚNAVU ŠKOLÁKŮ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: schopnost adaptace, zdravotní stav, hudba a aromatické oleje

Anotace: Jedním z perspektivních směrů optimalizace výchovně vzdělávacího procesu je používání jednoduchých a účinných metod s cílem harmonizace a uzdravování dítěte za pomoci hudby, barev a aroma olejů. Bylo zjištěno, že v období jara se vyskytuje mezi školáky vysoké procento jedinců s projevy stresu. / 7 – 33 % / Jako důsledek tohoto jevu vznikl ozdravný program, který je založen na použití hudby a směsi esenciálních olejů. Je prokázáno, že užití hudby a především ve spojení se směsí olejů v náročných obdobích školního roku, jako je konec čtvrtletí, změna ročního období / výrazně napomáhá snížit negativní adaptační projevy u dětí a zároveň zlepšuje jejich schopnosti. Analýza zdravotního stavu žáků po poslechu hudby ukazuje posílení pozitivního dynamismu, který napomáhá zvýšit adaptační schopnosti jedince a snižuje míru napětí nervového systému. Aby byla účinná kontrola ozdravného programu moderních metod, nabízí se možnost celkové prohlídky tělesného a psychického stavu chlapců a děvčát. Obdržené výsledky poukazují na nutnost vedení hodin hudby a věnování větší pozornosti žákům v náročných obdobích školního roku a při změně ročního období.

MUSIC AND AROMAS IN THE PROPHYLAXIS OF FATIGUE FOR PRIMARY SCHOOLBOYS

Key words: adaptation possibilities, health level, music and aromatic oils

Abstract: One of perspective directions of educational environment optimization can be considered the simple and effective natural facilities of harmonization and making child healthy, such as music, color and aromatic oils. It is found that in springtime a high percent of pupils with tension of organism adaptation possibilities (from 7 to 33 %) is observed among junior schoolboys. As a result the program of making healthy with the use of functional music and composition of essential oils is developed, which was created on principle of the golden ratio. It is well-proven that music including, especially in a complex with composition of oils, in the system of health actions in critical periods of educational process (end of educational fourth, the change of seasons) significantly reduces the manifestations of schoolboys adaptation reducing and improves their functional possibilities. Analysis of schoolboys health level after listening to music exposed a positive dynamics due to increasing of adaptation possibilities level, reducing the tension degree of regulatory systems, optimization the regulation type of adaptation processes. For the efficiency control of the health program the modern methods of schoolboys state of health observation are offered, a complex estimation of its physical and psychical constituents is carried out. Received results indicate the necessity of methodology for handling music sessions enhancement and realization of correction actions complex in the critical educational and seasonal periods

Doc. Olena Konovalova
V. N. Karazin Kharkiv national university
61007, Kharkiv, the Freedom Square, 6, Ukraine
valeolog@univer.kharkov.ua

Konsbul Ota

ZKUŠENOSTI S DOPRAVNÍ VÝCHOVOU Z HLEDISKA TEORIE A PRAXE

Klíčová slova: složky zdraví, dopravní prostředí, vliv médií, edukace, autoedukace, reedukace, evaluace, odborná způsobilost, BESIP, didaktické principy, školní vzdělávací programy, autoškoly, kurzy bezpečné jízdy, augmentativní opatření, speciální pedagogika, začarovaný kruh, učební obor řidič, dopravní pedagogika

Anotace: Příspěvek průřezově srovnává pedagogickou teorii a školní a mimoškolní praxi v oboru dopravní výchovy z různých pohledů praktického života. Upozorňuje na zanedbávanou neoficiální složku zdraví – systém duchovních hodnot se zaměřením na účastníky silničního provozu. Hledá hlavní příčiny patologického vývoje novodobého dopravního prostředí porovnáním faktorů úspěšného období dopravní výchovy 70.–80. let minulého století. Za jednu z klíčových příčin neúspěšnosti považuje podceňování a nevyužití potenciálu pedagogiky. Naznačuje nesourodost systému dopravní výchovy, který by měl zabezpečovat potřeby všech účastníků silničního provozu v průběhu celého života. Upozorňuje na nedostatečnou vzdělanost edukátorů realizující dopravní výchovu v mimoškolním prostředí a nevhodné koncepce, které nerespektují didaktické principy. Závěrem navrhuje konstituci učebního, resp. studijního oboru „Řidič silničních motorových vozidel“ a pedagogickou subdisciplínu „Dopravní pedagogika“ jako předpoklad klíčových změn navazující na úspěšné období v podmínkách současné společnosti.

EXPERIENCE WITH TRAFFIC EDUCATION IN THEORY AND PRACTICE

Key words: components of health, transport environment, influence the media, education, autoedukace, reeducation, evaluation, professional competence, Road Safety Department, didactic principles, educational programs, driving schools, safe driving courses, augmentative measures, special education, a vicious circle, apprenticeship driver, traffic education

Abstract: Contribution across the board compares the educational theory and practice of school and after-school education in the field of transport from different viewpoints of practical life. Notes on a neglected component of the informal health – a system of spiritual values, focusing on the road. Looking for root causes of the pathological development of the modern traffic environment by comparing the determinants of successful transport of Education 70th – 80 the last century. One of the key causes of failure considers undervalued and untapped, potential of pedagogy. Suggests heterogeneity of road safety education, which should ensure the needs of all road users throughout their lives. Highlights the lack of literacy educator perform traffic education in school settings and inappropriate concepts that do not respect the principles of teaching. Finally, proposed constitution learning, respectively. study program for drivers of road vehicles „and teaching a subdiscipline of“ Traffic Education „as a prerequisite for key changes follow a successful year in terms of contemporary society.

Ota Konsbul
Vlnitá 543/7, 627 00 Brno, Česká republika
ota.konsbul@centrum.cz

Koryčánková Simona

V. M. BECHTĚREV A ZÁKLADY PSYCHOLOGIE ZDRAVÍ

Klíčová slova: V. M. Bechtěrev, psychologie zdraví, dětská psychologie a hygiena, hypnóza

Anotace: Článek pojednává o ruském psychologovi a lékaři V. M. Bechtěrevovi, který se významnou měrou zasloužil o formování základů a upevnění návyků hygieny a psychologie zdraví v carském Rusku a na počátku tzv. sovětského období. Bechtěrev se zabýval nejen studiem mozku a jeho topografie, ale významně byly také výzkumy v oblasti sociální psychologie a hygieny a zdraví dětí i dospělé populace. Problematiku alkoholismu v Rusku se snažil vyřešit mimo jiné i léčbou pomocí hypnózy.

V. M. BECHTĚREV AND THE PRINCIPLES OF HEALTH PSYCHOLOGY

Key words: V. M. Bechtěrev, health psychology, child psychology and hygiene habits, hypnosis

Abstract: The article deals with the Russian psychologist and doctor Bechtěrev V.M., who is one of the founders of the formation and consolidation of the foundations of hygiene habits and health psychology in imperial Russia and the beginning of the so-called Soviet period. Bechtěrev dealt not only with a study of the brain and its morphology, but also did a significant research in the field of social psychology, and hygiene and health of children and adults. He tried to solve the issue of alcoholism in Russia among others by the treatment of using hypnosis.

PhDr. Simona Koryčánková, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, Brno, 603 00 Česká republika

Kosíková Věra

VLASTNÍ MANAGEMENT STRESU ANEB PSYCHODIDAKTICKÝ VHLED DO TÉMATU S UPLATŇOVÁNÍM PRVKŮ KONSTRUKTIVISMU

Klíčová slova: psychodidaktika, konstruktivní pojetí, vlastní management stresu, metakognice, metakognitivní svébytnost

Anotace: Příspěvek se zaměřuje na psychodidaktickou problematiku, konkrétně na uplatňování prvků konstruktivismu ve výuce výchovy ke zdraví. Autorka se v příspěvku věnuje tématu zvládání náročných životních situací, konkrétně vlastnímu managementu stresu, které zpracovává na základě konstruktivistického pojetí. Toto pojetí žáky aktivizuje a odkrývá jim řešení problému na základě vlastní zkušenosti, zároveň rozvíjí jejich metakognici, metakognitivní svébytnost.

SELF-MANAGEMENT OF STRESS OR ELSE INSTRUCTIONAL PSYCHOLOGICAL INSIGHT INTO THE SUBJECT OF THE APPLICATION OF ELEMENTS OF CONSTRUCTIVISM

Key words: instructional psychology, constructivist approach, self-management of stress, metacognition, metacognitive identities

Abstract: This contribution concerns instructional psychology issues; specifically, there is focused on the application of elements of constructivist teaching of health education. The author's contribution focuses on the subject matter of managing difficult situations in life; namely, self-management of stress, processing on the basis of a constructivist approach. This approach exposes students and activates them to detect the means of solving problems on their own experience, while developing their metacognition, metacognitive identities.

PhDr. PaedDr. Věra Kosíková, Ph.D.
Katedra psychologie FPE ZČU v Plzni
Univerzitní 8, 301 00 Plzeň, Česká republika
kosikov@kps.zcu.cz

Kostanjevec Stojan, Schmidt Doroteja, Koch Verena

KVALITA ŠKOLNÍHO STRAVOVÁNÍ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH VE SLOVINSKU

Klíčová slova: výživa, školní stravování, zdraví dětí

Anotace: Správná výživa je nesmírně důležitá pro zdraví dětí. Strava, kterou dostávají děti ve škole, pokrývá značnou část jejich fyziologické potřeby pro zajištění energie. Organizace školního stravování pro děti a mládež ve Slovinsku se řídí několika zákony a předpisy. Slovinsko zavádí politiku výživy, založenou na Národním programu financování školního stravování, podle níž má každé školní dítě nárok na nejméně jedno jídlo v průběhu školního dne. V tomto výzkumu jsme zkoumali kvalitu školního stravování (snídaně, přesnídávky, obědy a odpolední svačiny) v různých školách ve Slovinsku a posuzovali jsme nutriční a energetické hodnoty menu. Výsledky ukazují, že nabídky nejsou v souladu s doporučeními o nutriční a energetické hodnotě potravin a že některé nabídky jsou ve stejném měsíci až příliš často opakovány. Bylo také zjištěno, že neexistují žádné významné rozdíly v nabídkách mezi jednotlivými školami a že zejména množství tuků překročilo doporučené limity. Taktéž byl zjištěn nedostatek sacharidů. Ve zkoumané položce Energetická hodnota školního stravování, která byla zkoumána v různých věkových skupinách dětí, se ukázaly nedostatečné hodnoty zejména pro děti ve věkové skupině třináctiletých až čtrnáctiletých. Výsledky ukazují, že pro pracovníky, odpovědné za školní stravování, je potřebné příslušné další vzdělání a to zejména při plánování stravování s vhodnými nutričními a energetickými hodnotami.

QUALITY OF SCHOOL MEALS IN SLOVENIAN ELEMENTARY SCHOOLS

Key words: nutrition, school meals, children's health

Abstract: Proper nutrition is of utmost importance for children's health and the meals, taken by children at school, cover a significant part of children's physiological and energy needs. Organisation of school meals for children and adolescents in Slovenia is regulated by several laws and regulations. Slovenia implements nutrition policy based on the National programme on financing school meals by which every school child is entitled to receive at least one meal at school. In this research we investigated the quality of school meals (breakfast, morning snacks, lunches and afternoon snacks) in different schools in Slovenia and assessed the nutritional and energy value of the menus. The results show that the menus do not comply with recommendations on nutritional and energy value of food and that some menus are too often repeated within the same month. It was also found out that there are no significant differences in menus between different schools and that particularly the amount of fats exceeded the recommended levels, while there was a deficiency of carbohydrates. The energy value which was studied for different age groups of children showed inadequate values for children in the age group of 13–14 year-olds. The results indicate that more education is needed for the staff responsible for school meals, particularly in planning meals with suitable nutritional and energy value. Key words: nutrition, school meals, children's health.

Stojan Kostanjevec, Ph.D.
University of Ljubljana, Faculty of Education
Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana, Slovenia
stojan.kostanjevec@pef.uni-lj.si

Doroteja Schmidt
Slovenia

ass. prof. Verena Koch
University of Ljubljana, Faculty of Education
Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana, Slovenia
verena.koch@pef.uni-lj.si

Kovalyeva Elena

SOUČASNÉ TRENDY TÝKAJÍCÍ SE ZACHOVÁNÍ ZDRAVÍ DĚTÍ V KONTEXTU DĚJIN VÝCHOVY A PEDAGOGICKÝCH MYŠLENEK

Klíčová slova: zachování zdraví, principy citlivosti a jedinečnosti dětského individua, problémy psychického a fyzického formování osobnosti, výzkum sledující zdraví dětí. Současné trendy týkající se zachování zdraví dětí v kontextu dějin výchovy a pedagogických myšlenek.

Anotace: Hlavní trendy týkající se zachování zdraví dětí v kontextu dějin výchovy a pedagogických myšlenek. Pozornost je věnována myšlenkám českého pedagoga Jana Amose Komenského a ruských pedagogů: Peter Frantsevich Lesgaft, Konstantin Dmitrievich Ushinskiy, Vasilii Alexandrovich Sukhomlinskiy, Shalva Alexandrovich Amanashvili. Současný návrat k myšlenkám slavných pedagogů je nutný pro řešení otázky zachování zdraví dětí.

ACTUAL IDEAS CONCERNING HEALTH CONSERVATION OF CHILDREN IN THE CONTEXT OF THE HISTORY OF EDUCATION AND PEDAGOGICAL THOUGHT

Key words: The conservation of health (health conservation), the principle of the responsiveness of the child's individual peculiarities, problems of psychophysical formation of personality, research monitoring of children's health. Actual ideas concerning health conservation of children in the context of the History of Education and Pedagogical Thought.

Abstract: The main ideas concerning health conservation of children in the context of the history of education and pedagogical thought are shown in this article. The main attention is concentrated on the disclosure of the ideas of Czech pedagogue Jan Amos Komenskiy and Russian pedagogues: Peter Frantsevich Lesgaft, Konstantin Dmitrievich Ushinskiy, Vasilii Alexandrovich Sukhomlinskiy, Shalva Alexandrovich Amanashvili. Nowadays an appeal to the ideas of famous pedagogues is not only actual but also necessary for realizing them taking proper account of the questions of the conservation of children's health.

ass. prof. Elena Kovalyeva
Kamchatka State University of Vitus Bering
683032, Petropavlovsk-Kamchatskiy
Pogranichnaya street, 4
eevkov@mail.ru Russia

Krátká Jana

ŽIVOTNÍ STYL A FORMOVÁNÍ MEDIÁLNÍ KOMPETENCE PROSTŘEDNICTVÍM RECEPCE FIKČNÍCH PŘÍBĚHŮ

Klíčová slova: mediální kompetence, divák, předškolní věk, adolescent

Anotace: Součástí našeho životního stylu je také náš individuální mediální styl. Příspěvek se zabývá problematikou utváření mediálních kompetencí u dětí a mládeže se zaměřením především na oblast recepce audiovizuálních programů. Výrazněji je mediální kompetence formována v adolescenci, kdy si mladí lidé utvářejí svůj vlastní mediální styl. V článku jsou prezentovány výsledky výzkumného šetření realizovaného na více než 2 000 uživatelích Česko-Slovenské filmové databáze (www.csfd.cz).

LIFESTYLE AND FORMING OF THE MEDIA COMPETENCES THROUGH FICTIONAL STORIES

Key words: media competences, viewer, preschool age, adolescent

Abstract: Our individual media style is a part of our lifestyle. This paper sums up the problems of forming the media competences of children and youth. It's focused all over the area of audiovisual-program-reception. The media competences are expressively formed in adolescence, when young people form their own media style. In the paper are presented the results of the research project realized on more than 2 000 members of Czech-Slovak Film Database (www.csfd.cz).

Mgr. Jana Krátká, Ph.D.

PdF MU Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

j.m.kratka@seznam.cz

Krejčí Milada

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ A STRATEGIE VÝUKY DUŠEVNÍ HYGIENY VE ŠKOLE

Klíčová slova: výchova ke zdraví, duševní hygiena, pubescence, dechová cvičení, relaxace, adekvátní pohybový režim

Anotace: Příspěvek se zabývá otázkou rozvoje duševního zdraví dětí a mládeže a zařazením výuky duševní hygieny ve školách v České republice. Teoretická část shrnuje dosavadní poznatky o významu duševního zdraví jako celku a zabývá vlivy stresu na zdraví člověka a dále algoritmy optimalizace stavu ve školním prostředí. Dále stručně charakterizuje věkovou skupinu pubescentů. Výzkumná část prezentuje výsledky intervenčních strategií ověřovaných na desítkách základních škol v České republice u žáků od 12 – 15 let. Metodika výzkumu byla založena na aplikaci intervenčních programů (12 týdenních), dotazování (POMS), pozorování, projekci. Výsledky ukazují vysokou účinnost intervence při poměrně krátkodobém působení edukátora. K výrazným změnám došlo u žáků v oblasti zvládání úzkosti, v sebehodnocení a hodnotové orientaci. Žáci si také rozšířili vědomosti a dovednosti v mezilidských vztazích a získali přehled o nových možnostech pohybových aktivit.

HEALTH EDUCATION AND STRATEGY OF MENTAL HYGIENE IN EDUCATION PROCESS

Key words: health education, mental hygiene, adolescence, breathing exercises, relaxation, adequate movement regime

Abstract: The paper is aimed on mental health development of children and youth and on implementation of mental hygiene in schools the Czech Republic. The theoretic part focuses on actual health knowledge about the signification of mental health as a complex and influences of stress on human health and the coping strategies. In the following it briefly characterizes psychological description of a group of adolescents. The exploration contains results of interventional strategies verified in about hundred schools in Czech Republic in pupils aged 13–15 years old. Diagnostic methods contained interventional programs (12 week duration), questioning, observation and projective technique. Results present high level of benefits of intervention in relatively short influence of educators. Significant changes were found in pupils stress management ability, in self - esteem, and values. Pupils expanded their knowledge and skills in interpersonal relations and they got to know new options of physical activities.

Doc. PaedDr. Milada Krejčí, CSc.

Vedoucí katedry výchovy ke zdraví

Pedagogická fakulta

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Česká republika

Kukla Lubomír

POPÁLENINY A OPAŘENINY V DĚTSKÉ POPULACI DO 5 LET VĚKU

Klíčová slova: popáleniny, opařeniny, úrazy, prevence, děti do 5 let

Anotace: Úrazy jsou od roku věku nejčastější příčinou smrti u dětí a dospívajících. Jejich dopady nejsou pouze somatické, ale i psychické, sociální, ekonomické, pedagogické apod. Pro vybrané období do pěti let věku patří mezi nejčastější a nejzávažnější poranění popáleniny a opařeniny. Soubor a metody: Ve studii ELSPEC referovaly matky brněnských dětí o popáleninách a opařeninách svých dětí za věková období 0 - 6 měsíců, 6 - 18 měsíců, 18 měsíců - 3 roky a 3 - 5 let, vždy na koncích těchto období. U popálenin a opařenin matky

mj. odpovídaly: zda k nim v každém sledovaném období došlo, kolikrát to bylo, kde se nehody přihodily, čím se děti popálily či opařily, k jakému zranění tím došlo, kdo byl s dítětem v okamžiku nehody, co s ním udělal, jaké ošetření mu poskytl, jakého dalšího ošetření se dítěti dostalo a jak ke každé z nehod došlo. Výsledky: Za sledovaná období bylo odevzdáno postupně 4670 - 3640 - 3627 a 3619 dotazníků, celkem za všechna období 15 556 dotazníků, z Brna jich bylo 13 067, tj. 84,0 %, z okresu Znojmo 2489, tj. 16,0 %. Od matek chlapců jich bylo získáno z obou míst 8036 (51,7 %) od matek děvčát 7520 (tj. 48,3 %): přes nerovnoměrné zastoupení města a venkova ukazovalo sex ratio 1,069 obvyklé pro tento věk. Popáleno či opařeno bylo postupně ve věkových obdobích 32 (0,68 %) – 413 (11,35 %) – 509 (14,03 %) a 283 (7,82 %) dětí obou pohlaví společně. Některé z nich byly v daném věkovém období postiženy opakovaně, takže případů těchto nehod bylo pochopitelně více. Závěr: Na podkladě výsledků budou prezentovány možnosti prevence.

BURNS AND SCALDS IN CHILDREN POPULATION UP TO 5 YEARS OF AGE

Key words: burns, scalds, accidents, prevention, children up to 5 years of age

Abstract: Accidents are the most common cause of death in children older than one year of age and in adolescents. The consequences of accidents are not only somatic but also psychological, social, economical, educational etc. For the selected interval up to 5 years of age the most common and the most severe accidents include namely burns and scalds. Study sample and methods: Within the ELSPAC study mothers with residence in Brno reported on burns and scalds of their children in the age intervals from 0 to 6 months, 6 to 18 months, 18 months to 3 years and 3 to 5 years of age, always at the end of these intervals. With respect to burns and scalds the mothers replied to these queries (among other): whether they occurred in each of the studied intervals, how many times it occurred, where the accidents occurred, what burned or scalded the children, what type of injury was caused, who was with the child at the time of accident, and what he or she did with the child and what kind of treatment he/she provided, what other (subsequent) treatment was provided to the child and how each accident occurred. Results: In the specified study phases successively the following questionnaire counts were returned: 4670 - 3640 - 3627 and 3619, in total for all phases 15 556 questionnaires, including 13 067 questionnaires from Brno (84,0 %), and from the Znojmo region 2489 questionnaires (16,0 %). From both regions 8036 (51,7 %) questionnaires were returned by mothers of boys and 7520 (48,3 %) were returned by mothers of girls: despite uneven representation of town and rural areas the sex ratio was 1,069 which is common for children at this age. Burnt or scalded in the specified age intervals were successively the following numbers of children: 32 (0,68 %) – 413 (11,35 %) – 509 (10,03 %) and 283 (7,82 %), both sexes included. Some of the children were affected repeatedly in the specific interval which of course elevated the number of cases of these accidents. Conclusions: Based on the results the prevention possibilities will be presented.

doc. MUDr. Lubomír Kukla, CSc.

Výzkumné pracoviště preventivní a sociální pediatrie LF MU

Bejblova 16, 613 00 Brno, Česká republika

lubomir.kukla@tiscali.cz

Lauková Petronela

ZDRAVOTNÝ STAV A KOMPENZÁCIA PSYCHICKEJ ZÁŤAŽE UČITEĽOV PRED A V OBDOBÍ TRANSFORMAČNÝCH ZMIEN SPOLOČNOSTI

Klíčová slova: učiteľ, pracovná záťaž, zdravotný stav, škodlivé návyky

Anotace: Pedagogická prax prináša množstvo signálov o relatívne vysokej náročnosti učiteľskej profesie spojenej s výskytom zdravotných, psychických a emocionálnych porúch. Cieľom štúdie bolo zhodnotiť zdravotný stav a profesionálnu záťaž pedagógov a posúdiť zmeny vplyvom transformačného procesu spoločnosti s odstupom 15 rokov v porovnatelnom súbore učiteľov ZŠ. Výsledky ukázali na nárast chorobnosti a pracovnej neschopnosti u kratšie učiacich učiteľov v roku 2003, potvrdila sa vyššia miera neurotických tendencií, nervozity a úzkosti. Vysoký počet pedagógov kompenzuje záťaž a únavu zdravotne nevhodným spôsobom a chovaním (konzumácia alkoholu, cigarety). Ochrana a podpora zdravia pedagógov predpokladá intervenčné postupy zamerané na výber vhodných kandidátov na učiteľské povolanie, osvojenie si aplikácie efektívnych zdravotno-výchovných poznatkov a zabezpečenie ergonomických, psychosociálnych a ekonomických podmienok pre ich prácu.

HEALTH STATUS AND COMPENSATION OF PSYCHICAL STRAIN OF TEACHERS BEFORE AND DURING TRANSFORMATIONAL CHANGES OF SOCIETY

Key words: teacher, professional strain, health status, abuses.

Abstract: Educational practice brings signals about a relatively high load of teaching profession connected to the occurrence of health, physical, physical and emotional disorders. The aim of this study was to evaluate the status and Professional strain of educators, and to gauge the changes which are influenced by the transformation process of society after 15 years in the comparable sample of teachers. The results have shown the growth of morbidity and working disability at educators teaching shorter time in 2003, the higher rate of neurotic tendencies, ascending drift of depression, anxiety. A huge amount of educators compensate strain and fatigue by healthily unsuitable way behavior (alcohol, tobacco). The health protection and support of educators requires intervention processes which suppose arrangements from candidate selection for the career of teachers, through their education and acquirement of effective health - educational methods usage up to the assurance of ergonomic, psychosocial and economic conditions for their work.

Doc. PhDr. Petronela Lauková, Ph.D.,

FIF UK Bratislava, katedra andragogiky

Gondova 2, 818 01 Bratislava, Slovenská republika

nela.l@centrum.sk

Liba Jozef, Portik Milan

VÝCHOVA K ZDRAVIU V ŠKOLSKOM VZDELÁVACOM PROGRAME PRIMÁRNEJ ŠKOLY

Kľúčová slova: školský vzdelávací program, výchova k zdraviu, kurikulum.

Anotace: Výchova k zdraviu v školskom vzdelávacom programe primárnej školy. Príspevok prezentuje potenciál Výchovy k zdraviu ako efektívnej prozdravotnej intervencie reflektujúcej potreby a požiadavky kreovania a interiorizácie zásad zdravého životného štýlu žiakmi primárnej školy. Konkretizuje profilovanie samostatného vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu ako súčasť školského vzdelávacieho programu v súlade s princípmi a cieľmi štátneho vzdelávacieho programu. Predstavuje a vymedzuje zdravotno preventívnu kompetenciu v profesiograme učiteľa ako určujúcu paradigmu erudovaného a systematického štruktúrovania očakávaných vedomostí a postojov.

EDUCATION TO THE HEALTH IN THE SCHOOL EDUCATIONAL SYSTEM OF PRIMARY SCHOOL

Key words: School educational system, education to the health, curriculum.

Abstract: Education to health in the primary school education program The paper presents the potential of education to health as an effective pro-health intervention reflecting the need to establish the principles of healthy life-style to be adapted by primary school pupils. Furthermore, it outlines basic tenets for a special-purpose school subject Education to Health as an integral part of the education system at schools, in accordance with the principles and objectives of the governmental education program. The health-prevention competence within the teacher's profession is introduced and defined as a pivotal paradigm of an erudite and systematic structuring of the expected knowledge and views.

prof. PaedDr. Jozef Liba, Ph.D.

Pedagogická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
ul. 17. novembra 1, 08116 Prešov, Slovenská republika
libajo@unipo.sk

Milan Portik

Slovenská republika

Limiñana Rosa María – Gras, Corbalán Francisco Javier – Berná, Sánchez-López M^a del Pilar

JE TVOŘIVOST (KREATIVITA) MODIFIKUJÍCÍ PROMĚNNOU VE VZTAHU MEZI ZDRAVÍM A POHLAVÍM?

Kľúčová slova: kreativita, zdraví, gender, odpor

Anotace: Vztah mezi pohlavím a zdravím je stále více zřejmý. Z jiného úhlu pohledu, tvořivost (kreativita), chápaná jako kognitivní proměnná, působí pravděpodobně jako optimalizace osobních schopností při střetu s nemocí. V uvedeném článku analyzujeme, jak tvořivost může formovat vztah mezi nemocí a pohlavím, umožňovat optimalizaci odporu osobnosti v patogenetických situacích a usnadňovat postoje a chování osobnosti směrem k salutogenetickému modelu.

IS CREATIVITY A MODERATOR VARIABLE IN THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH AND GENDER?

Key words: creativity, health, gender, coping

Abstract: the relationship between gender and health is becoming better established. Moreover, creativity, considered as a cognitive variable, probably influences the optimization of personal resources in coping with disease. In this paper we study how creativity modulates the relationship between health and gender, allows to optimize individual's coping in pathogenic situations and facilitates his/her salutary behavior.

Rosa María Limiñana
Universidad de Murcia
Španělsko

Francisco Javier Corbalán
Universidad de Murcia
Španělsko

profesor, PsyD Sánchez-López María del Pilar
Universidad Complutense de Madrid
Department of Psychology
Research Group on Personality Styles
Campus de Somosaguas, Buzon 255, Španělsko
mpsanchepsi.ucm.ef

Loudová Irena

KVALITNÍ ŽIVOT POHLEDEM ŽÁKA ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Kľúčová slova: kvalita života, žák, sociální vztahy, ohnisková skupina

Anotace: Príspevok analyzuje názory súčasných žáků 2. stupně základní školy na problematiku kvalitního a zdravého života. V ohniskových skupinách byla žákům nabídnuta možnost uvažovat o kvalitě života ve třech intenzitách kvality. Diskutovali o tom, co je výborný život, normální život a špatný život. V následující analýze ukážeme, co tyto jednotlivé kvality obsahují, jakými způsoby mohou být vyjádřeny a jaké jsou mezi nimi vztahy.

THE QUALITY OF LIFE FROM THE VIEW OF PUPIL

Key words: the quality of life, pupil, social relations, focus group

Abstract: The paper analyses the current views of 2nd grade primary school (junior high school) students on the issue of quality and healthy life. In focus groups there were given the opportunity to the students to think about the quality of life in three intensities of quality.

They discussed what is an excellent life, a normal life and a bad life. In the following analysis we will show what these individual qualities include how they can be expressed and what are the relations between them.

Mgr. Irena Loudová
Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie
Česká republika
irena.loudova@seznam.cz

Lukačiková Michaela

ESTETICKÉ VNÍMANIE UMELECKÝCH DIEL ADOLESCENTOM A JEHO VPLYV NA DUŠEVNÉ ZDRAVIE“.

Klíčová slova: Klíčové slová: umenie, Warhol, Leonardo da Vinci, Zvestovanie, estetické vnímanie.

Anotace: Štúdia sa zaoberá estetickým vnímaním umeleckých diel adolescentov a jeho vplyv na duševné zdravie. Je charakterizované estetické vnímanie, priebeh estetického vnímania a faktory, ktoré vplyvajú na celkové vnímanie. Prostredníctvom sémantického diferenciatu (dimenzia: hodnotenie) sme skúmali výber a hodnotenie dvoch umeleckých diel: Zvestovanie od Leonarda da Vinciho a Zvestovanie od Andyho Warhola. Z výsledkov vyplýva, že adolescenti pozitívnejšie vnímajú umelecké dielo od Andyho Warhola.

AESTHETIC PERCEPTION OF ARTWORKS BY ADOLESCENT AND ITS IMPACT ON MENTAL HEALTH

Key words: Art, Warhol, Leonardo da Vinci, annunciation, aesthetic perception

Abstract: This study deals with aesthetic perception of artworks by adolescents and its impact on mental health. It is characterized aesthetic perception, the course of aesthetic perception and the factors that influence the overall perception. Through Semantic Differential (dimension: evaluation), we examined the selection and evaluation of two works of art: Annunciation from Leonardo da Vinci and Annunciation from Andy Warhol. The results show that adolescents perceive more positively artwork from Andy Warhol.

Mgr. Michaela Lukačiková
Stredná odborná škola Andyho Warhola
Duchnovičova 506, Medzilaborce, Slovenská republika

Magerová Jana

VOĽNÝ ČAS MLÁDEŽE Z ASPEKTU PSYCHOHYGIENY

Klíčová slova: voľný čas, mládež, psychohygiéna

Anotace: Využívaní voľného času mládeže môže byť hodnoteno z rôznych hľadísk. Za veľmi závažné považujeme hodnotení z aspektu psychohygieny. Výzkumom sme zistili, že mládež psychohygienických kritérií pri plánovaní a hodnotení svojho voľného času používa minimálne. Výzkum bol provádzan pomocí dotazníku u 423 dospievajúcich (211 dievčat, 212 chlapcov) vo veku od 13 do 16 let. Hlavným kritériom pri využívaní voľného času u mládeže je predovšetkým subjektívna pohoda, prôžitky aktivity až nadlimitní prôžitky. Konkrétne obsah aktivít voľného času se líši podľa pohlaví a sociálneho kontextu, ve kterém mladí lidé žijí. Kritériem také někdy bývá hodnotení vrstevníků. Často patrná nejistota mladých lidí při hodnotení a plánování vlastního voľného času klade náročné úkoly před pedagogiku a psychologii.

LEISURE TIME FROM THE ASPECT OF PSYCHOHYGIENE

Key words: leisure time, youth, psychohygiene

Abstract: The way of spending youth's leisure time can be evaluated from different points of view. We consider the evaluation from the aspect of psychohygiene for crucial. The research results indicate very low level of psychohygiene criterias in planning and evaluation teenagers' leisure time. The research was carried out by the questionnaire with 432 respondents in the age 13–16. Reaching subjective comfort, experience of activity and overlimited experiences those were the main criterias for the youth in spending their leisure time. Concrete contents of activities of leisure time differ according to the sex and social context surrounding the youth. Another criteria for spending leisure time represents friends evaluation. Often uncertainty appearing in evaluation and planning of leisure time tax for pedagogy and psychology heavily.

Mgr. Jana Magerová
Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity Brno
Fakultní nemocnice Brno FSS MJ, Joštova 10, 602 00 Brno
FN Jihlavská 20 625 00 Brno, Česká republika
jana.rehulkova@seznam.cz

Machačová Dominika

KDO SKÁČE PŘES SNÍDANĚ?

Klíčová slova: adolescence, vyvážená snídaně, vynechávání snídaní, obezita, kognitivní schopnosti,

Anotace: Snídaně bývá často považována za první jídlo dne a měla by nám po nočním hladovění poskytnout dostatek energie k vykonávání denních činností. V dnešní době se většinou setkáváme s tím, že je ranní jídlo mezi adolescenty často vynecháno nebo nahrazeno

pouze šálkem kávy. Prezentace je zaměřena především na dopolední stravovací návyky adolescentů a možné příčiny vzniku špatného stravování. Dále bude pojednáno o vlivu snidaně na kognitivní schopnosti studentů a možné následky vynechávání snídaní.

WHO IS A BREAKFAST SKIPPER?

Key words: quality breakfast, skipping breakfast, obesity, school performance

Abstract: The breakfast is often regarded as a first meal of a day and it should give us enough energy for daily activities after night-long starvation. Recently in most cases among adolescents the morning meal is often missed or replaced by cup of coffee. The presentation is focused mainly on morning feeding habits among adolescents and possible causes of origin of bad feeding. The next will be take action about breakfast influence at concentration ability of students and the term of breakfast and possible results of missed breakfast are explained.

Mgr. Dominika Macháčová
Česká republika
dominika.machacova@centrum.cz

Maňák Josef

IMPLEMENTACE VÝCHOVY KE ZDRAVÍ DO PRAXE ŠKOLY

Klíčová slova: výchova ke zdraví, školní vzdělávací programy, implementace, změna myšlení, životní styl, edukační systém.

Anotace: Zdravotní stav moderního člověka je jako naléhavý problém předmětem intenzivního zájmu světových organizací a výchova ke zdraví se stala též závazným požadavkem školských reforem. V ČR je výchova ke zdraví povinnou součástí rámcových vzdělávacích programů, i školních vzdělávacích programů, je zařazena do vzdělávacích oblastí „Člověk a jeho svět“ a „Člověk a zdraví“ a měla by prolínat veškerou edukační práci. Její zavádění do denní praxe škol je však neuspokojivé. Příčiny pomalé implementace výchovy ke zdraví do praxe jsou jednak obecné, jinak specifické, jejich analýze se však věnuje malá pozornost, převládají proklamace požadavků a organizační návrhy. Cesta k úspěšné realizaci výchovy ke zdraví vede hlavně přes změnu myšlení a životního stylu. Výchovu ke zdraví nelze totiž chápat jen jako doplňující kurikulární téma, nýbrž je nutno ji začlenit jako nezbytnou součást do struktury celého edukačního systému. Stať upozorňuje na některé osvědčené postupy, které by bylo žádoucí zařadit do práce každé školy.

IMPLEMENTING HEALTH EDUCATION INTO SCHOOL PRACTICE

Key words: health-promoting education, school educational programmes, implementation, change in thinking, lifestyle, systems of education

Abstract: As a pressing problem, the modern man's health draws a lot of attention from world organisations, and health education has become an obligatory requirement of school reforms. In the CR, health education is an obligatory part of both framework educational programmes and school educational programmes, where it features in education areas of „Man and His World“ and „Man and Health“, and it should in fact be present in all education work. Its implementation into everyday practice, however, is not satisfactory. Reasons for the slow implementation of health education in the practice are both general and specific. With little attention being paid to their analysis, declarations of demands and organisational proposals predominate. Health-promoting education can successfully be implemented in schools only through a change in people's thinking and their lifestyles. Health-promoting education cannot be perceived as a supplement to curriculum topics, but it should rather be integrated as a necessary part to the structure of the entire system of education. The author mentions several well-proven approaches that deserve to be incorporated to work of every school.

Prof. PhDr. Josef Maňák, CSc.
Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika
manak@ped.muni.cz

Marád Michal

ZÁJMOMÉ VZDĚLÁVÁNÍ JAKO JEDEN Z NÁSTROJŮ VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

Klíčová slova: výchova ke zdraví, zájmové vzdělávání, prevence rizikového chování, systémový přístup

Anotace: Příspěvek je zaměřen na hledání nových možností rozvoje klíčových kompetencí žáků v rámci široce pojaté výchovy ke zdraví, a to využitím potenciálu zájmového vzdělávání. Uvádí vybrané výsledky vlastního výzkumného šetření, kterým byly sledovány jak určité stránky edukační reality na základních školách, tak i charakter náplně volného času dětí a dospívajících. Zjištěné skutečnosti potvrdily potřebu propojovat formální a neformální složku vzdělávání v oblasti výchovy ke zdravému životnímu stylu a v rámci školních programů prevence rizikových projevů chování dětí a mládeže. Účinnou podporou při výchově ke zdraví může být navržený interdisciplinárně pojatý systém zájmového vzdělávání v primární škole.

FREE-TIME EDUCATION AS A POSSIBLE TOOL OF EDUCATION TOWARDS HEALTH

Key words: education towards health, free-time education, prevention of risk behavior, systemic approach

Abstract: The contribution deals with searching new possibilities of developing key pupils' competencies through broad conception of education towards health, especially with free-time education. It presents results of a survey focused on certain elements of educational reality at

basic schools, as well as on nature of children's and adolescents' free-time activities. The facts confirmed the need to interconnect formal and informal ways of education in the field of healthy life style and as a part of school programs in preventing risk aspects of children's and adolescents' behavior. Education towards health can be effectively supported by proposed interdisciplinary system of free-time education in primary schools.

Mgr. Michal Marád
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1, Česká republika
michal.marad@gmail.com

Marádová Eva

PODPORA ZDRAVÍ VE ŠKOLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMECH – CÍLE KURIKULA A STRATEGIE JEJICH REALIZACE NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: Klíčová slova: kurikulum, výchova ke zdraví, školní vzdělávací program

Anotace: Rámcové vzdělávací programy v souladu s evropskou strategií podpory zdraví vymezují cíle výchovy ke zdraví a předpokládají, že poznávání a praktické ovlivňování rozvoje a ochrany zdraví se stane jednou z priorit školního vzdělávání. Dosavadní zkušenosti ze základních škol ukazují, že proměna kurikula právě v této oblasti klade na školy zvýšené nároky. Proto není vždy při tvorbě školního vzdělávacího programu respektován celostní přístup k dané problematice tak, aby výchova ke zdraví mohla významně přispívat k rozvoji klíčových kompetencí žáků. Pracoviště výchovy ke zdraví na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze se dlouhodobě zabývá implementací podpory zdraví do kurikula základních škol a vývojem metodiky pedagogického výzkumu v dané oblasti. V příspěvku jsou předloženy dílčí výsledky výzkumného šetření, které proběhlo v r. 2009 na 160 vybraných základních školách. Použitá metodika umožnila systematicky sledovat, do jaké míry jsou požadavky rámcového kurikula realizovány v praxi.

HEALTH PROMOTION IN SCHOOL EDUCATIONAL PROGRAMS – CURRICULAR GOALS AND STRATEGY OF THEIR REALIZATION IN BASIC SCHOOLS

Key words: curriculum, education towards health, school educational programs

Abstract: According to the European strategy of health promotion Framework Educational Programs define goals of health education and assumes that learning about health and affecting its development and protection becomes one of the priorities of school education. Experience at basic schools shows that curricular transformation of health promotion poses high requirements on schools. Therefore in the process of creating school educational programs systematic approach to education towards health is not always respected. The workplace of Education towards Health at Pedagogical Faculty of Charles University in Prague deals with issues related to implementation of health promotion into basic school curriculum and to development of methodology of pedagogical research in this field. The paper presents partial outcomes of the research having been conducted in 2009 at 160 chosen basic schools. Applied methodology enabled systematically examine, to what extent the requirements of framework curriculum are realized in practice.

PaedDr. Eva Marádová, CSc.
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1, Česká republika
eva.maradova@pedf.cuni.cz

Marečková Marie

K FORMOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH A VÝCHOVNÝCH INSTITUCÍ PEČUJÍCÍCH O CHUDÉ DĚTI A OSAMĚLÉ ŽENY

Klíčová slova: osamělé ženy, chudé děti, porodnice, útulky

Anotace: Vývoj sociální a výchovné péče již koncem 18. s během 19. století vedl ke vzniku institucí, orientovaných na pomoc chudým dětem a jejich matkám. Tehdy v každodennosti většíny populace docházelo k radikálním změnám. Vznik nových průmyslových oblastí byl provázen migračními přesuny vekovského obyvatelstva do hygienicky nevyhovujících dělnických kolonií a ubytoven. Málo placená, šestnáctihodinová vysílající práce ve špatném prostředí podlamovala zdraví zaměstnaných mužů, žen a dětí. Stále více zoufalých svobodných matek voilo jako východisko pro sebe a často nechtěné dítě jeho smrt. Ve Všeobecné nemocnici ve Vídni byla roku 1784 zřízena speciální porodnice, kde mohly svobodné matky odložit děti. K tomu účelu byl roku 1788 zřízen nalezinec. Roku 1789 byla otevřena potrodnice u sv. Apolináře v Praze. Kromě porodnic a nalezinců, které sloužily i chudým a svobodným matkám, vznikaly také ústavy pro choromyslné a zejména všeobecné nemocnice. Ještě počátkem 19. století však většina dětí v nalezincích zemřela, např. vídeňským nalezincem od roku 1788 do roku 1813 prošlo tři čtvrtě miliónu dětí a jejich mortalita činila 68%. Pak se výrazně zkvalitňovaly hygienické i sociální podmínky. Na příkladu Zemské porodnice a nalezince v Praze je možné sledovat i vývoj péče o matku a dítě na pozadí změn dobových mentalit.

TO FORMATION OF SOCIAL AND EDUCATIONAL INSTITUTIONS WITH CARE FOR POOR CHILDREN AND LONESOME WOMEN

Key words: lonesome women, poor children, maternity hospital, founding homes

Abstract: Development of social and educational care in the end of the 18th and in the 19th century gave rise with concentration an help for poor children and unmarried mothers. The reason was radical change in everyday life of the majority of population. New formation

of industrial centres was inevitably accompanied with migration of country inhabitants to the hygienically unacceptable labour colonies and dormitories. The poorly paid, up to 16-hour exhausting hard physical labour in poor working conditions impaired health of employed men, women and children. Their education and health state reflected, to a large extent, their existing social and economic conditions. Hopeless unmarried mothers chose a violent death for unwanted child. In General Hospital Wien in 1784 was founded specialised maternity hospital for unmarried mothers and 1788 was built foundling home. In 1789 the first maternity hospital started operation at St. Apolinář in Prague. In addition to maternity hospitals, foundling homes and orphanages, also used by poor and unmarried mothers, new mental hospitals and general hospitals were built. In 1786 General Hospital was founded in Brno, in 1787 General Hospital was built in Olomouc and in 1790 in Prague. Even by the beginning of the 19th century most of children in the foundling home died. Then hygienic and social conditions improved. Development of care for mother and child demonstrate example of Municipal Maternity Hospital and Foundling Home in Prague.

prof. PhDr. Marie Marečková, DrSc.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
mareckova@ped.muni.cz

Martykánová Lucie

VÝŽIVA A ZÁVISLOST, BIOLOGICKÝ POHLED NA ETIOLOGII PPP

Klíčová slova: poruchy příjmu potravy, závislost, dopamin, serotonin, endokanabinoidy, systém odměny, genové polymorfismy

Anotace: Poruchy příjmu potravy jsou považovány za multifaktoriální onemocnění. Vedle zevních sociokulturních faktorů je nyní velká pozornost věnována faktorům vnitřním – tedy genetické predispozici pro tato onemocnění. Mnoho autorů řadí poruchy příjmu potravy mezi závislosti. Potrava v nadměrném nebo nedostatečném množství je používána jako „droga“. Závislost na přejídání má charakter závislosti látkové, návykovými látkami jsou v tomto případě jednoduché cukry a tuky, které ve velkém množství vedou k masivnímu uvolňování dopaminu a tím ke zlepšení nálady. Zároveň má charakter závislosti behaviorální, protože příjem potravy sám o sobě vyvolává uvolňování dopaminu v mozku a s tím spojené pocity libosti. Hladovění u některých jedinců aktivuje systém odměny. Umožňují to změny neuro-přenašečových systémů. Tyto změny jsou výsledkem polymorfismů genů pro receptory nebo genů pro syntézu enzymů degradujících neuro-přenašeče. Pro působení v oblasti prevence PPP lze vyslovit domněnku, že účinnější budou programy zaměřené na zvyšování psychické odolnosti jedince a získávání dovedností ve strategiích zvládnání stresu daleko více než programy orientované na získávání vědomostí o PPP.

NUTRITION AND ADDICTION, ETIOLOGY OF EATING DISORDERS

Key words: eating disorders, addiction, dopamin, serotonin, endokanabinoids, reward system, genetic polymorphism

Abstract: Eating disorders are considered to be multifactorial. Nowadays, a great attention is paid to genetic predisposition for the development of the diseases. Many authors rank eating disorders among addictions. Too much food or too little food is used as a drug. Binge eating addiction has a character of a substance addiction, substances in this case are simple sugars and fat, in great amounts they lead to a massive release of dopamin and increase of mood. Addiction is also behavioral, because a food intake self leads to a dopamin release and pleasing emotions. Starvation in some individuals activates a brain reward system. This mechanism is allowed by alterations of neurotransmitters systems. These alterations are results of genetic polymorphisms of genes for receptors or genes for synthesis of enzymes degrading neurotransmitters. For preventive actions we can say that complex programmes focused on increase of psychological endurance and on skills in coping strategies would be probably much more effective than programmes focused on informations about eating disorders.

Mgr. Lucie Martykánová
LF MU, Ústav preventivního lékařství
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
luciemartyk@seznam.cz

Matějková Eva, Blahutková Marie

STRUKTURA A DYNAMIKA SUBJEKTIVNÍCH PROŽITKŮ A STAVŮ U POMÁHAJÍCÍCH PROFESÍ

Klíčová slova: zdraví, kvalita života, pohybové aktivity, psychomotorika, pomáhající profese

Anotace: Pracovníci pomáhajících profesí se téměř neustále setkávají s lidmi, kteří je seznamují se svými problémy a trápeními. Emoce týkající se klientů by pracovníci pomáhajících profesí neměli potlačovat, ale měli by se je snažit rozpoznat a porozumět jim. Neustálá konfrontace s bolestí, utrpením a mnohdy i smrtí může u pracovníků pomáhajících profesí vést až k syndromu vyhoření (burn out syndrom). Osoby, které trpí syndromem vyhoření, často odmítají komunikaci a omezují se jen na nejnětější pracovní výkony. Pro kvalitu zdravotní péče jsou důležité nejen profesionální znalosti a dovednosti, ale i komunikace a celkový přístup k pacientovi. Cílem výzkumu je zjištění vlivu struktury a dynamiky subjektivních prožitků a stavů na syndrom vyhoření a na kvalitu života pracovníků pomáhajících profesí. Struktura a dynamika subjektivních prožitků a stavů u pomáhajících profesí je hodnocena dotazníkem SUPSO (Mikšík, 2004). Projektu se zúčastnilo 19 registrovaných zdravotních sester, které pracují v nemocnicích a na zdravotnických školách v Jihomoravském kraji.

STRUCTURE AND DYNAMICS OF SUBJECTIVE EXPERIENCES AND MIND STATUS IN HELPING PROFESSIONS

Key words: health, quality of life, movement activities, psychomotricity, helping professions

Abstract: Staff in helping professions is in almost uninterrupted contact with people who commit themselves with their problems and sufferings. Clients' emotions should not be suppressed by helping staffers, they may try to recognize and understand these feelings. Continual facing the pain, suffering and often death can finally cause burn out syndrome of helping personnel. Persons with burn out syndrome usually refuse communication with patients and limit their workload only for the most necessary tasks. For a quality health care, communication and overall approach to the patient is important, not only professional knowledge and skills. The aim of this research is to determine the influence of the structure and dynamics of subjective experiences and conditions on burnout syndrome and quality of life of workers in helping professions. Structure and dynamics of subjective experiences and conditions in helping professions are assessed by questionnaire SUPSO (Mikšík, 2004). The total number of participants was 19, participants were registered nurses working in hospitals and medical schools in the South Moravian Region.

Mgr. Eva Matějková
Katedra společenských věd ve sportu
Fakulta sportovních studií
Masarykova univerzita
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
matejkova@fsp.s.muni.cz

Doc. PaedDr. Marie Blahutková, Ph.D.
Katedra společenských věd ve sportu
Fakulta sportovních studií
Masarykova univerzita
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
blahutkova@fsp.s.muni.cz

Matyášek Jiří, Hradilová Ogorevc Lenka, Matyášek Patrik

ZDRAVÍ UČITELŮ NA ŠKOLÁCH V DOBĚ RAKOUSKO-UHERSKA

Klíčová slova: zdraví, učitel, školy

Anotace: Článek pojednává o sociálních poměrech v 19. století na rakousko-uherských školách se zřetelem na zdravotní stav učitelů. Na uvedených konkrétních údajích vidíme dobové zajímavosti, které se nám z dnešního pohledu zdají exotické až neuvěřitelné. V té době se o zdraví učitelů psalo, veřejnost i úřední místa se o ně zajímaly. Vede to k zamyšlení, jak se vyvíjela a jaká je pozornost zdravotního stavu učitelů v dnešní době.

HEALTH TEACHER AT SCHOOL AT THE TIME OF THE MONARCHY A-H

Key words: health, teacher, school

Abstract: The article deals with social relationships in the 19 century, the Austro-Hungarian schools with regard to the health of teachers. On these specific facts, we see historical attractions, which we as things seem exotic incredible. At that time, the health teacher wrote, the public and official places of them were interested. This leads to reflection, both developed and what is the focus of health status of teachers today.

doc. RNDr. Jiří Matyášek, CSc.
Masarykova univerzita
Žerotínovo nám. 4, Brno
Česká republika
matyasek@ped.muni.cz

JUDr. Bc. Patrik Matyášek Ph.D.
Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Česká republika
matyasek@email.cz

Lenka Hradilová Ogorevc

Matyášek Patrik

POZNÁMKY K PRACOVNĚ PRÁVNÍMU POSTAVENÍ UČITELŮ V POČÁTCÍCH ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčová slova: pracovní právo, učitelé, školní vzdělávání

Anotace: Dnešní učitelé bude asi zajímat, jaké bylo pracovně právní postavení našeho učitelstva v nám již vzdálené minulosti druhé poloviny 19. století. Na uvedených konkrétních údajích můžeme vidět, jak se jejich společenské postavení vyvíjelo, z jakých základů vyšel dnešní stav. Výchozím právním dokumentem, který určoval postavení učitelstva ve vzdělávacím systému té doby byl říšský zákon z roku 1869. V něm byl mj. zajímavý např. § 55, který stanovoval nejnižší přípustný plat učitelů. Od toho se ovšem odvíjelo množství regionálních specifik a významně také zavedení nejstaršího institutu penzijní reformy, řešícího výslužbu učitelů.

NOTES ON LABOUR LEGAL STATUS OF TEACHERS IN EARLY STAGES OF SCHOOL EDUCATION

Key words: labour law, teachers, school education

Abstract: Today's teachers will probably be interested to know what was the legal status of working teachers in the distant past, the 19th century. On specific facts, we show how their social position evolved from the foundations of what came out their today's situation. The initial legal document, which determined the status of teachers was the Imperial Act of 1869. Among others, it contained an interesting § 55 that set the minimum allowable wage for teachers. From that amount, however, derived regional specifics and significantly the establishment of pension institute, dealing with retired teachers.

Mihola Jiří

KE ZDRAVOTNÍMU STAVU DĚTÍ A VÝCHOVĚ KE ZDRAVÍ V PROSTŘEDÍ BRNĚNSKÝCH MATEŘSKÝCH ŠKOL VE 20. STOLETÍ (NA PŘÍKLADĚ MŠ DROBNÉHO)

Klíčová slova: mateřská škola, výchova, zdraví

Anotace: Příspěvek se opírá o prameny k dějinám nejstarší brněnské školky, která dnes sídlí v tzv. Arnoldově vile v Černých Polích. Dochovaná kronika této mateřské školky je vedena již od vzniku školky na konci 19. století. Zvláštní pozornost je v ní věnována právě zdravotnímu stavu dětí i prostředí v němž výchova, včetně výchovy ke zdravému životnímu stylu probíhala. Na základě pramenů lze vysledovat i proměny pojetí výchovy ke zdraví, prostředí a aktivit ve školce v kontextu českých dějin 20. století.

TO THE CHILDREN'S HEALTH CONDITION AND EDUCATION TO THE HEALTH IN BRNO'S KINDERGARTENS IN THE 20TH CENTURY (FOR INSTANCE DROBNÉHO'S KINDERGARTEN)

Key words: the kindergarten, education, health

Abstract: The contribution is based on authorities to the history of the oldest Brno's kindergarten which resides in the so-called Arnold's villa in Černá Pole. An extend chronicle of the kindergarten at the end of the 19th century. There is a special attention paid to the children's state of health as well as to the environment where the education was in progress including education to the healthy life style. On the authorities there can be seen transformation of the education to the health, environment and activities in the kindergarten in the context of the Czech history in the 20th century.

Mgr. Jiří Mihola, Ph.D.

odborný asistent

Katedra historie

Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita

Poříčí 9, 603 00 Brno, Česká republika

Mikulík Vít

NÁVRHY JAK KONKRÉTNĚ UPLATNIT KOMPLEXNÍ PŘÍSTUP PŘI VYTVÁŘENÍ E-LEARNINGOVÝCH KURZŮ ČI VÝUCE USKUTEČNOVANÉ PROSTŘEDNICTVÍM VÝPOČETNÍ TECHNIKY

Klíčová slova: E-learning, zdraví, opatření

Anotace: Současný trend v edukačním procesu, zejména pak na vysokých školách, je mimo jiné charakterizován stále větším využíváním výpočetní techniky. Někdy se jedná o pouhé samostudium studentů, kdy třeba na internetu vyhledávají informace k tématům probíraným ve škole. Jindy jsou však počítače přímo součástí vlastní výuky. Například při rýsování obrázků různého charakteru, v laboratorních cvičeních, při používání speciálního softwaru ve cvičeních apod. Kromě toho však existuje i výuka založená přímo na používání počítače. Tím je myšlen E-learning v různých jeho podobách a variantách (např. Blended learning). Při výuce, jakožto činnosti učitele, stejně tak i při učení se, jakožto činnosti studujícího, se příliš často zaměřujeme pouze na získávání a osvojování si určitých kompetencí apod., ale zapomináme, že je třeba se věnovat i samotné práci u počítače, a to v komplexním pohledu. Tedy nejen ovládání softwaru, ale také třeba zdravotní a ledisko studia u počítače. Příspěvek se věnuje právě této problematice. Popisuje návrhy, jak studujícího nenásilnou formou přimět k dodržování pracovní hygieny. Příspěvek se primárně zaměřuje na tvorbu E-learningových kurzů, ale mnohé z navržených podnětů lze aplikovat i pro využívání počítačů v běžné výuce.

SUGGESTIONS OF WAYS OF APPLYING COMPLEX APPROACH TO THE CREATION OF E-LEARNING COURSES OR TO TEACHING IMPLEMENTED BY COMPUTATIONAL TECHNOLOGY

Key words: E-learning, health, precaution

Abstract: Computational technology has become a current trend in the educational process mainly in higher education. The technology sometimes helps students during their self-study time when they search for additional information concerning the topics discussed in the lesson. In other cases the computers are part of the instruction itself e.g. drawing different kinds of pictures, laboratory experiments, using special software in exercises. There also exists teaching based directly on the use of computer. The method, E-learning, exists in various forms and modifications e.g. Blended learning. We often focus on gaining and acquiring of certain skills and so on in teaching, carried out by teacher, as well as in learning, learner's activity. However, we often forget to perceive the work on computer itself from the complex point of view. That means that not only the skill of work with software, but also health aspects of work on computer are important. This paper deals with the problem and suggests unforced ways leading to observing work hygiene. The paper primarily focuses on creation of E-learning courses; however most of the proposed suggestions are applicable to the use of computers in classic instruction.

Miňhová Jana

MENTÁLNÍ HYGIENA ŽÁKŮ SE SPECIFICKÝM SPORTOVNÍM NADÁNÍM

Klíčová slova: sportovní nadání, neurotičnost, neurozogení faktory, sebezpojetí, přetíženost

Anotace: Ve svém výzkumu jsme se zaměřili na problematiku mentální hygieny žáků se specifickým sportovním nadáním. Vzhledem k větší zátěži, již jsou tyto děti vystaveny, vykazují vyšší stupeň neurotičnosti. Ve výzkumném šetření jsme věnovali pozornost faktorům, které u těchto dětí rozvoj neurotických symptomů podporují.

MENTAL HYGIENE OF PUPILS WITH SPECIFIC SPORTING TALENT

Key words: sporting talent, neuroticism, neurozogeny factors, self-concept, overburdening

Abstract: In our research, we focused on the issue of mental hygiene of pupils with specific sporting talent. These schoolchildren manifest a higher level of neuroticism due to a higher mental load to which they are exposed. In our research, we paid attention to the factors which support development of neurotic symptoms in these children.

Doc. PhDr. Jana Miňhová, CSc.
Katedra psychologie
Fakulta pedagogická ZČU v Plzni
Univerzitní 8, 301 00 Plzeň, Česká republika
jminhova@kps.zcu.cz

Mlčák Zdeněk

PSYCHOLOGICKÁ PROBLEMATIKA DOBROVOLNICTVÍ V KONTEXTU ŠKOLNÍ VÝCHOVY

Klíčová slova: prosociální chování, prosociální osobnost, altruismus, dobrovolnictví

Anotace: Příspěvek se zabývá teoretickou problematikou dobrovolnictví jako projevu prosociálního chování a prosociální osobnosti. Informuje také o výsledcích některých zahraničních a domácích výzkumných šetření v tomto kontextu. Upozorňuje na nezbytnost zásadní podpory výchovy k dobrovolnickým aktivitám na českých školách.

PSYCHOLOGICAL PROBLEMS OF VOLUNTEERING IN THE CONTEXT SCHOOL EDUCATION

Key words: prosocial behavior, prosocial personality, altruism, volunteering

Abstract: The paper deal with theoretical problems of volunteering as display of prosocial behavior and prosocial personality. It informs about the findings of some foreign and native research survey in this context too. It highlightings on necessity of fundamental support of volunteering activity education in Czech schools.

PhDr. Zdeněk Mlčák, Ph.D.
Filozofická fakulta Ostravské univerzity
Katedra psychologie a sociální práce
Reální 5, 702 00 Ostrava 1, Česká republika
zdenek.mlcak@osu.cz

Mužík Vladislav, Vodáková Petra

SONDA DO ŠKOLNÍ POHYBOVÉ AKTIVITY DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

Klíčová slova: pohybová aktivita, školní pohybová aktivita, děti mladšího školního věku, časový snímek dne

Anotace: Příspěvek přináší aktuální poznatky o pohybové aktivitě dětí při pobytu ve škole. Výzkum byl proveden v roce 2009. Výzkumnou metodou byl podrobný časový snímek všedního dne, zachycující mimo jiné objem pohybu, intenzitu fyzického zatížení a obsah školních pohybových aktivit. Výzkumným souborem bylo 135 dětí ve věku 7 až 11 let z různých základních škol České republiky. Na základě získaných výsledků lze usuzovat, že většina českých škol v dostatečné míře nevyužívá možnosti pro zdraví podporující pohybovou aktivitu dětí. Prezentované poznatky mohou být využity ke zlepšení školního režimu žáků a při tvorbě programů podporujících zdravý životní styl dětí.

RESEARCH PROBE INTO SCHOOL PHYSICAL ACTIVITIES OF YOUNGER SCHOOL CHILDREN

Key words: physical activity, school physical activity, younger school children, time snapshot of the day

Abstract: This contribution brings current knowledge concerning children's physical activities during their time spent in school. Research was carried out in 2009. As a research method we used the detailed time snapshot of a day showing physical activities extent, intensity of physical stress and content of school physical activities apart from other things. The research sample consisted of 135 children

between 7 and 11 years old from different schools in the Czech Republic. On the basis of obtained results it is possible to conclude that majority of Czech schools does not take an opportunity for health supporting physical activities to a sufficient extent. Presented knowledge can be applied for pupils' school regime improvement as well as for creating programs supporting childrens' healthy lifestyle.

Doc. PaedDr. Vladislav Mužík, CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Brno Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
muzik@ped.muni.cz

Petra Vodáková
Česká republika

Mužíková Leona

VÝZNAM METODY MODELOVÁNÍ PRO IMPLEMENTACI VÝCHOVY KE ZDRAVÍ DO ŠKOLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

Klíčová slova: výzkumná metoda modelování, konstitutivní model kurikula, realizovaný model kurikula, výchova ke zdraví, kurikulum výchovy ke zdraví, školní vzdělávací programy

Anotace: Současné výzkumy kurikula ukazují, že proces implementace projektové formy kurikula státní úrovně do projektové formy kurikula školní úrovně je systémově možný jen při uplatnění vědecké metody modelování. Výsledkem tohoto procesu je konstitutivní model kurikula školní úrovně, který je třeba následně implementovat do realizovaného modelu kurikula školní úrovně, a to při uplatnění všech kurikulárních požadavků. Implementace výchovy ke zdraví do školních vzdělávacích programů je v současné době spojena s mnohými problémovými otázkami. Příspěvek ukazuje, jak je možné problémové otázky systémově uspořádat a řešit s využitím výzkumné metody modelování.

THE IMPORTANCE OF SIMULATION METHOD FOR HEALTH EDUCATION IMPLEMENTATION IN SCHOOL EDUCATIONAL PROGRAMS

Key words: simulation research method, constitutive curriculum model, realized curriculum model, health education, health education curriculum, school educational programs

Abstract: The present curriculum research shows that the implementation process of a project curriculum form on the state level into a project curriculum form on the school level is possible only if simulation scientific method is applied. The outcome of this process is a constitutive model of a school level curriculum which has to be subsequently implemented in realized curriculum model on a school level, together with uses of all curriculum requirements. Health education implementation in school educational programs is nowadays related with many problems questions. This contribution shows the possible ways how to systematically organize and solve problem questions using the simulation research method.

PhDr. Leona Mužíková, Ph.D.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
muzikova@ped.muni.cz

Navrátil Vladislav

ZDRAVÍ, STÁRNUTÍ A OBECNÉ FYZIKÁLNÍ PRINCIPY

Klíčová slova: termodynamické principy, entropie, zdraví, stárnutí, smrt

Anotace: Entropie je mírou uspořádání systémů. Koncepti růstu entropie (2. termodynamický princip) můžeme využít jak u tzv. neživých systémů (např. tepelných strojů, či při charakterizování vývoje průmyslových společností), tak i v případě biologických systémů (např. člověka) a dokonce ji lze aplikovat i na předpovídání vývoje Vesmíru. Takové systémy se vyvíjejí spontánně od stavu s nízkou entropií (uspořádaného) do stavu s vysokou entropií (neuspořádaného) – hovoříme o stárnutí systému. V našem příspěvku jsou nejdříve stručně popsány oba základní termodynamické principy a na jejich základě jsou uvedeny závěry, týkající se živých systémů a jejich stárnutí.

HEALTH, AGEING AND BASIC PHYSICAL PRINCIPLES

Key words: thermodynamical principles, entropy, health, ageing, death

Abstract: Entropy is a measure of order and disorder. We can apply the concept of entropy not only in physics, but also in so called inanimate organizations (such as industrial corporations), in biological systems, in our human bodies, and even in the Universe. These systems go spontaneously from low entropy (order), to high entropy (disorder)- we can speak about ageing of such systems. In our contribution the basic principles of thermodynamics are briefly explained and then applied on some evolving corporate systems (living systems and their ageing).

prof. RNDr. Vladislav Navrátil, CSc.
Masarykova univerzita
Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, Česká republika
navratil@ped.muni.cz

Nevoralová Monika, Pavlovská Amálie, Šťastná Lenka EVALUACE PREVENTIVNÍCH INTERVENČÍ

Klíčová slova: evaluace, typy evaluací, preventivní intervence, evaluační nástroje

Anotace: Příspěvek seznamuje účastníky konference s evaluací preventivních intervencí. Provádění evaluace je v poslední době velmi populární a rozšířenější. Především proto, že služby v oblasti prevence se stále rozrůstají a zahrnují stále větší populaci dětí a dospívajících. Cílem příspěvku je seznámit účastníky s podstatou evaluace a poukázat na její význam a důležitost v oblasti školních preventivních aktivit. Blíže jsou uvedeny jednotlivé typy evaluace, jako je např. evaluace formou analýzy potřeb, evaluace přípravy, procesu a výsledku programu či evaluace spokojenosti klientů a další. U každého typu je zmíněno jeho praktické využití a informace, které může daný typ evaluace přinést. V této souvislosti je v krátkosti pojednáno i o evaluačních nástrojích, jež lze použít ke sběru dat. Grantová podpora: projekt číslo CZ.1.07/1.3.00/08.0205 v rámci programu ESF CZ.1.07 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost)

EVALUATION OF PREVENTIVE INTERVENTIONS

Key words: evaluation, types of evaluation, preventive interventions, evaluation tools

Abstract: The presentation introduces the evaluation of preventive interventions. Implementation of evaluation has extended recently. Primarily because of prevention services are still growing and comprise a growing population of children and adolescents. The aim of the presentation is to introduce the essence of evaluation and demonstrate its relevance and importance in school prevention activities. Closer different types of evaluation are given, for example: needs assessment, evaluation of preparation, process and outcome evaluation or evaluation of customer satisfaction etc. For each type its practical application and information brought by each type of evaluation are mentioned. In this context some evaluation tools useful for collecting data will be presented. Grant support: project nr. CZ.1.07/1.3.00/08.0205, ESF CZ.1.07 OPVK

PhDr. Monika Nevoralová
Centrum adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze
Ke Karlovu 11, 128 08 Praha 2, Česká republika
nevoralova@adiktologie.cz

Amálie Pavlovská
Česká republika

Lenka Šťastná
Česká republika

Neyaskina Julia

IDENTIFIKACE OSOBNOSTI V RÁMCI RODINNÝCH VZTAHŮ

Klíčová slova: subjektivní zdraví v manželství, identifikace, typy identity osobnosti v manželství, identita v páru, identita „my“, pseudo-sociální identita, pseudo-osobnostní identita

Anotace: Článek se věnuje různosti identifikačních procesů v páru, což závisí na trendech týkajících se vztahu v páru, psychologickém odstupu mezi partnery, emočního vžití se do vztahu a dalších faktorech. Základní výsledky empirického výzkumu potvrzují v tomto příspěvku teoretické teorie o korelaci typu identifikace vdané nebo ženaté osoby a subjektivní prosperity v rodinných postojích. Je dokázáno, že typ identifikačního procesu v manželství má vliv na subjektivní koncepty a na vytváření nezbytného duševního zdraví v rodině. Objektivní, subjektivní a objektivně subjektivní komponenty rodinného štěstí v subjektivních modelech duševního zdraví respondentů s rozdílnými typy manželské identity jsou zde prezentovány v různých postojích.

IDENTIFICATION OF ANY PERSONALITY IN FAMILY RELATIONS

Key words: subjective well-being in the marriage, identification, types of identity of personality in marriage, identity in the couple, „we“-identity, pseudo-social identity, pseudo-personal identity.

Abstract: In the article variations of identification processes in the couple depending on the trends of the couple's relations, psychological distance between partners, emotional inclusion in the relations and other factors are discussed. The basic results of the empiric research corroborating the theoretical theses of the correlation of the type of identification of the married person and the subjective prosperity of the family attitudes are given in the article. It is proved that the types of identification processes in the marriage on the influence subjective concepts of spouses about necessary composed family well-being. Objective, subjective and objectively-subjective components of the family success in a subjective model of well-being of respondents with different types of matrimonial identity are presented in a various attitude. The features of assessments of family's well-being, revealed as a result of an empirical research, will be coordinated by respondents with having different types of identity with described by us at a theoretical level subjective models of matrimonial well-being of each of types of the identification in the marriage.

Dr. Julia Neyaskina
Vitus Bering Kamchatka State University
Pogranichnaya str. 4, Petropavlovsk-Kamchatsky, Russia
neyaskinaju@yandex.ru

Novák Svatopluk, Hübelová Dana

PŘÍČINY A DŮSLEDKY POPULAČNÍHO CHOVÁNÍ NA ZDRAVÍ OBYVATEL ČESKÉ REPUBLIKY

Klíčová slova: zdraví, Česká republika, populační chování

Anotace: Důsledky populačního chování na zdraví obyvatel ČR lze v posledních desetiletích specifikovat několika ukazateli: úmrtnost podle příčin smrti nejvíce ovlivnilo snížení intenzity úmrtnosti na nemoci oběhového systému, úmrtnost na novotvary stagnovala a riziko

úmrtnosti mužů na tuto skupinu příčin smrti bylo stále dvakrát vyšší než u žen. Snížení intenzity úmrtnosti žen na vnější příčiny smrti zapříčinilo růst mužské nadúmrtnosti na tuto skupinu příčin smrti. Ve věkovém intervalu 15 až 24 let představovala úmrtnost na vnější příčiny smrti 70 % všech úmrtí. Příznivým se jeví pokles úmrtnosti na vnější příčiny smrti zaznamenaný na konci devadesátých let.

CAUSES AND CONSEQUENCES OF POPULATION BEHAVIOUR REGARDING HEALTH OF THE CITIZENS OF THE CZECH REPUBLIC

Key words: population behaviour, health, Czech Republic, demographic development

Abstract: Economical and political development, as well as social and natural environment, limits the demographic processes, which directly and vicariously affects the health of the citizens. Since the formation of Czechoslovakia (or Czech Republic), the demographic development has been distinguished by certain peculiarities and has been affected mainly by factors which represented changes carried out in terms of social, economic and political development. To be able to follow these pointers and, for the followed purposes, to interpret them in the future as well, it is necessary to specify their development and current state and to suggest some development tendencies.

doc. RNDr. Svatopluk Novák, CSc.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta Brno
Žerotínovo nám. 602 00 Brno, Česká republika
novak@ped.muni.cz

PhDr. Dana Hübelová, Ph.D.
Masarykova univerzita, Rektorát MU
Žerotínovo nám., Brno, Česká republika
hubelova@ped.muni.cz

Oaklandová Gabriela

UMĚLÁ A PŘIROZENÁ INFORMACE A ZDRAVÝ VNITŘNÍ ŽIVOT ČLOVĚKA ANEB SOUČASNÁ KRIZE VNÍMÁNÍ

Klíčová slova: umělá a přirozená informace, ekologická výchova, krize vnímání

Anotace: Náš projekt se zabývá převedením problematiky evoluční ontologie na praktickou úroveň ekologické výchovy. Jedním z našich východisek se stává problematika umělé a přirozené informace, jejichž vztahu ke zdravému vnitřnímu životu člověka se také v tomto textu budeme věnovat. Dále se budeme zabývat souvislostmi mezi umělou a přirozenou informací a současnou krizí vnímání, která je spojena právě s přehřší umělé informace, které jsme každodenně, my lidé, vystavováni. Vnitřní život člověka by se mohl obnovit, byl-li by odklizen nános věcí z vnějšku, které jeho nitro zbytečně zaplňují. Uvnitř člověka se totiž skrývá nejen jeho vnitřní příroda, ale i jeho duševní spřízněnost s okolním přirozeným světem. Jakmile se jí člověk přiblíží, bude chtít vytvářet jinou kulturu, odlišnou od té dnešní, kulturu biofilního charakteru. A tak bude skrze zdravý vnitřní život člověka, skrze přírodu v něm, vykročeno směrem ke zdravější kultuře a společnosti, ke zdravější Zemi.

ARTIFICIAL INFORMATION, NATURAL INFORMATION AND A HEALTHY INNER LIFE CRISIS OF PERCEPTION TODAY

Key words: artificial information, natural information, environmental studies, crises of perception

Abstract: The project aims to make evolutionary ontology a part of environmental studies at schools. One of its starting points is the issue of artificial and natural information. The text addresses artificial and natural information in the context of a healthy inner life. Also discussed are the connections between artificial information, natural information and the crisis of perception that our society is experiencing today. A clear link is identified between overpowering amounts of artificial information and a crisis of perception. Inner life is filled unnecessarily by artificial information and could be reconstituted in a way more conducive to health if the artificial information accumulated could at least in part be cleared away. It is in his/her inner nature that a person's connection to the outside natural world dwells. Once this reconstitution is achieved, humanity might wish to create a different type of culture, which will differ from that of today and will be of a biophile nature. In this way, through the nature inside of each of us, humanity in general could embark on a path to a healthier inner life.

Mgr. Oaklandová Gabriela
PřF MU
Poříčí 9, Brno, Česká republika
gabriela.oaklandova@gmail.com

Pacholík Viktor

VÝSKYT ÚZKOSTI U DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU NA VYBRANÝCH BRNĚNSKÝCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: strach, úzkost jako rys, úzkost jako stav, CMAS, ŠAD

Anotace: Dětství je dobou plnou her a radostí. Avšak také důvodů vedoucích k pocitům ohrožení je celá řada. Navzdory tomu, že se v poslední době společnost značně mění a zdraví a kvalita života se stává jednou z priorit naší společnosti, úzkostí a strachů podle Vyměta-la (2004) neubýlo, možná že naopak přibýlo. Pro školáka představuje jedno z největších rizik právě školní prostředí a z něj plynoucí nároky: odloučení od rodiče, naprostá změna náplně dne, očekávání dobrých výsledků školáka a jeho strach ze selhání. V roce 2009 proběhla pilotní studie, jejímž cílem bylo provést monitoring výskytu úzkosti u dětí mladšího školního věku a porovnat možnosti a využitelnost dvou metod zaměřených na úzkost u dětí. Výzkumný soubor tvořilo 382 žáků brněnských základních škol ve věku 9–11 let. Všechny testované

osoby absolvovaly osobnostní anketu pro získání základních údajů, test Škála zjevné úzkosti (CMAS) a Škály na meranie úzkosti a úzkostlivosti u dětí (ŠAD). Příspěvek předkládá výsledky této studie zpracované v tabulkách a grafech.

OCCURENCE OF ANXIETY IN YOUNG-SCHOOL AGED CHILDREN AT SELECTED SCHOOLS IN BRNO

Key words: fear, anxiety as a state, anxiety as a feature, CMAS

Abstract: Childhood is a period full of play and joy. However, there are also several reasons leading to feelings of menace. During the last periods society has changed and health and quality of life have become the priorities of our lives. In spite of that, the occurrences of anxiety and fears have not decreased (Vymětal, 2004). For a school-aged child the school environment represents one of the highest risks with its consequential demands: parent separation, a complete change of daily plan, good results expectation as well as the fear of failure. In 2009 a pilot study was conducted, the goal of which was to monitor the occurrence of anxiety in young-aged school children and compare the possibilities and utility of two methods aimed at anxiety in children. The test group included 382 pupils, aged 9-11 of Brno primary schools. All tested persons underwent a personal inquiry in order to receive the basic data, a Children's Manifest Anxiety Scale test (CMAS) and a Scale of Anxiety as a state and as a feature in children (ŠAD). The paper presents the results of this study proceeded in tables and diagrams.

Mgr. Viktor Pacholík
Masarykova univerzita
Fakulta sportovních studií
Univerzitní kampus Bohunice
Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika
pacholik@fsps.muni.cz

Papršteinová Markéta, Šmejkalová Jindra, Čermáková Eva, Hodačová Lenka

PRACOVNÍ PSYCHICKÁ ZÁTĚŽ A SPOKOJENOST UČITELŮ RŮZNÝCH STUPŇŮ ŠKOL

Klíčová slova: učitelé, pracovní psychická zátěž, spokojenost učitelů, dotazníkové šetření

Anotace: Bylo provedeno anonymní dotazníkové šetření zaměřené mimo jiné na zjištění pracovní a psychické zátěže učitelů různých stupňů škol u náhodně vybraného vzorku zástupců učitelé profese. K hodnocení vlivů pracovní činnosti na psychiku učitelů byl použit Meisterův dotazník. Výzkumu se účastnilo 484 respondentů – 201 učitelů základních škol, 227 učitelů středních škol (klasických gymnázií, víceletých gymnázií a středních odborných škol) a 56 vysokoškolských učitelů. Provedené epidemiologické šetření prokázalo poměrně vysokou spokojenost s vykonávanou profesí, kdy velice či spíše spokojených bylo 84,4% učitelů. Potvrdili jsme vysokou fyzickou a zejména psychickou náročnost základního školství, pocit nízké společenské prestiže učitelé profese mezi učiteli základních škol a nižší spokojenost s finančním zajištěním rodiny. V naší studii si v rámci subjektivního hodnocení pracovní psychické zátěže (Meisterův dotazník) na nervozitu stěžovalo 13,4% respondentů, psychickou únavu a ochablost pocívalo 25,4% dotazovaných a 38,1% učitelů mělo dojem, že není dlouhodobě únosné vykonávat zvolenou profesi (u učitelů základních škol to bylo dokonce 52%).

WORK PSYCHIC LOAD AND SATISFACTION OF TEACHERS AT VARIOUS LEVELS OF SCHOOLS

Key words: teachers, work psychic load, satisfaction of teachers, questionnaire inquiry

Abstract: This anonymous survey specializes among others in investigation concerning work and psychic load of teachers at various levels of schools. The survey was realized with a randomly selected sample of representatives of teachers. The Meister questionnaire was used to evaluate the influences of working activity upon teacher's psyche. During this research we obtained answers from 484 respondents – 201 teachers at primary schools, 227 teachers at secondary schools (classical grammar schools, multiannual grammar schools as well as secondary vocational schools) and 56 university teachers. The realized epidemiological research showed relatively high satisfaction with this profession when 84,4 % of teachers were very or rather satisfied. We confirmed high physical and especially psychical demands at primary schools, the feeling of low social prestige of this profession concerning teachers at primary schools and rather low satisfaction with financial ensurance of their families. In our study within the subjective evaluation of work psychic load (Meister questionnaire) 13,4 % of respondents complained about nervousity, 25,4 % of respondents felt to be tired and slack and 38,1 % of teachers supposed they wouldn't be able to do this job for a long time, (this opinion was presented even by 52 % of teachers at primary schools).

Mgr. Markéta Papršteinová
Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Průmyslová 395, 532 10 Pardubice, Česká republika
marketa.paprsteinova@email.cz

Jindra Šmejkalová
Česká republika

Eva Čermáková
Česká republika

Lenka Hodačová
Česká republika

Paulík Karel

SALUTOGENEZE UČITELŮ A UČITELEK A ZVLÁDÁNÍ ZÁTĚŽĚ

Klíčová slova: salutogeneze, SOC, učitelský stres, muži, ženy, zvládání stresu

Anotace: Příspěvek se zaměřuje na salutogenezi ve známém pojetí A. Antonovského jako proces umožňující vyrovnávání se se zátěží v našem případě konkrétně učitelské profesi se zřetelem na možné rozdíly mezi učitelkami a učiteli základní školy. Předmětem analýzy budou vztahy mezi subjektivním prožíváním pracovní zátěže a subjektivními (hodnocení vlastního zdraví) i objektivními ukazateli zdravotního stavu (počet dnů zameškaných v zaměstnání pro nemoc) s ohledem na pravděpodobný zprostředkující vliv sense of coherence (SOC) u mužů a žen. Zdrojem dat pro analýzu je výzkum realizovaný s podporou grantu GAČR č. 406/09/0726 „Zvládání zátěže mužů a žen“.

MANKIND'S AND WOMANKIND'S SALUTOGENESIS AND MANAGEMENT OF STRESS

Key words: Salutogenesis, SOC, teacher stress, men, women, coping with stress,

Abstract: The contribution deals with the salutogenesis according to A. Antonovsky's conception, i.e. the process enabling teachers to overcome a stress. Possible differences between teachers of basic schools (mankind and womankind) are discussed. The analysis will be pursued to relations between subjective experience of the working stress and subjective (evaluation of proper health) and objective indicators of health conditions (the number of neglected days in order of a diseases) with respect to probable arranging influence of sense of coherence (SOC) for mankind and womankind. The source of data for our analysis is the project GAČR no. 406/09/0726 „Management of mankind's and womankind's stress“.

prof. PhDr. Karel Paulík, CSc.
Ostravská univerzita, Filozofická fakulta
Reální 1476/5
702 00 Ostrava-Moravská Ostrava, Česká republika
karel.paulik@osu.cz

Paveleková Ivona, Peterková Viera

MAJÚ OBÉZNI RODIČIA OBÉZNE DETI?

Klíčová slova: obezita, BMI, rodičia, deti

Anotace: V predkladanej štúdií analyzujeme výsledky 3831 dotazníkov, ktoré vyplňalo 1277 detí a ich rodičov. Dotazník bol distribuovaný v zariadeniach predškolského vzdelávania, ako aj na základné a stredné školy. Dotazník bol rovnaký pre všetky vekové skupiny (v materských školách vyplňali dotazníky detí rodičia), obsahoval 39 položiek. Súčasťou dotazníka boli aj údaje o výške a hmotnosti respondenta, z ktorých sme vypočítali každému z nich BMI. Vzájomnou koreláciou BMI rodičov a ich detí sme zisťovali, či existuje súvislosť medzi odchýlkami normálnych hodnôt BMI u rodičov a ich detí.

HAVE OBESE PATENTS OBESE CHILDREN?

Key words: obesity, BMI, parents, children

Abstract: In the presented study, we analyzed the results of 3831 questionnaires, which filled 1277 childrens and their parents. The questionnaire was distributed in kindergardens, as well as primary and secondary schools. The questionnaire was the same for all age groups (instead of kindergartens children filled out questionnaires their parents), it contained 39 items. The questionnaire contains information about the respondent's height and weight from which we calculated theirs BMI for each of them. Mutual comparison of BMI of parents and their children, we ascertain if there is a correlation between deviation of normal BMI values among parents and their children.

Ing. Ivona Paveleková, CSc.
Pedagogická fakulta TU v Trnave
Priemyselná 4, 918 43 Trnava, Slovenská republika
ipavelek@truni.sk

Ing. Viera Peterková, Ph.D.
Pedagogická fakulta TU v Trnave
Priemyselná 4, 918 43 Trnava, Slovenská republika
vpeterka@truni.sk

Pecina David

ÚLOHA STÁTNI POLICIE V DOPRAVNÍ VÝCHOVĚ

Klíčová slova: policie, dopravní nehody, dopravní výchova, prevence

THE ROLE OF STATE POLICE IN THE TRAFFIC EDUCATION

Key words: police, traffic accidents, traffic education, prevention

npor. Mgr. David Pecina
Policie České republiky
Nádražní 19, Bystřice nad Pernštejnem, Česká republika

Pecina Pavel

POJETÍ DIDAKTIKY DOPRAVNÍ VÝCHOVY V PŘÍPRAVĚ BUDOUCÍCH UČITELŮ

Klíčová slova: didaktika, didaktika dopravní výchovy, výukové cíle v dopravní výchově, výukové metody v dopravní výchově

Anotace: Článek je zaměřen na aspekty didaktiky dopravní výchovy v přípravě budoucích učitelů pro první i druhý stupeň základních škol. Pozornost je věnována zejména problematice výukových cílů v dopravní výchově, obsahu výuky a výukovým metodám.

DIDACTIC CONCEPT OF TRAFFIC EDUCATION IN PREPARING FUTURE TEACHERS

Key words: didactics, didactics of traffic education, educational objectives in the traffic education, teaching methods in education by

Abstract: This article is focused on the didactic aspects of road safety education in preparing future teachers for the first and second level primary schools. Attention is paid to the issue of educational objectives in the traffic education, teaching content and teaching methods.

Mgr. Pavel Pecina, Ph.D.

PdF MU Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika

ppecina@ped.muni.cz

Peterková Viera

ALKOHOLIZMUS AKO SPOLOČENSKÝ A BIOLOGICKÝ PROBLÉM

Klíčová slova: žiaci základných a stredných škôl, konzumácia alkoholu, škodlivosť alkoholu

Anotace: Práca prináša empirické poznatky o vzťahu vybranej vzorky žiakov základných a stredných škôl k alkoholu ako spoločensky tolerovanej droge. Dotazníkom sme zisťovali informovanosť žiakov o škodlivých účinkoch alkoholu. Otázky boli zamerané nielen na priamy negatívny účinok z hľadiska biologického, ale aj na negatívny spoločenský dopad alkoholizmu. Ďalšia časť dotazníka bola venovaná skúsenostiam žiakov s konzumáciou alkoholu. Všetky faktory sme posudzovali v korelácii so sociálnou situáciou, rodinným prostredím, bydliskom, pohlavím, vekom respondentov a spôsobom trávenia voľného času respondentmi. Nemenej významné bolo aj zhodnotenie vzájomných súvislostí medzi vedomosťami o škodlivosti alkoholu a skúsenosťami s ním.

ALCOHOLISM AS A SOCIAL AND BIOLOGICAL PROBLEM

Key words: primary and secondary schools, alcohol consumption, negatives of alcohol

Abstract: The paper presents empirical evidence on the relationship of the selected sample of respondents of primary and secondary schools to alcohol as a socially tolerated drug. Questionnaire assessed awareness of students about the harmful effects of alcohol. Questions were focused not only on the direct adverse effect on human body, but also the negative social impact of alcoholism. Another part of the questionnaire was devoted to the experiences of students with alcohol. All the factors were evaluated in correlation with the social situation, family environment, residence, gender, age of respondents and leisure activities of respondents. Equally important was the recovery of a link between knowledge about the harmfulness of alcohol and experience it.

Ing. Viera Peterková, Ph.D.

Pedagogická fakulta TU v Trnave

Priemyselná 4 918 43 Trnava, Slovenská republika

vpeterka@truni.sk

Piskáčková Zlata

VZTAH MEZI DÉLKOU SPÁNKU A TĚLESNOU HMOTNOSTÍ U DOSPĚLÝCH

Klíčová slova: spánek, BMI, tělesná hmotnost, obezita

Anotace: Celková doba spánku se v moderní společnosti neustále zkracuje, podle výzkumů na méně než 7 hodin za noc. Naopak počet obézních jedinců stále narůstá. Nepřímý vztah mezi délkou spánku a BMI u dospělé populace i u dětí prokázala řada epidemiologických studií. V příspěvku jsou prezentovány výsledky šetření zahrnující 493 dospělých jedinců ve věku 18–65 let. V tomto souboru nebyly prokázány statisticky významné rozdíly v délce spánku ve vztahu k BMI. Ačkoliv je zkrácený spánek nově považován za rizikový faktor přispívající k obezitě, v provedeném průzkumu jsou závěry pravděpodobně ovlivněny i jinými faktory jako jsou například genetická dispozice, přítomnost chronických onemocnění, stravovací návyky a životní styl jedince.

THE ASSOCIATION BETWEEN SLEEP DURATION AND BODY WEIGHT IN ADULT

Key words: sleep, BMI, body weight, obesity

Abstract: Total sleep duration is still shorter in modern society, according to research to less than 7 hours per night. Conversely the number of obese individuals is increasing. Numerous epidemiological studies have confirmed an inverse association between sleep duration and BMI in adult population and in children. The paper presents results of survey involving 493 adult aged 18–65 years. In this group has not been shown statistically significant differences in duration of the sleep in relation to BMI. Although the sleep restriction is considered as a novel risk factor contributing to obesity, findings in this survey are probably influenced by other factors such as genetic predisposition, the presence of chronic diseases, dietary habits and lifestyle of the individual.

Polster Petr

ENVIRONMENTÁLNÍ INFORMATIKA VE VÝUCE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Klíčová slova: výuka, ochrana životního prostředí, ICT, environmentální informace, veřejné informace

Anotace: Environmentální informatika ve výuce ochrany životního prostředí Informační a komunikační technologie prostupují celou naší současnou praxí a skrytě nebo i otevřeně utváří náš život. Životní prostředí na naší planetě je velmi frekventovanou a diskutovanou otázkou ve sdělovacích prostředcích, na politické, ekonomické i vědecké úrovni, a často i při běžných rozhovorech mezi lidmi. Výsledky monitoringu životního prostředí (přírodních i humánních složek) v České republice jsou veřejně publikovány v numerické podobě (data z terénních měření i odvozené indikátory) a v podobě mapové (GIS) na serverech různých úrovní veřejné správy. Při výuce ochrany životního prostředí na univerzitní úrovni (fakulta životního prostředí) jsou studenti seznamováni s teoretickými zdroji informačních technologií a jejich průměty do oblasti environmentalistiky a monitoringu životního prostředí, legislativními a informačními systémy v ČR a EU a systémy prezentací ve veřejné správě i u nevládních organizací. Prakticky jsou cvičeni ve výběru veřejně přístupných informačních aplikací na popis a analýzu stavu zájmového území včetně návrhu možností dalšího rozvoje území.

ENVIRONMENTAL INFORMATICS IN EDUCATION OF PROTECTION OF THE ENVIRONMENT

Key words: education, protection of the environment, ICT, environmental information, public information

Abstract: Environmental Informatics in Education of Protection of the Environment Information and communication technology diffuse through the whole of our current practices and (hidden or openly) form all our life. Just in the media, at political, economic and scientific level, and often even in normal conversation among people is the environment of the globe very frequented and discussed question. The results of the environment monitoring (natural and human components too) in Czech Republic are published at numeric form (in the form of field measurements data and derived indicators) and GIS form at any servers of various levels of public administration. Education at university level introduce students into theoretical principles of information technologies and their projections to the field of environmental monitoring, environmental legislative and information systems in Czech Republic and EU and systems of environmental information presentations in public administration and NGOs. Practically are students trained at selection of public available information and their application to the description and condition analysis of interest territory including suggestion of territory further development.

Ing. Petr Polster, Ph.D.
Fakulta životního prostředí UJEP v Ústí nad Labem
Králůva výšina 3132/7, 400 96 Ústí nad Labem, Česká republika
petr.polster@ujep.cz

Popelková Marta

SPOKOJNOST UČITEĽOV SO ZDRAVÍM

Klíčová slova: životná spokojnosť, spokojnosť so zdravím, učitelia, zdravotnícky personál, zamestnanci bánk.

Anotace: Príspevok sa zaoberá konštruktom životnej spokojnosti s dôrazom na spokojnosť so zdravím a vzťahom životnej spokojnosti k vybraným demografickým činiteľom (rodinný stav, pohlavie, vek). Výskumný súbor tvorilo 386 respondentov - učitelia, zdravotnícky personál a zamestnanci bánk. Použili sme Fahrenheitgov Dotazník životnej spokojnosti.

TEACHER'S SATISFACTION WITH HEALTH

Key words: Life satisfaction, satisfaction with health, teachers, medical staff, employees of banks.

Abstract: The report deals with the construct of life satisfaction with emphasis on satisfaction with health and relation of life satisfaction to selected demographic factors (marital status, sex, age). The sample was created of 386 respondents- teachers, medical staff and employees of banks. We used Fahrenheit's questionnaire of life satisfaction.

Doc. PhDr. Marta Popelková, Ph.D.
UKF Nitra, FSvZ UKF v Nitre
Kraskova 1, 949 01 Nitra, Slovenská republika
mpopelkova@ukf.sk

Poučová Marcela

FRANCOUZSKÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA MGEN A JEJÍ PROGRAM ZDRAVOTNÍ PREVENCE PRO UČITELE A ŽÁKY

Klíčová slova: výchova ke zdraví, prevence zdravotních rizik, francouzské školství

Anotace: Minulý příspěvek o výchově ke zdraví ve Francii konstatoval, že ačkoli většina moderních států zařazení prevence zdravotních rizik a uvědomělé výchovy ke zdraví do školních programů podporuje a řadí ji k výchovným prioritám, samotné představy o náplni těchto programů se mohou v jednotlivých státech lišit. Ačkoli Francie a Česká republika k sobě jako evropské státy nemají kulturně daleko, jejich priority v oblasti zdravotní prevence mladé generace vykazují jisté odlišnosti. Tyto odlišnosti jsou podmíněny historicky, geograficky i kulturně. Příspěvek se zabývá výukovými programy výchovy ke zdraví, které vypracovala a nabízí svým klientům zdravotní pojišťovna MGEN specializující se na zdravotní pojištění zaměstnanců spadajících pod ministerstva školství, vědy a výzkumu a mládeže a sportu.

THE FRENCH HEALTH INSURANCE COMPANY MGEN AND ITS PROGRAMME OF HEALTH PREVENTION FOR TEACHERS AND STUDENTS

Key words: health education; prevention of health risks; french educational system

Abstract: The previous article on health education in France stated that although most modern countries support the inclusion of health risk prevention, and active health education into schools' curricula, considering them to be educational priorities, the actual ideas how to implement these may differ in each country. Despite the fact that France and the Czech Republic, as European countries, are relatively close in their cultural identities, their priorities when it comes to the health education of the younger generation shows certain differences. These differences are conditioned by history, geography and culture. The article deals with the health education programmes created and offered by the health insurance company MGEN which specialises in health insurance for civil service employees of the departments of Education, Science and Research, Youth and Sport.

Mgr. Marcela Poučová, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
poucova@ped.muni.cz

Procházková Lenka, Němečková Marta

ZNALOSTI, POSTOJE A INFORMOVANOST STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ O FENOMÉNU MENTÁLNÍ ANOREXIE A MENTÁLNÍ BULIMIE

Klíčová slova: bulimie, anorexie, znalosti, postoje

Anotace: Poruchy příjmu potravy je souhrnné označení pro jedno z nejčastějších a nejzávažnějších psychosomatických onemocnění zejména mladých dívek s těžkými důsledky na fyzickou, psychickou i sociální kvalitu zdraví. Mentální anorexie a mentální bulimie, které tvoří nejzřetelnější vymezení poruch příjmu potravy, se projevují základními symptomy, které mají logický vývoj, biologický, sociální a osobní význam. Pro mentální anorexii je charakteristické záměrné snižování tělesné hmotnosti, kdežto mentální bulimie je porucha, kterou především charakterizují opakující se záchvaty přejídání, spojené s přehnanou kontrolou tělesné hmotnosti. Příspěvek popisuje úroveň informovanosti studentů středních škol v Táboře o problematice poruch příjmu potravy, jež byla zjišťována anonymním dotazníkovým šetřením doplněným o strukturované interview. Cílem výzkumného šetření bylo mimo jiné vyhodnotit odpovědi na otázky, jsou-li studenti ve školách informováni o poruchách příjmu potravy, zda jsou spokojeni se svým vzhledem, mají-li zkušenosti s dietou za účelem snížení tělesné váhy, atd. Součástí výzkumu bylo zjištění vědomostí, srovnání znalostí a postojů dle pohlaví studentů, ale také zmapování informačních potřeb studentů a středních škol v oblasti dalšího vzdělávání.

KNOWLEDGE, ATTITUDES OF SECONDARY STUDENTS ABOUT MENTAL ANOREXIA AND MENTAL BULIMIA

Key words: bulimia, anorexia, knowledge, attitudes

Abstract: Eating disorders represent the most frequent and serious psychosomatic diseases especially of young girls with serious consequences in physical, psychological and social quality of life. Mental anorexia and mental bulimia display with basic symptoms which have logical development and biological, social and personal signification. Mental anorexia is connected with purposeful reduce of body weight whereas bulimia is characterized with overeating and excessive control of body weight. This report informs about the knowledge of secondary students in Tabor about the problematic already mentioned. We used the questionnaire added with the interview. The aim of the research was firstly to find out whether students are informed about eating disorders at school, secondly whether they are satisfied with their outlook and thirdly whether they have any experiences with keeping a diet, etc. A part of the research was to find out the skills, comparison of knowledge and attitudes according to the sex.

PhDr. Lenka Procházková
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Katedra rodinné výchovy a výchovy ke zdraví
Poříčí 7, 603 00 Brno Česká republika

Mgr. Marta Němečková
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Katedra rodinné výchovy a výchovy ke zdraví
Poříčí 7, 603 00 Brno Česká republika

Prokopová Alice

PSYCHODYNAMICKÝ PŘÍSTUP V PRIMÁRNÍ PREVENCI ZÁVISLOSTI

Klíčová slova: závislost, prevence, kauzální prevence, psychodynamický přístup

Anotace: Příspěvek se zabývá jedním z možných psychologických přístupů k závislosti, a to přístupem, který je klíčový v jejich kauzální primární prevenci. Uvádíme vymezení psychodynamického přístupu v kontextu etiologie návykového chování. Dále objasňujeme jeho roli v porozumění vnitřním – nevědomým či nedostatečně uvědomovaným – motivům, které mají rámcem rizikových osobnostních faktorů z hlediska vzniku a vývoje závislosti, a tím i jeho význam v primární prevenci návykového chování. Dále se zaměřujeme na jeho pedagogické implikace a na uplatnění psychodynamického způsobu myšlení v některých oblastech pregraduální přípravy studentů oboru „výchova ke zdraví“. Tuto snahu ilustrujeme minikázkami konkrétních výstupů, které vznikly v naznačených intencích jako výsledek spolupráce pedagogů studentů (zejména bakalářské a diplomové práce).

PSYCHODYNAMIC APPROACH IN PREVENTION OF ADDICTION

Key words: addiction, prevention, psychodynamic approach

Abstract: The contribution presents one of possible psychological approach to the addiction which is crucial in their prevention. We give the term of psychodynamic approach in the context of addict behaviour. We identify its role in understanding the internal – unconscious or not enough conscious – motives, which are characterised with risk personal factors from the view of origin and development of the addiction. Closely connected is its meaning in prevention of addict behavior. We study its educational implication and the practice of psychodynamic way of thinking especially in some areas of pregradual preparation for students attending „Department of Education to the health“. We add the example of lesson as a result of cooperation of students from Faculty of Education (bachelor and diploma works).

PhDr. Alice Prokopová, Ph.D.

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

Prokopová Alice, Slaný Radim

PSYCHOPATOLOGICKÉ SOUVISLOSTI UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Klíčová slova: zneužívání návykových látek, psychická porucha, symptom psychické poruchy, Derogatisův inventář „SCL – 90“

Anotace: V příspěvku se zaměřujeme na drogovou závislost z psychopatologického úhlu pohledu. V centru našeho zájmu je souvislost užívání návykových látek a některých psychických poruch a onemocnění. Předkládáme výsledky výzkumné sondy, jejímž cílem bylo odhalit některé aspekty této souvislosti. Jako diagnostický nástroj, zjišťující psychopatologické symptomy (resp. tendenci k nim), jsme použili rozšířenou a doplněnou verzi Derogatisova Inventáře SCL - 90 (Symptom Checklist - 90). Jedná se o devadesátipoložkový inventář, kde výslednými zkoumanými dimenzemi jsou: somatizace, obsese, hypersenzitivita, deprese, anxióza, hostilita, fobie, paranoidita a psychotismus. Tyto dimenze jsme zkoumali u 20 osob užívajících návykové látky a u 20 osob z kontrolní skupiny. Prokázal se vyšší výskyt psychopatologických symptomů u osob s abúzem. Výzkum bude použit jako pilotáž k rozsáhlejšímu výzkumnému šetření.

PSYCHOPATOLOGICAL CONNECTIONS OF USE ADDICTIVE SUBSTANCES

Key words: Misuse of addictive substances, psychological disorder symptom of psychological disorder, Derogatis' inventory „SCL – 90“

Abstract: The contribution deals with drug addiction from the psychopathological point of view. The aim of our interest represents the connection between the use of addictive substances and the existence of some psychological disorders and illnesses. We present the results of research probe with the aim to get new aspects of this connection. As a diagnostic apparatus we used completed version of Derogatis' inventory SCL – 90 (Symptom Checklist - 90) to check psychopathologic symptoms. The inventory consist of 90 items with final searched dimensions as somatisation, obsession, hypersensitivity, depression, anxiety, hostility, phobia, psychosis. These dimensions were checked at 20 persons using addictive substances and at 20 persons from the control group. Higher appearance of psychopathological symptoms was found out at first mentioned group. The research is a model for future extensive research.

PhDr. Alice Prokopová, Ph.D.

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

Mgr. Radim Slaný

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

Prokopová Alice, Svobodová Marta

STRATEGIE ZVLÁDÁNÍ ZÁTĚŽE U ADOLESCENTŮ V SOUVISLOSTI S VÝCHOVOU V RODINĚ

Klíčová slova: copingové strategie, Tobinův inventář strategií zvládání, výchovný styl, výchova v rodině

Anotace: V příspěvku se zabýváme pedagogicko-psychologickými souvislostmi copingových strategií adolescentů. Zaměřujeme se na zjišťování vlivu převažujícího způsobu výchovy v rodině na preferenci určitých strategií zvládání zátěže v období střední adolescence. Předkládáme výsledky výzkumné sondy, zaměřené na hledání této souvislosti. Ke zjišťování preference copingových strategií byl použit Tobinův inventář strategií zvládání, ke zjišťování převažujícího výchovného stylu Dotazník pro zjišťování způsobu výchovy v rodině (Čáp, Boschek, 1994). Dané dimenze byly zkoumány u 38 respondentů. Výzkum je pilotáž k rozsáhlejšímu výzkumnému šetření.

THE STRATEGY OF COPING THE STRESS FOR ADOLESCENT IN CONNECTION WITH THE BEHAVIOR IN FAMILY

Key words: coping strategy, Tobin's inventory of strategie of coping, behavior style, behavior in family

Abstract: The contribution deals with educational – psychological connections of adolescent coping strategies. The aim is to find out the dominant way of behavior in family and preference the strategies of coping the stress in the period of middle adolescence. The study offers the results of research searching to find out this connection. To realise the preferention of coping strategies the Tobin's inventory was used. Questionary of searching the way of behavior in family (Čáp, Boschek 1994) was applied to get the information about dominant behavior style. Given dimensions were found out at 38 respondents. The research is a model for future extensive research.

PhDr. Alice Prokopová, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

Mgr. Marta Svobodová
Česká republika

Rájová Darina

MOŽNOSTI POZNÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH VZTAHŮ VE ŠKOLNÍ TŘÍDĚ S VYUŽITÍM DIAGNOSTICKÉHO SYSTÉMU SOCIO 2006

Klíčová slova: sociální vztahy, klima školní třídy, diagnostika sociálních vztahů, SOCIO 2006, vrstevnická skupina, školní třída

Anotace: Příspěvek se zabývá významem sociálních vztahů a jejich vlivem na utváření osobnosti dítěte. Sociální vztahy jsou základním aspektem společenského života a mají zásadní vliv v procesu socializace jedince. Nejvýznamnější jsou vztahy vznikající v dětství a v průběhu dospívání. Z pohledu ontogeneze je uváděn význam vztahů nejen v rodině jako primární referenční skupině, ale také ve školní třídě – vrstevnické skupině, kde dítě tráví podstatnou část svého dětství i dospívání. Kvalita sociálních vztahů ve třídě utváří vztahovou strukturu, která se promítá do klimatu dané třídy. Pozitivně orientované a partnerské vztahy mezi žáky a učiteli vytváří bezpečné a otevřené prostředí třídy. Výzkumy potvrzují, že pozitivní klima školní třídy je tou nejlepší prevencí vzniku problémového chování ve škole. Z toho vyplývá pro pedagogy nelehký úkol. Pokud ale mají účinně a efektivně pracovat s klimatem třídy, potřebují znát její vztahovou strukturu. Cílem této příspěvku je představit ověření aplikačních možností diagnostického systému SOCIO 2006 v podmínkách Základní školy Nádražní ve Vyškově.

CHANGES OF COGNITION SOCIAL RELATIONS IN SCHOOL CLASS WITH UTILIZE DIAGNOSTIC SYSTEM SOCIO 2006

Key words: Social relationships, classroom climate, diagnostic of social relationships, SOCIO 2006, peer group, classroom

Abstract: This contribution deals with the importance of social relationships and their influence on shaping children's personality. Social relationships represent the fundamental aspect of social life and have major effect on the socialization process of individuals. The most significant relationships are emerging in childhood and adolescence. Ontogenesis shows not only the importance of relationships in the family as the primary reference group, but also in the classroom – a peer group where children spend a substantial part of their childhood and adolescence. Quality of social relationships appearing in the classroom shapes the relationship structure, which is reflected in the climate of the class. Positiveness and partnership between pupils and teachers brings safe and open atmosphere in the class. Researches show that the positive climate in the classroom is the best prevention of problem behavior at school. It raises a difficult task for educators. Effective work with classroom climate requires knowledge of the relationship structure. The aim of this text is verification change application of diagnostic system SOCIO 2006 in the environment of the Elementary school Nádražní in Vyškov.

Bc. Darina Rájová
Sdružení „Piafa“ ve Vyškově
Žerotínova 2, 682 01 Vyškov, Česká republika
rajova.darina@seznam.cz

Reissmannová Jitka

PROBLEMATIKA PRVNÍ POMOCI V RÁMCOVÉM VZDĚLÁVACÍM PROGRAMU ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A MOŽNOSTI IMPLEMENTACE VE ŠKOLNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMECH

Klíčová slova: kurikulární dokumenty, klíčové kompetence, zdravotní kompetence, zdravotní gramotnost, první pomoc, implementace

Anotace: Příspěvek se zabývá problematikou první pomoci v souvislosti s Rámcovým vzdělávacím programem základního vzdělávání a možnostmi implementace první pomoci ve školních vzdělávacích programech. Součástí příspěvku jsou návrhy implementace této problematiky ve školních vzdělávacích programech. Součástí příspěvku jsou ukázky projektů s problematikou první pomoci a ochrany člověka za mimořádných situací, které vytvořili studenti PdF MU. Dle našeho názoru by bylo dokonce vhodné, posílit podporu zdraví a zdravotní gramotnost zavedením nového pojmu „zdravotní kompetence“, který by explicitně vyjadřoval význam a hodnotu zdraví pro život každého jedince a pomohl by k posílení výuky výchovy ke zdraví na všech stupních škol.

THE PROBLEMS OF GIVING FIRST AID IN THE FRAMEWORK EDUCATION PROGRAMME FOR BASIC EDUCATION AND THE POSSIBILITIES OF IMPLEMENTATION INTO THE SCHOOL EDUCATION PROGRAMME

Key words: curriculum documents, crucial competence, health competence, health knowledge, first aid, implementation

Abstract: The essay discusses the problems of giving first aid in the connection with the Framework Education Programme for basic education and possibilities of implementation the first aid into the School Education Programme. The study contains the examples of implementation of these problems into School Education Programme. The examples show the projects with the problems of giving first aid and man protection in extraordinary situations which were done by students of Faculty of Education MU. According to our opinion it would be suitable to support health and health knowledge and initiate new conception of „health competence“. That all explain the meaning and value of health for everybody and intensify the education to the health in all grades of education system.

PhDr. Jitka Reissmannová
PdF, Masarykova univerzita
Katedra rodinné výchovy a výchovy ke zdraví
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika
reissmannova@ped.muni.cz, jituler@post.cz

Reissmannová Jitka, Prokopová Alice

PŘÍSPĚVEK K IMPLEMENTACI PROBLEMATIKY PRVNÍ POMOCI DO PŘÍPRAVY UČITELŮ

Klíčová slova: první pomoc, připravenost poskytnout první pomoc, implementace první pomoci do přípravy učitelů, znalost, dovednost

Anotace: Každý učitel by měl být schopen, v případě potřeby, poskytnout kvalitně první pomoc. Tento bezesporný předpoklad není dostatečně reflektován v přípravě budoucích učitelů. Příspěvek předkládá zprávu z výzkumu, který mapuje připravenost budoucích učitelů z hlediska této „dovednosti, zachraňující lidské životy“. Byla použita nová metodologie testování znalostí a dovedností první pomoci, založená na zjišťování reakcí respondentů na konkrétní podnětové situace. V těchto situacích (prezentovaných prostřednictvím krátkých videoukázek) šlo o ohrožení zdraví či života člověka a, čímž představovaly výzvu k případnému poskytnutí první pomoci. V příspěvku jsou uvedeny výsledky výzkumu, diskutovány jeho pedagogické implikace a zejména naznačeny perspektivy a meze implementace problematiky první pomoci do pregraduální přípravy učitelů.

IMPLEMENTATION OF FIRST AID EDUCATION INTO FUTURE TEACHER PREPARATION

Key words: first aid, readiness of giving first aid, implementation of first aid into the profession of teacher, knowledge, ability

Abstract: Giving first aid should be the ability of every teacher. In reality this presumption is not fully reflected in the process of preparing the teacher for their profession. The contribution brings the report from the research which tries to find out the readiness of future teachers from the point of „ability to save the life“. The new methodology of testing the knowledge and ability of giving first aid was used. This principle is based on investigation the students' reactions to the concrete stimulated situations. In such situation (presented with short video) the health even the life was endangered. The paper presents research results, discussion over educational implication and shows perspectives and possibilities of implementation of first aid education in the process of pregradual preparation of teachers.

PhDr. Alice Prokopová, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

PhDr. Jitka Reissmannová
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Katedra rodinné výchovy a výchovy ke zdraví
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika

Reissmannová Jitka, Sušínová Lenka, Kubečková Petra

MOŽNOSTI VÝUKY SEXUÁLNÍ VÝCHOVY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH – METODICKÉ MATERIÁLY

Klíčová slova: sexuální výchova, Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, , reprodukční zdraví,

Anotace: Příspěvek se zabývá možnostmi výuky sexuální výchovy na základních školách. Představuje dva metodické materiály, které byly vytvořeny v rámci diplomových prací a byly ověřeny ve výuce na základních školách. Zahnují témata reprodukčního zdraví, Součástí metodických materiálů jsou teoretické a didaktické informace pro učitele a dále materiály pro žáky, které tvoří množství pracovních listů. Příspěvek se také zabývá rozбором vybraných učebnic rodinné výchovy a výchovy ke zdraví z hlediska problematiky sexuální výchovy Česká republika

THE POSSIBILITIES OF SEXUAL EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS – METHODOICAL MATERIALS

Key words: sexual education, Framework Education Programme for basic education, reproduction health

Abstract: The contribution deals with the possibilities of sexual education in primary schools. It presents two methodical materials, which were presented in diploma works and were proved in education in primary schools. The works describe the topic reproduction health. The methodical materials contain theoretical and pedagogical information for teachers and also the materials for pupils (work lists). The contribution deals with the analyses of chosen students' book of family education and education to the health from the point of the problem of sexual education in the Czech Republic.

Ruisel Imrich

PSYCHOLOGICKÉ PŘÍSTUPY K MÚDROSTI

Klíčová slova: psychologie, moudrost, usuzování, osobnost

Anotace: Moudrost je pojem spájající dějiny filozofie a moderní psychologie. Filozofové a teologové dlouho diskutovali o rozhodujících aspektech moudrosti a laici ze všech kultur formovali svoje názory o její přezívání. V současnosti však teoretici různé orientace přejávají o moudrost nový zájem. V současné psychologii vývinoví psychologové zaměřeni na celoživotnou cestu člověka iniciovali empirické pozorování tohoto javu. Impozantní růst psychologické literatury naznačuje rozvoj různorodých teoretických přístupů. Súčasná empirická výskumy moudrosti možno rozdeliť do troch všeobecných prístupov: sociálne usudzovanie, osobnosť a kognitívna expertnosť. Predložený materiál krátko opisuje každý z týchto prístupov a diskutuje o ich prednostiach i nedostatkoch. Z úvah vyplýva aj návrh integratívneho modelu, jeho empirická podpora ako aj vývinové aspekty moudrosti.

PSYCHOLOGICAL APPROACHES TO WISDOM

Key words: psychology, wisdom, judgement, personality

Abstract: Wisdom is an concept transcending history of philosophy and modern psychology. Philosophers and theologians have long discussed the topic, and laypeople from all cultures form opinions about it. Recently, however, theorists from multiple disciplines have developed a renewed interest in wisdom. In contemporary psychology, lifespan developmental psychologists have initiated empirical investigations of this phenomenon. The impressive growth in the psychological literature has progressed to multiple theoretical approaches. Existing psychological treatments of wisdom can be organized into three general approaches: social judgment, personality, and cognitive expertise. The present article briefly reviews each of these approaches and discusses their strengths and limitations. It then outlines an integrative model that discusses the construct of wisdom, empirical support for the model, and the development of wisdom.

Prof. PhDr. Imrich Ruisel, DrSc.
Ústav experimentálnej psychológie SAV
Dúbravská cesta 9, 813 64 Bratislava, Slovenská republika
expsru1@savba.sk

Rybář Radovan

ZDRAVÍ – ŠKOLA – UČITEL

Klíčová slova: zdraví, nemoc, tělo, duše, škola, učitel

Anotace: 1. Zdraví a nemoc 2. Tělo a duše 3. Škola a zdraví 4. Učitel a zdraví 5. Rady učitelů

HEALTH – SCHOOL – TEACHER

Key words: health, disease, human body, soul, school, teacher

Abstract: Health and disease. Human body and soul. School and health. Teacher and health. Advices for teacher.

PhDr. Radovan Rybář, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 31, Brno, 603 00 rybar@ped.muni.cz Česká republika

Řehulka Evžen

VZDĚLÁVACÍ POTŘEBY UČITELEK ZÁKLADNÍCH ŠKOL V OBLASTI VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

Klíčová slova: výchova ke zdraví, vzdělávání učitelů, vzdělávací potřeby, Rámcový vzdělávací program

Anotace: Ve studii jsou prostřednictvím speciálně připraveného dotazníku zkoumány vzdělávací potřeby učitelů základních škol v oblasti výchovy ke zdraví. Výsledky ukazují, že učitelky mají velký zájem se v problematice zdraví vzdělávat, ale zatím zcela nedoceňují nové možnosti a povinnosti ve výchově ke zdraví, které vyplývají z nových koncepcí zdraví a také z Rámcových vzdělávacích programů. Vzdělávací potřeby v oblasti výchovy ke zdraví mohou být budovány na sebereflexi učitelů, mohou prohloubit učitelkou kvalifikaci jak kognitivně, tak z aspektu rozvoje osobnosti. Tyto vzdělávací potřeby by měly nacházet adekvátní nabídku v dalším vzdělávání učitelů, které by bylo koncipováno tak, aby současná problematika zdraví byla organicky zahrnuta do pedagogické teorie a praxe a vedla k rozvoji zdravotní gramotnosti (health literacy) učitelů.

EDUCATIONAL NEEDS OF ELEMENTARY SCHOOL WOMEN TEACHERS IN HEALTH EDUCATION AREA

Key words: health education, education of teachers, educational needs, Framework Education Programme

Abstract: This study examines educational needs of elementary school women teachers in the health education area by means of a specially prepared questionnaire. The results show that the women teachers are very interested in health education area but at the present time they do not fully appreciate new possibilities and duties for health education that arise from new health concepts and Framework Education Programmes. The educational needs of the health education area can be built on self-reflection of teachers; they can deepen the teacher qualification both cognitively and also from a personal development aspect. Those educational needs should find an adequate offer in additional education of teachers which would be composed with the concept of the current health issues organically included into the pedagogical theory and practice and would bring progress in the health literacy of the teachers.

doc. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika
rehulka@ped.muni.cz

Řezáč Jaroslav

DIFERENCE MEZI SEBEPERCEPCÍ A VNĚJŠÍM POSOUZENÍM KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ

Klíčová slova: posouzení, sebeposouzení, komunikační dovednosti, autenticita komunikace, komunikační projev, komunikační situace, kultivace vztahů v komunikační situaci, interakční dovednost, řeč, hlas, čistota, intenzita, barva, výška-hloubka, znělost.

Anotace: Studie prezentuje další výsledky z šetření zaměřeného na identifikaci specifických základních parametrů komunikace, řeči a hlasu, jak se jeví partnerům ve formální i neformální komunikaci. Cílem této dílčí studie je identifikace možných příčin diferencí mezi vnějším posouzením a sebepercepcí (sebeuposouzením) komunikačních a interakčních dovedností. U vzorku 258 PO, jejichž profese vyžaduje frekventovanou a náročnou komunikaci s klienty, jsou porovnána míra difference mezi sebehodnocením a hodnocením spolupracovníků v přesně definovaných parametrech celkového komunikačního projevu, formálních a obsahových charakteristik řeči i specifických hlasu. Cílem úvah a výzkumného šetření je zdokonalování programů výcviku komunikace (interakce) i práce s hlasem v kontextu komunikačních (problémových) situací profese, v nichž je hlas jedním z pracovních nástrojů (výchova, péče, vedení, řízení, terapie).

DIFFERENCE BETWEEN THE OUTER SELF PERCEPTION ASSESSMENT COMMUNICATION SKILLS

Key words: assessment, self-assessment, communicative skills, authenticity of communication, communication, communicative situation, cultivation of relations in the communicative situation, the interactive skill, speech, voice, purity, intensity, timbre, pitch, sonority.

Abstract: The difference between the self-perception and the outer assessment of communicative skills. The study presents further results from the investigation directed to the identification of specific features in the basic parameters of communication, speech and voice, as they are perceived by the partners in formal and informal communication. This phase of investigation tries to identify the potential causes of the differences between the outer assessment and the self-perception (self-assessment) of communicative and interactive skills. The sample contains 250 tested persons whose professions require frequent and demanding communication with clients. The degrees of the difference between the self-assessments and the colleagues' assessments are determined according to exact parameters of the overall character of communication, formal and semantic characteristics of speech, and specificities of voice. The present reflections and research should help to improve the programmes of communication (and interaction) training as well as work with voice for professions where difficult communicative situations often occur (education, care, leading, management, therapy).

PhDr. Jaroslav Řezáč, CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika
jaroslav.rezac@centrum.cz

Sánchez-López Maria del Pilar

ZDRAVÍ A POHLAVÍ (GENDER)

Klíčová slova: zdraví z hlediska pohlaví, bio-psycho-sociální model zdraví, úmrtnost a nemocnost dle pohlaví, nerovnost pohlaví v přístupu ke zdraví

Anotace: Proč je nezbytné hovořit o genderu a zdraví? Existuje rozdíl mezi muži a ženami a jejich zdravím? Má pohlaví vliv na zdravotní stránku člověka? V uvedeném článku je názorně vysvětlena zjevná závislost mezi zdravím a genderem. Stejně tak jako biologické a biomedicinské přístupy ke zdraví nevysvětlují, proč rozdělení nemocí v populaci kopíruje hranici chudoby (model spojený s ekonomickou a společenskou strukturou společnosti), taktéž nevysvětlují rozdíly ve zdravotním stavu mezi muži a ženami. Existuje však zcela zřejmá souvislost mezi zdravím a genderem: pohlaví je jednou z determinantů zdraví.

HEALTH AND GENDER

Key words: health in the view of gender, bio-psycho-social model of health, mortality and illness according to the gender, inequality of approaches to the health

Abstract: Why is it necessary to talk about gender and health? Are there any differences between man and woman and their health? Can health influence the man health? The connection between health and gender is shown in this contribution. Biological and biomedical approaches to the health do not explain why the dealing of illnesses copy poorness (the model connected with economic and social structure of society) and it also does not explain the differences of health condition between man and woman. There is an evident connection between the health and gender: gender is one of the determinants of health.

profesor, PsyD. María del Pilar Sánchez-López
Universidad Complutense de Madrid
Department of Psychology
Research Group on Personality Styles
Campus de Somosaguas, Buzon 255, Španělsko
mpsanche@psi.ucm.es

Skálová Ludmila

S POHYBEM KAŽDÝ DEN 2010

Klíčová slova: pohybová aktivita, kampaň a soutěž

Anotace: Informace o kampani a soutěži pro každého „S pohybem každý den 2010“, jejichž cílem je zvýšení vědomostí o významu pohybové aktivity v prevenci neinfekčních onemocnění, zvýšení motivace k uvědomělému zařazování pohybové aktivity do denního režimu, o možnostech pohybové aktivity a utvrzení návyků vedoucích ke zdravému životnímu stylu. Cíl kampaně směřuje také k vytváření společenského klimatu podporujícího zdravější životní styl. Do kampaně se zapojují media, mnohé instituce a organizace na národní i regionální úrovni. Kampaň je realizována za finanční podpory dotačního programu MZ „Národní program zdraví – Projekty podpory zdraví 2010“. Informace o kampani a soutěži, která je vedena elektronickou formou, jsou uvedeny na webových stránkách SZU www.szu.cz

PHYSICAL ACTIVITY EVERY DAY 2010

Key words: physical activity, campaign and competition

Abstract: Information about the campaign and competition for everyone „ Physical activity every day 2010“, aimed to increasing of education in the field of noncommunicable diseases prevention – specifically the physical activity. The project encourages the motivation to incorporate the physical activities into daily regime as permanent habits of healthy life style. The campaign is also aimed on creation of social climate and generating health life style, is supported by many institutions and organizations on national and regional level. Campaign is supported by the Ministry of Health of the CR „National programme of health – projects of health promotion 2010“. Information on websites www.szu.cz

MUDr. Ludmila Skálová
Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10, Česká republika
skalova@szu.cz

Skálová Ludmila, Suchopárová Lenka, Šípek Antonín

MYSLI NA MNE VČAS, DŘÍVE NEŽ SE NARODÍM

Klíčová slova: vrozené vývojové vady, primární prevence, kyselina listová, rizikové faktory životního stylu

Anotace: Informace o projektu podpory zdraví , jehož základní ideou je primární prevence vrozených vývojových vad, které zůstávají významným faktorem ovlivňujícím perinatální morbiditu i mortalitu. Projekt je určen především mladým ženám, které jsou osloveny formou letáku, upozorňujícím na možná rizika. Součástí projektu jsou webové stránky s interaktivním nástrojem, kterým lze vyhodnotit rizika životního stylu (tělesná inaktivita, kouření, konzumace alkoholu) a denní příjem kyseliny listové z přirozených zdrojů. Je připraven seminář pro pedagogy a další odbornou veřejnost. Projekt je realizován za finanční podpory dotačního programu MZ Národní program zdraví- projekty podpory zdraví pro rok 2010. Informace o projektu jsou uvedeny na webových stránkách SZU www.szu.cz a www.vrozene-vady.cz/primarniprevence

THINK OF ME BEFORE MY BIRTH

Key words: congenital anomalies, primery prevention, folic acid, life style risk factors

Abstract: Health promotion project, whose basic idea is the primary prevention of congenital anomalies, which remain as significant factors of perinatal morbidity and mortality. The project is meant primarily for young women. Project includes a leaflet, describing the main risk factors, web sites with interactive tool for the evaluation of life style risk factors (physical activity, smoking, alcohol consumption) and evaluation of the folic acid daily intake from natural sources. A special course is arranged for pedagogues and health promotion professionals. The project is supported from Ministry of Health of the CR under the National Health Programme - Health Promotion Projects in 2010. More on the web sites of the National Institute of Public Health: www.szu.cz and on the web sites www.vrozene-vady.cz/primarniprevence

Sladek Anna

FAKTORY URČUJÍCÍ ZÍSKÁVÁNÍ ŽIVOTNÍCH ZKUŠENOSTÍ VE VZTAHU SE ZDRAVÍM ČLOVĚKA

Klíčová slova: potenciál zdraví, životní zkušenosti, vědomí souvislostí, sociální dění

Anotace: Moderní výklad hodnoty zdraví klade nároky na osobní zodpovědnost každého z nás. Životní zkušenosti umožňují jednotlivci zvládat každodenní problémy a vytvářet si kladné sociální vztahy. Nezanedbatelný je i životní styl, který napomáhá upevnit potenciál zdraví. Svou důležitou roli zde sehrávají i chápavost, organizační schopnost, uvědomění si důležitosti zdraví. Analýza odkrývá celou řadu životních zkušeností, které mohou napomáhat potenciálu zdraví.

THE SENSE OF COHERENCE AS THE FACTOR DETERMINING PROGRESS OF LIFE SKILLS IN THE CONTEXT OF THE INDIVIDUAL'S HEALTH

Key words: potential of health, life skills, sense of coherence, social action

Abstract: The modern interpretation of health pays the attention to the range of individual responsibility for health. Among the factors which are favorable to elevate the health potential the life style is emphasized and within it the life skills which let the individual to cope with everyday problems and build up the positive social relations. In this context it is worthy to draw the attention to the sense of coherence as the component of personality including three elements: sense of comprehensibility, sense of manageability and sense of meaningfulness. On the base of the analysis of biographies of social activists the contents range of elements of their sense of coherence was described. The analysis shows a number of their life skills which can facilitate their potential of health.

Dr. Anna Sladek
Zakład Pedagogiki Zdrowia
Katedra Pedagogiki, Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich
ul. Traugutta 57/59, 50-417 Wrocław, Polsko
annasladek@wp.pl

Slaninová Gabriela, Kaplanová Kateřina, Prouzová Nikola

MOTIVACE ADOLESCENTŮ K UŽÍVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Klíčová slova: adolescence, motivace, sociální sítě

Anotace: Přednáška se zabývá motivací adolescentů k užívání sociálních sítí. Kromě zvyšování sociálních kompetencí zde mají adolescenti příležitost například navazovat nové vztahy a utvářet svoji identitu. Cílem výzkumu bylo podat zprávu o motivech, které vedou současně adolescenty k užívání sociálních sítí. Dále bylo cílem zjistit rozdíly v motivech mezi chlapci a dívkami. Studie přinesla následující výsledky. Většina respondentů používá sociální sítě z důvodu potřeby být s někým v kontaktu, možnost udržovat vztahy kontakty se svými přáteli a dalším motivem pro užívání sociálních sítí, zejména u chlapců, je nuda.

MOTIVATION OF ADOLESCENT SOCIAL NETWORKS USE

Key words: adolescence, motivation, social networks

Abstract: The report deals with the questions of social networks motivation use by Czech contemporary adolescent young people. Adolescents have the possibility to extend their social experience, and to establish new contacts and in this way to form their own identity there. The aim of the research was to report social networks motivation use by contemporary Czech adolescents, about motives and reasons why they use those networks. Another aim was to find out if there exists differences in motivation social networks use among boys and girls. The research bring the results. Most of our respondents use social networks especially because they need to be in contact with somebody, in this way to have the possibility to keep the contacts with their friends and their peers or because of lack of another kind of amusement. The differences appeared between genders. Girls use social networks mainly to meet friends and to be in contact with somebody. Boys reported that except their need to be in contact with somebody another important motive is boredom.

Mgr. Gabriela Slaninová
Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta, Katedra sociální pedagogiky
Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové
Česká republika
gabriela.slaninova@uhk.cz

Kateřina Kaplanová
Česká republika

Nikola Prouzová
Česká republika

Slaninová Gabriela, Stašová Leona, Hušková Renata

SOCIÁLNÍ SÍŤ V ŽIVOTĚ ŽÁKŮ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Klíčová slova: adolescence, komunikace, sociální síť

Anotace: Přednáška se zabývá problematikou užívání sociálních sítí žáky základní školy. Internetové sociální síť zasahují do života současných adolescentů. Adolescenti zde mají příležitost k rozšiřování svého sociálního pole, navazování nových kontaktů, komunikaci se svými vrstevníky. Cílem výzkumu bylo podat zprávu o využívání sociálních sítí současnými českými adolescenty. Dále bylo cílem zjistit, zda existuje vztah mezi online přátelstvím a reálnými vztahy adolescentů. Studie přinesla následující výsledky. Většina respondentů pravidelně používá sociální síť. Nejčastěji používanými sociálními sítěmi jsou Facebook a Youtube.

SOCIAL NETWORKS IN THE LIFE OF PUPILS IN SCHOOLS

Key words: adolescence, communication, social networks

Abstract: The report deals the questions of social networks use by pupils in schools. Internet social networks interlope with the lives of the young adolescents. Adolescents have the possibility to extend their social experience, to establish new contacts, to communicate with their peers. The aim of the research was to report social networks use by contemporary Czech adolescents. Another aim was to find out if the connection between online friendship and the real relations among adolescents exists. The research bring the results. Most of our respondents use social networks regularly. Czech adolescents mostly use Facebook and Youtube social networks.

Mgr. Gabriela Slaninová
Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta
Katedra sociální pedagogiky
Rokitského 62, 500 03 Hradec Králové
Česká republika
gabriela.slaninova@uhk.cz

Leona Stašová
Česká republika

Renata Hušková
Česká republika

Stadlerová Hana

VÝTVARNÁ VÝCHOVA NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE JAKO PROSTOR DUŠEVNÍ POHODY DÍTĚTE

Klíčová slova: RVP ZV, výtvarná výchova, zdraví dítěte, výtvarná seberealizace, duševní pohoda, sociální bezpečí

Anotace: Příspěvek prezentuje prostředky výuky, které ovlivňují nejen realizaci cílů výtvarné výchovy, ale také stav duševní a sociální pohody dítěte v rámci povinného vzdělávání.

ART EDUCATION AT PRIMARY SCHOOL AS A PLACE OF SPIRITUAL EASE OF A CHILD

Key words: educational program, art education, health of a child, art self-fulfillment, spiritual ease, social security

Abstract: My paper presents aspects of education, which influence not only the realization of aims of art education but also the condition of spiritual and social ease of a child in terms of compulsory education.

PaedDr. Hana Stadlerová, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
stadlerova@ped.muni.cz

Stafeeva Yulia

ADAPTACE DĚTÍ S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM NA ŠKOLNÍ PODMÍNKY. ZKUŠENOSTI RUSKÝCH SOCIÁLNÍCH A PEDAGOGICKÝCH SPECIALISTŮ

Klíčová slova: adaptace, integrace, socializace, děti s tělesným postižením, sociální a pedagogičtí specialisté, sociální a pedagogičtí asistenti

Anotace: Tento článek se zabývá problémem adaptace dětí s tělesným postižením na podmínky v ruských středních školách. Analýza práce ruských specialistů týkající se vzdělání sociálních a pedagogických asistentů v procesu adaptace dětí s tělesným postižením a jejich integrace do komunity zdravých dětí stejného věku.

THE ADAPTATION OF CHILDREN WITH LIMITED ABILITIES OF HEALTH TO THE CONDITIONS OF SCHOOLING. THE EXPERIENCE OF RUSSIAN SOCIAL EDUCATIONAL SPECIALIST.

Key words: adaptation, integration, socialization, children with limited abilities of health, social educational specialist, social and pedagogical accompaniment.

Abstract: The problem of the adaptation of children with limited abilities of health to the conditions of schooling in Russian secondary schools is presented in this article. Moreover, the analysis of work of Russian specialists for accomplishing of the social and pedagogical accompaniment of the process of adaptation of before-mentioned children and their integration into a community of healthy children of the same age is reflected.

Stávková Jana

DIETNÍ STRAVOVÁNÍ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Klíčová slova: děti, základní škola, výživa, dietní opatření, školní jídelny

Anotace: Příspěvek se zabývá problematikou stravování školáků, kteří jsou kvůli svému onemocnění nuceni dodržovat dietní opatření. Těchto dětí neustále přibývá. To vede k úvahám, zda se dietním stravováním na základních školách opravdu zabývat. Některé školy vychází strážníkům vstříc, ovšem připravovat dietní jídlo není ze zákona povinností školní jídelny. Existuje několik možností, jak školní jídelny řeší přípravu diet.

DIET NUTRITION IN PRIMARY SCHOOLS

Key words: children, primary school, nutrition, diet arrangement, school canteen

Abstract: The contribution deals with the problematic of nutrition of school children who have to keep to a diet on account of their illness. The number of these children is still increasing. This fact leads to consideration whether solve the diet nutrition in primary schools. Some of schools prepare diet nutrition but it is not compulsory according to the law. There are many possibilities how the school canteens solve the preparation the diet nutrition.

Bc. Jana Stávková, student
Masarykova univerzita
Lékařská fakulta, obor Nutriční terapeut
Česká republika

Stojan Mojmir

DOPRAVNÍ VÝCHOVA JAKO KOMPLEMENT VÝCHOVY KE ZDRAVÍ

Klíčová slova: dopravní výchova, mobilita v současné civilizaci, rizika koexistence s dopravou

Anotace: S postupujícím rozvojem dopravy se stává nepostradatelnou součástí výchovy příprava člověka na harmonickou koexistenci s aspekty formální stránky mobility. Rozvinuté státy se touto problematikou zabývají stále systematictěji. Příspěvek rekapituluje výsledky několika šetření vývoje dopravní výchovy ve vybraných zemích. Nabízí se otázka vymezení specifické pedagogické disciplíny, zabývající se touto problematikou.

TRAFFIC EDUCATION AS A HARMONIC COMPONENT OF A COMPREHENSIVE HEALTH EDUCATION CURRICULUM

Key words: traffic education, mobility in present civilization, risk of coexistence of traffic

Abstract: With the progressive development of transport is an indispensable part of upbringing the educational preparation for the harmonious coexistence of man with aspects of the formal aspects of mobility. Developed countries dealing with this issue more systematically. The contribution summarizes the results of several investigations the development of traffic safety education in selected countries. The question is defining specific educational discipline, dealing with this issue.

Doc. RNDr. Mojmir Stojan, Ph.D., CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Žerotínovo náměstí 617/9, 601 77 Brno, Česká republika
stojan@ped.muni.cz

Strach Jiří

PREVENCE POČÍTAČOVÉ KRIMINALITY V ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ ŠKOLE

Klíčová slova: počítačová kriminalita, prevence počítačové kriminality, druhy počítačové kriminality

Anotace: Článek pojednává o současném stavu vědomostí žáků základních a středních škol o počítačové kriminalitě a o jejich postojích k ní. Na základě dotazníkového šetření byla získána data o postojích žáků k různým nelegálním činnostem při použití počítačů. Z výsledků vyhodnocení dat pak byly navrženy doporučení pro přípravu výukových materiálů které by učitelé využívali při každé výuce pomocí počítačů zejména při výuce informatiky.

PREVENTION OF CYBER CRIME IN THE PRIMARY AND SECONDARY SCHOOL

Key words: computer crime, cyber crime prevence, types of cybercrime

Abstract: The article discusses the current state of knowledge of pupils in primary and secondary schools on cyber crime and their

attitudes towards it. Based on the survey was obtained data on the attitudes of students to various illegal activities when using computers. The results of the evaluation data were then proposed recommendations for the preparation of teaching materials that teachers use in every teaching through computers and in computer science.

Doc. Ing. Jiří Strach, CSc.
Masarykova univerzita Pedagogická fakulta
Poříčí 9, 603 00 Brno, Česká republika
strach@ped.muni.cz

Strgar Jelka

ŽIVÉ BYTOSTI DÝCHAJÍ

Klíčová slova: dýchání, buněčné dýchání, výuka breathing,

Anotace: Anketním dotazníkem a testem vědomostí jsme se ve výzkumu zaměřili na proces dýchání a jeho význam pro živé organizmy. Termín „dýchání“ se ve slovinštině obecně používá pro proces výměny plynů mezi tělem a okolím a zároveň pro buněčný proces, ve kterém se za účasti kyslíku tvoří energie. Praxe ukazuje, že žáci často nerozlišují mezi oběma procesy, anebo znají dýchání jenom jako výměnu plynů. Do výzkumu jsme zahrnuli žáky dvou stupňů vzdělání – v jednom byli žáci, kteří se ještě neučili o buněčném dýchání (8. ročník základní školy), ve druhé pak žáci, kteří se ve výuce již seznámili s oběma procesy (1. a 2. ročník střední školy). Výsledky nám ukázaly, že žáci obou skupin chápou dýchání především jako výměnu plynů. Zjistili jsme rovněž, že zvláště mladší žáci hůře rozumí významu kyslíku a dýchání v přírodě. Překvapivě velká část žáků odpověděla, že dýchají jenom lidé a živočichové, rostliny že nikoliv. Význačné chybné odpovědi byly, že u rostlin místo dýchání probíhá fotosyntéza. Domníváme se, že získané nepřilíhající uspokojivé poznatky jsou výsledkem nevhodných vyučovacích metod.

LIVING CREATURES BREATHE

Key words: respiration, cellular respiration, primary school, secondary school

Abstract: The survey used a questionnaire and a knowledge test to assess the knowledge and understanding of the process of breathing and its significance for living beings. The term „breathing“ is in Slovenian generally used to describe the process of exchange of gases between the body and its environment, but also for the cellular process in which energy is generated using oxygen (cellular respiration). Experience shows that students often fail to distinguish between these two processes or only know breathing in the sense of exchange of gases. The survey included students of two levels of education; one where students had not yet learned about cellular respiration (8th grade of elementary school), and the other where students already discussed both processes (1st and 2nd year of secondary school). The results showed that both groups of students considered breathing primarily as a gas exchange. We also found that younger students in particular poorly understand the significance of oxygen and breathing in nature. A surprisingly high proportion of students responded that only people and animals breathe, but plants don't. A typical incorrect answer stated that in plants breathing is replaced by photosynthesis. We assume that these results are a reflection of inadequate methods of work in the classroom.

Dr. Jelka Strgar
University of Ljubljana, Biotechnical Faculty
Department of Biology Vecna pot 111, SI-1000 Ljubljana, Slovenia
jelka.strgar@bf.uni-lj.si

Střelec Stanislav

SPECIFIKACE PODPORY ZDRAVÍ ŽÁKŮ PROSTŘEDNICTVÍM ČINNOSTÍ TŘÍDNÍHO UČITELE NA STŘEDNÍ ŠKOLE

Klíčová slova: střední škola, třídní učitel, podpora zdraví, zdravotní rizika, výchovné činnosti, výzkumné poznatky

Anotace: Třídní učitel je činitel, který disponuje možnostmi pro ovlivňování zdravého duševního, tělesného i sociálního vývoje jednotlivých žáků a školní třídy. Činnosti třídního učitele mají na každém stupni školního vzdělávání nejen své opodstatnění, ale také zvláštnosti vyplývající z pedagogicko-psychologických charakteristik žáka určitého věku a úrovně jeho individuální psychické, fyzické a sociální zralosti. V tomto smyslu se příspěvek zabývá rozsahem činností třídního učitele na střední škole, specifikací podmínek pro výchovné činnosti třídního učitele na střední škole, identifikaci zdravotních rizik, způsobů jejich prevence (řešení) a nástínem rámce činností podporujících zdraví žáků. Součástí studie jsou také faktografické údaje získané prostřednictvím několika výzkumných sond zaměřených na problematiku upevňování a rozvoje zdraví žáků v podmínkách střední školy. Příspěvek je součástí řešení výzkumného záměru PdF Masarykova univerzita MSM0021622421 Škola a zdraví pro 21. století a tematicky navazuje na výzkumná zjištění publikovaná v období 2005–2009.

SPECIFICATION OF PUPILS' HEALTH SUPPORT THROUGH A FORM TEACHER'S ACTIVITIES AT HIGH SCHOOL

Key words: high school, form teacher, health support, health risks, educational activities, research findings

Abstract: A form teacher is an agent who is in possession of possibilities to influence healthy mental, physical and social progression both by single pupils and the classroom as a whole. The form teacher's activities have - on every level of school education - not only its significance but also its peculiarities that arise from educational and psychological characteristics of any pupil of a certain age and from his

or her individual mental, physical and social maturity. In that sense, the paper presented here, deals with the issues of a scope of a form teacher's activities at high school, and it also specifies the conditions for a form teacher's high school educational activities, identifies health risks and the modes of prevention (solutions) with an outline of activities to strengthen pupils' health. The study also includes factual information that have been acquired through several researches aimed at problems of fixing and development of pupils' health in high school conditions. The paper as an outcome is a part of research intent School and Health for the 21st Century (Faculty of Education, Masaryk University, MSM0021622421) and it is tied to earlier research findings that were published from 2005 to 2009.

Doc. PhDr. Stanislav Štífelec, CSc.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 31, PSČ 603 00 Brno, Česká republika
strefec@ped.muni.cz

Suchopárová Lenka, Forejt Martin

SPRÁVNOU VÝŽIVOU PROTI ANOREXII A BULIMII

Klíčová slova: mentální anorexie, mentální bulimie, výživa, edukace

Anotace: Správnou výživou proti anorexii a bulimii Problematika poruch příjmu potravy patří stále mezi aktuální témata primární prevence sociálně patologických jevů. Proto jsme vytvořili pracovní manuál k projektu „Správnou výživou proti anorexii a bulimii“ na CD a doprovodný plakát „Třináct pomocníků pro lepší den“. Cílem je poskytnout pedagogům strukturované a prakticky orientované informace, které umožní pedagogům preventivně působit na žáky. Důraz je kladen na preventivní aktivity vedoucí ke zvyšování odolnosti žáků vůči rizikům vedoucím k poruchám příjmu potravy (aktivity posilující sebevědomí, problematika správného stravování a pohybové aktivity, role médií a reklamy.) Manuál je určený zejména učitelům na 2. stupni základních škol a víceletých gymnázií. Skládá se ze tří hlavních oddílů - stručný teoretický základ k problematice, příběhy ze života nemocných a části věnované práci s dětmi, která zahrnuje úkoly, hry, náměty k dramatizacím, diskusím atd. Vhodnost aktivit a způsob práce s žáky byl diskutován se skupinou pedagogů při tvorbě manuálu. Rada aktivit byla v praxi vyzkoušena. Práce s manuálem není časově ohraničená. lze jej využít jako celek, ale i čerpat jen některé aktivity dle potřeby. CD s manuálem i plakát je předáván pedagogům po absolvování semináře „Správnou výživou proti anorexii a bulimii“. Více informací na www.szu.cz nebo lenka.suchoparova@szu.cz

WITH GOOD NUTRITION AGAINST ANOREXIA AND BULIMIA

Key words: mental anorexia, mental bulimia, nutrition, education

Abstract: With Good Nutrition Against Anorexia and Bulimia Manual „With Good Nutrition Against Anorexia and Bulimia“ is prepare for teachers. The aim is to provide educators with a structured and practice- oriented information that will enable educators to act preventively on pupils. Emphasis is placed on preventive activities to raise the resistance of students against the risk of leading to eating disorders (activities enhancing self-esteem, problems with proper diet and movement activities, the role of media and advertising). The manual has been collaborating with teachers.

Mgr. Lenka Suchopárová
SZÚ Praha, ÚPL LF Masarykova univerzita
Šrobárova 48, Praha 10, Česká republika
lenka.suchoparova@gmail.com

Svatoš Tomáš

ANALÝZA INTERAKCE V OHNISKOVÉ SKUPINĚ (NA PŘÍKLADU VÝZKUMU KVALITY ŽIVOTA).

Klíčová slova: výzkumy kvality života, ohnisková skupina, kategoriální systém, interakční analýza, komunikační aktivity

Anotace: O zkumy kvality života se badatelé zajímají nejen u dospělých respondentů, ale stále více oslovují děti a mladistvé. Velkým problémem je, jak získat validní data od nedospělých jedinců. Obvyklou praxí je diskuse v ohniskové skupině a následná analýza. Kromě kvalitativních znaků popisované kvality života je zajímavé sledovat, jak se do interakce zapojili respondenti, jak moderátor a v jakém podílu. Příspěvek ukazuje na využití interakční analýzy dění v ohniskové skupině z videozáznamu a pokus o interpretaci výsledků.

THE ANALYSIS OF INTERACTION IN FOCAL INSIDER (THE EXAMPLE OF LIFE RESEARCH QUALITY)

Key words: research quality of life, focal insider, interaction analysis, communicative activity

Abstract: O research quality of life explorer interest not only near adult informant, but more and more children and boyish. Big problem is, how obtain valid data from minor individuals. Usual practice is discussion in focal insider and subsequent alteration analysis. Except qualitative character described quality of life be of interest watch, how to the interaction gear informant, how moderator and in what share. Benefit denote utilization interactive analyses events in focal insider from videorecording and attempt at reading record.

doc. PhDr. Tomáš Svatoš, Ph.D.
Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové
Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové, Česká republika

Svoboda Michal, Jiřincová Bořena

SOCIÁLNÍ ZDRAVÍ Z POHLEDU STUDENTŮ UČITELSKÝCH OBORŮ

Klíčová slova: sociální zdraví, interpersonální vztahy ve školní třídě

Anotace: V příspěvku je analyzován pojem sociální zdraví. Problematika je zpracována z pohledu názorů studentů na pojetí sociálního zdraví na základních a středních školách. Názory studentů byly zjišťovány prostřednictvím dotazníkového šetření.

SOCIAL HEALTH IN TERMS OF STUDENTS OF TEACHING COURSES

Key words: social health, interpersonal relationships in the classroom

Abstract: In our research, we focused on the issue of mental hygiene of pupils with specific sporting talent. These schoolchildren manifest a higher level of neuroticism due to a higher mental load to which they are exposed. In our research, we paid attention to the factors which support development of neurotic symptoms in these children.

Mgr. Michal Svoboda, Ph.D.

Oddělení výchovy ke zdraví a osobnostně-sociálního rozvoje při KPS

Fakulta pedagogická ZČU v Plzni

Univerzitní 8, 301 00 Plzeň, Česká republika

msvoboda@kps.zcu.cz

Bořena Jiřincová

Česká republika

Syslová Zora

KOMPETENCE UČITELKY PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ

Klíčová slova: učitelka mateřské školy, kompetence, podpora zdraví, nástroj hodnocení

Anotace: Příspěvek přináší informace o vytváření modelu kompetencí učitelky mateřské školy. Definování znalostí, dovedností a postojů učitelky pracujících podle modelového programu Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole slouží jako východisko pro tvorbu hodnotícího nástroje oblasti „průběh vzdělávání“.

TEACHER 'S COMPETENCES SUPPORTING THE HEALTH

Key words: kindergarten teacher, competences, health support, tool of evaluation

Abstract: The report serves the information about forming of the competence model of kindergarten teacher. Giving a definition of knowledge and attitudes of teachers working in the program Curriculum of health support in kindergartens acts like starting point for forming of evaluating tool in the field of „education development“.

Mgr. Zora Syslová, Ph.D.

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta

Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika

syslova@ped.muni.cz

Šedá Eva

EFEKTIVNÍ DOPRAVNÍ VÝCHOVA U DĚTÍ S PORUCHAMI POZORNOSTI

Klíčová slova: děti, poruchy pozornosti, EEG biofeedback, dopravní výchova

Anotace: Děti s poruchami pozornosti mají specifické nároky i potřeby, zejména při učení se novým poznatkům. Časté jsou u nich obtíže s udržením pozornosti na zadané úlohy, s prostorovou a časovou organizací, s dokončováním úkolů, typická je nesoustředěnost a hypersenzitivita na podněty z okolí, nízká sebekontrola, chronická pomalost, snížená schopnost vytyčit si cíle, plánovat jejich splnění a improvizovat v případě překážek. Příspěvek představuje neinvazivní metodu EEG Biofeedback jako možnost nápravy a odstraňování funkčních obtíží, které jsou u dětí s poruchami pozornosti způsobeny dysfunkcemi mozkové aktivity a které mohou narušovat dopravní vzdělávací proces. EEG Biofeedback je operantní podmiňování parametrů EEG, kdy formou tréninku na základě principu autoregulace mozkové aktivity dochází k nápravě obtíží a tedy i ke zvýšení efektivity dopravní výchovy.

EFFECTIVE TRAFFIC EDUCATION OF CHILDREN WITH ATTENTION DEFICIT DISORDERS

Key words: children, attention deficit disorders, EEG biofeedback, traffic education

Abstract: Children with attention deficit disorders have specific demands and needs, especially when getting new knowledge. They often have problems with concentration at appointed tasks, with space and time organisation, getting done the tasks, there is typical lack of concentration and hypersensitivity to surrounding stimuli, low self-control, chronic slowness, disability of goals setting, planning their realisation and improvising when barriers occur. This paper introduces a non-invasive method EEG Biofeedback as a possibility of correction and abolishing functional problems, at children with attention deficit disorders caused by brain activity dysfunctions, which could intervene traffic education process. EEG Biofeedback means operant conditioning of EEG parameters in the self-regulative way of training brain activity and there is a remedy for problems as well as enhance efficiency of traffic education impact.

Šimíčková-Čížková Jitka

ÚSKALÍ MOTIVACE POVOLÁNÍ UČITELE

Klíčová slova: protektivní faktory, negativní faktory, pracovní zátěž, zdraví, životní spokojenost

Anotace: Studie se zabývá kritérii motivace učitelské profese. Sledujeme hodnotu protektivních a negativních faktorů pomocí metody SEIQoL a subjektivně vnímanou zátěž profese, úroveň zdravotních potíží a spokojenost se životem uvedením hodnoty na příslušné grafické škále. Respondenty našeho souboru jsou učitelé z praxe a studenti učitelských oborů. Identifikovali jsme šestnáct protektivních faktorů motivace a dvacet rizikových faktorů motivace. Nejdůležitější protektivní faktory jsou: práce s dětmi, sebeaktualizace, tvořivost v práci, profese s možností variability pracovní doby a kumulované doby dovolené. Vysoce negativními faktory jsou: psychický stres a odpovědnost, která není finančně ohodnocena.

MOTIVATIONS RISKS IN TEACHER PROFESSION

Key words: protective factors, negative factors, workload, health, life satisfaction

Abstract: In our paper we tried to explain protective and negative factors that influence motivation of teachers. We dealt with a perception of a workload, an assessment of health issues and well-being. Our research sample consisted of experienced teachers and students of education. We identified sixteen protective factors of motives and twenty anti-motivational factors. The most important positive factors are: working with children, self-actualization, creativity at work and a working time that includes a cumulated spare time during summer holiday. The very high negative factors are stress and responsibility that are not financially quoted.

doc. PhDr. Jitka Šimíčková-Čížková, CSc.
Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta
Mlýnská 5, 701 03, Ostrava, Česká republika
jitka.cizkova@osu.cz

Šmajš Josef

DVĚ POZNÁMKY KE VZTAHU VZDĚLÁNÍ A ZDRAVÍ

Klíčová slova: zdraví, vzdělání, školní a občanské vzdělávání, příroda, kultura

Anotace: Lidské zdraví se obvykle definuje jako stav celkového blaha fyzického, duševního i sociálního. Při tomto širokém pojetí zdraví lze souvislost mezi zdravím a vzděláním poměrně snadno prokázat historicky i aktuálně. V první poznámce autor připomíná některé biologické poznatky, které vedly k pochopení příčin infekčních nemocí, jejich šíření a předcházení. Ve druhé poznámce se věnuje nezbytnosti obsahové přestavby nynějšího systému školního a občanského vzdělání. Hodnotová rehabilitace přírody včetně rozpoznání protipřírodního charakteru nynější spotřební kultury jsou podle jeho názoru předpokladem pro pochopení strukturální a funkční souvislosti člověka se Zemí, s neživými i živými systémy.

TWO NOTES IN THE CONNECTION OF EDUCATION AND HEALTH

Key words: health, education, school and civic education, nature, culture

Abstract: Man health is usually defined as a status of physical, psychological and social felicity. With a such wide approach to the health the connection between the health and education can be easily demonstrated in the historical and present view. In the first note the author reminds some of biological pieces of knowledge which helped to disclose the causes of infect illnesses, their expansion and prevention. The second note deals with necessary changes in present school and civic education. The rehabilitation of the nature value and also the recognition of against nature characters of present culture are basic for understanding structural and functional connection between man and earth, with life and lifeless systems.

prof. PhDr. Ing. Josef Šmajš, CSc.
Katedra filosofie
Filosofická fakulta MU
Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika
smajs@mail.muni.cz, pošta je přeposílána na smajs@econ.muni.cz

---

Švarcová Eva

MAPOVÁNÍ VÝSKYTU ŠIKANY RŮZNÝMI METODAMI

Klíčová slova: metodologie, šikana, vrstevnická skupina, výzkum, vztahy ve třídě

Anotace: Příspěvek seznamuje s výsledky výzkumného šetření výskytu šikany s využitím několika metod v malé škole rodinného typu. Šikana vždy předpokládá agresora, oběť a prostředí, ve kterém se tento jev odehrává a ve kterém vztahy mezi žáky nefungují tak, jak by

měly. Na základě dotazníkového průzkumu mezi žáky vybrané školy je zjištěn aktuální stav výskytu šikany, přístupu žáků k tomuto jevu a jejich pohled na eventuelní řešení. Součástí příspěvku je komparace zjištěných výsledků různými metodami.

MAPPING DIFFERENT METHODS OF BULLYING

Key words: methodology, bullying, peer group, research, relationships in the classroom

Abstract: The paper with the results of an investigation of bullying uses several methods in a small family-type school. There is always an aggressor, a victim and an environment in which this phenomenon takes place and where relations between students aren't the way they should be. Based on questionnaire survey on the students of a chosen school, the actual presence of bullying, students' approach to this problem and their opinion on an eventual solution will be found out. Part of the contribution is a comparison of the results found by different methods.

PhDr. Eva Švarcová, Ph.D.

Univerzita Hradec Králové

Rokitanského 62, Hradec Králové, Česká republika

eva.svarcova@uhk.cz

Taliánová Magda

VLIV EDUKAČNÍ LEKCE NA SNIŽOVÁNÍ SLEDOVANÝCH ANTROPOMETRICKÝCH PARAMETRŮ

Klíčová slova: edukační lekce, adolescenti, nadváha, antropometrické měření

Anotace: Příspěvek popisuje vliv edukačního programu na snížení vybraných antropometrických parametrů (tělesná hmotnost, obvod boků, obvod pasu, množství tělesného tuku). Celkem 197 studentů středních škol a univerzity ve věku 15-20 let z Východních Čech bylo zahrnuto do edukačního programu. I když došlo k průměrnému snížení všech sledovaných parametrů, tak statisticky významný rozdíl byl zjištěn pouze u snížení tělesné hmotnosti, kde na edukaci lépe reagovala skupina adolescentů ve věku 18-20 let ($p=0,0377$). Tato data byla vyhodnocována prostřednictvím nepárového t-testu (typ 2, strana 2).

THE INFLUENCE OF EDUCATION SESSIONS ON REDUCTION MONITORED ANTHROPOMETRIC PARAMETERS

Key words: education sessions, adolescents, overweight, anthropometric measuring

Abstract: The report describes influence of education sessions on reduction monitored anthropometric parameters (weight, waist circumference, hip circumference, and body fat mass (using the bio impedance method)). In total, 197 secondary school students and university students aged 15–20 from East Bohemia were included in the education sessions. Even if average reduction of all monitored anthropometric parameters took place, statistically significant difference was taken only in body weight reduction. The group of adolescents between the ages 18-20 ($p=0,0377$) reacted against education in a better way. These data were evaluated with azygous t-test (type 2, page 2).

PhDr. Magda Taliánová, Ph.D.

Fakulta zdravotnických studií

Průmyslová 395, 530 10 Pardubice, Česká republika

magda.talianova@upce.cz

Trávníková Dagmar

ŽONGLOVÁNÍ JAKO PROSTŘEDEK PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ U DĚTÍ A MLÁDEŽE

Klíčová slova: žonglování, sociální dovednosti, sociálně patologické chování, děti, mládež

Anotace: Příspěvek představuje žonglování jako jednu z forem prevence sociálně patologického chování u dětí a mládeže. Žonglování je kreativní pohybovou aktivitou, spadající do oboru psychomotoriky, která nespočívá pouze v nácvičce a drilu techniky, ale umožňuje též rozvoj nových pohybových zručností a dovedností. U specifických skupin můžeme žonglérskou přípravou sledovat různé cíle - z oblasti sociální, zdravotní či psychiky jedince. Na základě výzkumu u jedinců se symptomy specifických poruch chování a poruch chování (Trávníková, 2008) můžeme žonglování doporučit jako vhodný nástroj při hledání cest k problémovým jedincům a jejich kontaktů, komunikace a skupinové interakce. Žonglování může působit jako relaxační prostředek, je zdrojem motivace a snahy vyniknout mezi ostatními a podporuje zdravou soutěživost v kolektivu. Sólové žonglování je vhodné kombinovat se skupinovým, abychom rozvíjeli i smysl pro spolupráci ve skupině. V neposlední řadě podporuje žonglování snahu prezentovat nově nabyté dovednosti a tím pozitivně stimuluje sebevědomí a sebezpečí jedinců, kteří jinak bývají pro své projevy chování označováni jako problémoví či nevdělatelní jedinci.

JUGGLING AS A MEANS OF PREVENTION OF SOCIAL-PATHOLOGICAL FEATURES IN CHILDREN AND YOUTH

Key words: juggling, social skills, social-pathological features, children, youth

Abstract: The paper presents juggling as a means of prevention of social-pathological behaviour in children and youth. Juggling is a creative physical activity from the field of psychomotricity which focuses not only on drill of the juggling technique, but it also enables us to develop new motor experiences and skills. By means of juggling we may follow various goals in specific groups - from the social, health or psychological areas. On the basis of the research in pupils with symptoms of specific learning disorders and behaviour disorders

(Trávníková, 2008) we may recommend juggling as a suitable means in searching paths towards problematic pupils and their contacts, communication and group interaction. Juggling may be used as a relaxation means, it is a source of motivation and efforts to become unique within a group. It also supports a healthy competitiveness in a collective. It is recommendable to combine solo juggling with group juggling in order to develop the sense of cooperation in a collective. Last but not least juggling supports the need of presentation of newly acquired skills in front of an audience, which is a positive stimulus of self-esteem and self-confidence in pupils who are often considered problematic and uneducatable because of their specific behaviour.

Mgr. Dagmar Trávníková, Ph.D.

Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií

Univerzitní kampus Bohunice, Kamenice 5, 625 00 Brno, Česká republika

travnikova@fsp.s.muni.cz

Tymchenko Anastasiia

INDIVIDUÁLNÍ PROGRAMY S CÍLEM ZLEPŠENÍ ZDRAVÍ S POMOCÍ VIDEO-POČÍTAČOVÉ PSYCHODIAGNÓZY V PEDAGOGICKÉM PROCESU

Klíčová slova: individuální programy, technologie zlepšující zdravotní stav, psychodiagnostika

Anotace: Lidská duše je zdrojem aktivity člověka, podmínkou rozvoje a bohatství vnitřního světa člověka. Vědci zjistili, že existuje souvislost mezi úrovní duševního rozvoje člověka a mentálním, sociálním a fyzickým zdravím. Jednou z takových metod je video-počítačová psychodiagnóza Anuashvila, která je založena na principu vnímání informací. Tato metoda odhaluje mentální typ člověka, duševní stav a činnost mozkových hemisfér. Národní univerzita V.N Kharkiva zorganizovala výzkum s cílem analýzy mentálních typů u 20 studentů katedry filozofie a ekologie za pomoci video – počítačové psychodiagnózy. Navrhujeme program individuálního rozvoje jedince, který je v současnosti rozšířen mezi studenty V.N.Kharkiv Národní univerzity a zahrnuje následující části: aktivace práce s cílem rozvoje osobnosti, formování duševně – morální kultury, harmonizace emocionální sféry člověka, rozšíření povědomí o kultuře fyzického rozvoje a utváření znalostí o něm a o jeho použití, podstata valeologické vědy a kultury o výživě, vztahy v rodině úzce propojené se socializací osobnosti.

THE INDIVIDUAL PROGRAMMES OF THE HEALTH IMPROVEMENT USING THE METHOD OF VIDEO-COMPUTER PSYCHODIAGNOSIS IN THE PEDAGOGICAL PROCESS

Key words: the Individual Programmes, Health Improvement Technologies, Psychodiagnostic

Abstract: The spirituality of a person is the source of his or her activity, the condition of development and richness of the mental world. The scientists established the interconnection between the level of the spiritual development of a person with the mental, social and physical health. One of such methods is the method of video-computer psychodiagnosis by Anuashvili, founded on the background principle of the information perception. So, through the analysis of the image of a person's face his or her mental type, mental condition, and the activity of cerebral hemispheres can be estimated. The analysis of the mental types of the students (20 people) of the department of philosophy (valeologists) and the department of ecology (ecologists) of V. N. Kharkiv National University was carried out with the help of video-computer diagnosis. So we devised the programme of the individual self-development of a personality, which is actively implemented among the students of V. N. Kharkiv National University and includes the following parts: activation of the work for the development of a personality; formation of spiritual-moral culture; harmonization of the emotional sphere of a personality; broadening of the knowledge of the culture of physical development and the formation of skills and their usage; valeological fundamentals of the culture of nutrition; culture of family relations closely correlating with the socialization of a personality.

aspirant Anastasiia Tymchenko

V. N. Karazin Kharkiv national university

61007, Kharkiv, the Freedom Square 6, Ukraine

valeolog@univer.kharkov.ua

Vacek Patrik

ZDRAVÍ A NEMOC VE SVĚTĚ POČÍTAČOVÝCH HER: NĚKOLIK POZNÁMEK K REPREZENTACI PROBLEMATIKY

Klíčová slova: zdraví, počítačové hry, nemoc, digitální kultura, virtuální světy, fikční postavy

Anotace: Jen málo atributů počítačových her se těší takové pozornosti vývojářů i hráčů, jako je vyváženost a pojetí reprezentace zdraví a nemoci fikčních postav digitální herní kultury. Autoři her se ve snaze o maximální nápodobu reality pokoušejí o co nejpřesnější popis a projev zdravotních aspektů herních postav v závislosti na aktuálním herním stylu hráčů a při návrhu jednotlivých herních produktů významně diferencují jak mezi jednotlivými herními žánry (3D akční hra, realistická simulace a strategie, sportovní hra, hra na hrdiny – RPG nebo MMORPG), tak typy postav, které virtuální herní světy zabydlují. Pro dosažení maximálně realistického pocitu z hraní tvůrci využívají rozmanitou škálu audiovizuální reprezentace zdraví a nemoci, jejich podoby budou předmětem zkoumání tohoto příspěvku: 1) Textové popisy mentální a fyzické kondice postav; 2) grafické prvky vymezující aktuální psychický či fyzický stav – grafy, procenta a další škály; 3) auditivní projev fikčních postav vyjadřující jejich dobrý/špatný zdravotní stav; 4) komplexní audiovizuální reprezentace zdraví, nemoci a well-being.

HEALTH AND ILLNESS WITHIN THE WORLDS OF DIGITAL GAME CULTURE: A FEW NOTES ON THE MODES OF REPRESENTATION

Key words: health, computer games, illness, digital culture, virtual worlds, fictional characters

Abstract: Very few of digital game culture attributes attract such an attention of both game developers and players as the modes of representation of health and illness do. Computer game designers – in an effort to render the virtual worlds as close to reality as possible – try to reflect digital game health aspects in accordance with actual game style of any player and they also tend to differ significantly among various game genres (3D first-person shooter, highly realistic simulations and strategies, sport games, role-playing games or even MMORPG) and fictional characters. To achieve the ultimate goal of highly realistic game experience and environment, game developers employ a wide range of audiovisual representations of health and illness: 1) plain texts describing actual mental and physical state of characters; 2) graphic elements implicating current feelings and emotions – graphs, per cents and other forms of health related issues; 3) auditive approaches to manifest good/bad health conditions of characters; 4) complex audiovisual representation of health, illness and well-being.

Mgr. Patrik Vacek
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky
Poříčí 31, 603 00 Brno, Česká republika

Vaculík Jaroslav

ŠKOLNÍ LÉKAŘSTVÍ V MEZIVÁLEČNÉM ČESKOSLOVENSKU

Klíčová slova: škola, lékařství, meziválečné Československo

Anotace: Problematika školního lékařství v meziválečném Československu byla zkoumána na podkladě materiálů Ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy první Československé republiky uložených v Národním archivu v Praze. Dosud nebyla historiograficky probádána, a tak přináší zcela nové informace o státní péči o zdraví žáků.

SCHOOL MEDICINE IN INTERWAR PERIOD IN CZECHOSLOVAKIA

Key words: school, medicine, interwar Czechoslovakia

Abstract: The issues of school medicine in interwar Czechoslovakia were investigated on the basis of materials from the Ministry of Public Health of the First Czechoslovak Republic housed at the National Archive in Prague. As there has been no historiographic study of this matter to date, it produced entirely new information about state healthcare for schoolchildren.

prof. PhDr. Jaroslav Vaculík, CSc.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta Brno
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
vaculik@ped.muni.cz

Válek Jan

JÍZDNÍ KOLO NEJEN JAKO DOPRAVNÍ PROSTŘEDEK

Klíčová slova: jízdní kolo, tabulkový procesor, PHP

Anotace: Jízda na kole je velmi častou volnočasovou aktivitou. Z hlediska zdravotního je jízda na kole často doporučována lidem s nadváhou, aby měli minimální fyzickou aktivitu a přitom šetřili své, již tak namáhané klouby. Pokud se na jízdní kolo podíváme z hlediska techniky, je na něm spojeno mnoho technických řešení. Všechna využívají základních zákonitostí fyziky, proto je kolo vhodnou učební pomůckou ve výuce na základní škole. Důležitá je také technika jízdy, šlapání do pedálů, rozložení hmotnosti. Jízdní kolo tak můžeme použít jako spojovací článek při tvorbě mezipředmětových vztahů mezi fyzikou, technickou výchovou, informatikou, tělesnou výchovou, výchovou ke zdraví a dalšími předměty. Během projektu žáci pracovali se základními parametry vlastního jízdního kola a parametry svého těla. Získaná data zpracovali pomocí tabulkového procesoru, případně pomocí PHP. Výstupem byly grafy „Převod na bicyklu, rychlost cyklisty po rovině“, „Závislost rychlosti na frekvenci šlapání“, „Závislost rychlosti na převodovém poměru“. V rámci projektu byla realizována anketa s žáky šestých až osmých tříd základní školy na téma Práce s těžištěm cyklisty na jízdním kole.

THE BICYCLE NOT ONLY AS A MEANS OF TRANSPORT

Key words: bicycle, spreadsheet processor, PHP

Abstract: Cycling is common free time activity. As far as the health is concerned, cycling is often recommended for obese people so that they have a physical activity and save their joints at the same time. When we look at the bicycle from the technical point of view we can see many technical resolutions. All of them use main regularities of physics so the bike is a suitable teaching aid for schooling at primary schools. The technics of riding, pedalling, weight distribution is important too. So we can use the bicycle as the connecting link when making cross-curriculum relations among physics, technical education, informatics, physical training, health education and other subjects. During the project pupils work with basic parameters of their own bicycle and parameters of their body. They processed the gained information through the use of a spreadsheet processor or PHP. The graphs „Gearing on the bicycle, a velocity of a cyclist on the plane surface“, „The dependence of velocity on a frequency of pedalling“, „The dependence of velocity on gear ration“ were the outputs

of their work. Within the scope of the project the inquiry with pupils who attend sixth to eighth grade of primary school on the theme Work with the gravity centre of cyclist on the bicycle was realized.

PhDr. Jan Válek
ZŠ T. G. Masaryka Jihlava
Žižkova 50, 586 01 Jihlava, Česká republika
jenouch.valek@centrum.cz

Vašina Bohumil

KVALITA ŽIVOTA VYSOKOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ A NĚKTERÉ OSOBNOSTNÍ A SITUAČNÍ FAKTORY

Klíčová slova: kvalita života, hardiness, sociální opora, role nejistoty, konfliktní role, některé osobnostní vlastnosti

Anotace: Příspěvek se zabývá problematikou kvality života hodnocenou různými metodami a její souvislost s různými osobnostními a situačními faktory. Výsledky ukazují, že existují signifikantní vztahy úrovně kvality života a úrovně některých faktorů měřených pomocí Coningerova dotazníku TCI, úrovně hardiness a sociální opory.

LIFE QUALITY OF UNIVERSITY STUDENTS AND SOME OF PERSONAL AND SITUATIONAL FACTORS

Key words: life quality, hardiness, social support, the role of uncertainty, conflicts role, some of personal quality

Abstract: The contribution deals with the problems of life quality value with different methods and the connection with some personal and situational factors. The results indicate the existence of significant connections of life quality level and the level of some factors measured with the help of Coninger's questionnaire TCI, the hardiness level and social support.

PhDr. Bohumil Vašina
Ostravská univerzita v Ostravě
Pedagogická fakulta, Katedra pedagogické a školní psychologie
Mlýnská 5, 701 03 Ostrava 1, Česká republika
bohumil.vasina@osu.cz

Včelařová Hana, Bendová Marcela

ZKUŠENOSTI S PŘÍPADY DĚTSKÉ OBEZITY, KTERÉ BYLY OZNAČENY JAKO DŮSLEDEK ZANEDBÁVÁNÍ PÉČE O DÍTE

Klíčová slova: dětská obezita, morbidní obezita, zanedbávání péče, genetika, životospráva, sociální péče.

Anotace: Příspěvek poskytuje přehled některých dosud získaných poznatků a názorů na jedno z hojně diskutovaných témat současnosti. Jedná se o případy dětské obezity, které byly označeny jako důsledek zanedbávání péče o tyto děti. Podle údajů získaných populačními průzkumy je dnes ve většině vyspělých států konstatováno, že procento dětí s obezitou narůstá. K příčinám dětské obezity byly již dříve řazeny takové faktory jako jsou dědičnost, metabolické vady, nesprávná životospráva, nedostatek pohybu aj. Nalézání souvislostí mezi obezitou dítěte a zanedbáváním péče o něj je poměrně no vým přístupem, který, podobně jako každý extrémní názor, budí řadu rozporuplných reakcí. Autorky příspěvku referují o výsledcích některých studií, které byly v souvislosti s hledáním vztahu mezi obezitou dětí a zanedbáváním péče o ně uskutečnány. V některých zahraničních státech se zejména tzv. morbidní obezita dětí stává jedním ze signálů o tom, že s životními podmínkami dítěte není něco v pořádku. Pracovnice sociální péče v těchto státech užívají za spolupráce s dalšími odborníky (např. s pediatry) více odstupňovaných opatření, která mají vést k pomoci těmto dětem a jejich rodinám. Tato opatření jsou odbornou i laickou veřejností těchto zemí diskutována ve snaze nalézt pro taktó (a snad oprávněně) posuzované případy dětské obezity skutečně účinné a pokud možno co nejméně restriktivní způsoby pomoci. Zdá se, že ve srovnání s těmito zahraničními zkušenostmi jsou zkušenosti našich pracovníků sociální péče s registrováním dětské obezity coby varovného signálu zatím poměrně vzácné – některé jejich postřehy jsou v závěru příspěvku rovněž uvedeny.

EXPERIENCES WITH CASES OF CHILDHOOD OBESITY, THAT HAVE BEEN IDENTIFIED AS A RESULT OF NEGLECT OF A CHILD

Key words: child obesity, morbid obesity, parental care, genetics, lifestyle, social care

Abstract: This paper provides an overview of some information and views, which have been obtained of one of the widely discussed topic today. We have on mind these examples of childhood obesity, which were labeled as neglect of these children. According to data obtained from population surveys in most developed countries there have been found, that the percentage of obese children is increasing. Heredity, metabolic defects, poor diet, lack of exercise etc. have been previously considered for causes of childhood obesity. Finding the links between obesity and child neglect is relatively a new approach, that gives the number of inconsistent responses. The authors report on the results of some studies, that have been made in connection with finding the relationship between obesity and child neglect. In some foreign countries particularly morbid obesity is considered a signal that the child's lifestyle is not suitable. Welfare workers in these countries cooperate with other professionals (such as pediatrics etc.) and enjoy more differentiated measures, that should lead to help these children and their families. These measures are discussed by the experts and by the general public of these countries in an effort to find for this (and perhaps rightly) considered cases of childhood obesity effective and possibly the least restrictive means of assistance. It seems, that in comparison with these international experiences are the experiences of our social workers with registration of childhood obesity as a warning signal still relatively rare – some of their insights are included at the end of the paper.

PhDr. Hana Včelářová
Ústav psychologie a psychosomatiky, LF
Komenského 2, 602 00 Brno, Česká republika
Ústav pedagogických věd, Fakulta humanitních studií
Univerzita Tomáše Bati
Mostní 5139, 760 01 Zlín, Česká republika
hana.vcelarova@seznam.cz, vcelarova@fhs.utb.cz

doc. PhDr. Marcela Bendová, Ph.D.
Ústav psychosomatiky při LF MU v Brně
Česká republika
mbendova@fn.brno.cz

Veselá Jana

VÝVOJ A TRENDY ŠKOLNÍCH PORADENSKÝCH PRACOVÍŠŤ V ČR

Klíčová slova: školní psychologie, poradenská psychologie, institut pedagogicko psychologického poradenství, školní poradenská centra, komunikace, výchovný poradce, speciální pedagog, metodik prevence, školní psycholog, internetové poradenství, chat, blog, identita, role, anonymita, přístupová práva, zneužití, pomoc, virtuální svět, sociální opora, vzdělávání, metodická pomoc, facebook.

Anotace: Příspěvek přibližuje rozvoj školní psychologie v Evropských zemích, zabývá se historií školní psychologie a vývojem školních poradenských center v ČR. Připomíná možnosti poskytování poradenských služeb na půdě školy, etické normy pracovníků školských poradenských center, vzdělávání pracovníků školních poradenských center, projekt VIP kariéra. Popisuje toky dat při školní intervenci. V dílčím výzkumu se zabývá možnostmi informačních technologií ve školní poradenské psychologii (60 respondentů) a představiemi žáků o poradenské komunikaci.

DEVELOPMENT AND TRENDS OF SCHOOL COUNSELING CENTERS IN THE CZECH REPUBLIC

Key words: school psychology, counseling psychology, pedagogical institute of psychological counseling, school counseling centers, communications, educational counselors, special education teacher, methods of prevention, school psychologist, internet advice, chat, blog, identity, roles, anonymity, access rights, abuse, assistance, virtual world, social support, education, methodological assistance, facebook.

Abstract: The article describes the development of school psychology in European countries, deals with the history of school psychology, school counseling and development centers in the Czech country. Recalls the possibility of providing consultancy services on school grounds, ethical standards for workers educational counseling centers, staff training school counseling centers, career VIP project. Describes the data flows in the intervention school. The individual research deals with the possibilities of information technology in school counseling psychology (60 respondents) and perceptions of students on advisory communications.

PhDr. Jana Veselá, Ph.D.
Masarykova univerzita
Žerotínovo nám. 1, 602 00 Brno, Česká republika
vesela@ped.muni.cz

Vodinchar Ekaterina

VZTAH SUVERENITY A PSYCHOLOGICKÉHO PROSTORU ČLOVĚKA A JEHO DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Klíčová slova: suverenita psychologického prostoru člověka, duševní zdraví

Anotace: Tento článek se věnuje studiu suverenity psychologického prostoru jako součásti duševního zdraví člověka. Výsledky výzkumu mají strukturální charakter vzájemného vztahu suverenity psychologického prostoru s takovými parametry duševního zdraví jako jsou míra cílevědomost v životě, inteligence, schopnost člověka zvládnout stresové situace. Výzkum odhaluje vzájemný vztah mezi duševním zdravím člověka a suverenity psychologického prostoru: úroveň suverenity psychologického prostoru na požadavky významu lidského života, pracovitost, spokojenost v životě a duševní zdraví. Je dokázáno, že sklon ke kontrole a ochraně psychologického prostoru může být považován za správnou strategii ve snaze o zachování a rozšíření duševního zdraví člověka.

INTERRELATION OF THE SOVEREIGNTY OF PSYCHOLOGICAL SPACE OF THE PERSON AND ITS PSYCHOLOGICAL WELL-BEING

Key words: sovereignty of the personal psychological space, psychological well-being

Abstract: The article is devoted to studying of the sovereignty of psychological space as component of psychological well-being of the person. The results of research are the structural features of interrelation of the sovereignty of psychological space with such parameters of the personal psychological well-being as a degree of purposefulness of a life, its intelligence, personal capacity to resist to stressful situations have been revealed and to come into positive contacts to associates. In research it is revealed interrelation between psychological well-being of the person and the sovereignty of its psychological space: the level of the sovereignty of psychological space of the person influences on parameters of meaning of the life, hardiness, satisfactions with life and psychological well-being. It is proved, that the tendency to the control and protection of the psychological space can be considered as correct strategy of.

Ekaterina Vodinchar
Vitus Bering Kamchatka State University
Pogranichnaya str. 4, Petropavlovsk-Kamchatsky, Russia
chatenaire@yandex.ru

KVALITA ŽIVOTA U ŽÁKŮ A STUDENTŮ S PORUCHAMI ZRAKU

Klíčová slova: žáci, studenti, poruchy zraku, speciální škola pro zrakově postižené, PedsQL 4,0, kvalita života

Anotace: Cílem práce bylo zjistit a vyhodnotit celkovou hodnotu kvality života u žáků a studentů speciálních základních a speciálních středních škol pro zrakově postižené, stanovit strukturu kvality života obou věkových skupin dle jednotlivých dimenzí kvality života, definovat rozdíly v hodnocení úrovně kvality života mezi oběma věkovými skupinami žáků a studentů, porovnat kvalitu života u dětí s poruchami zraku dle věku a pohlaví. Metodika: V provedené studii bylo použito dotazníku The Pediatric Quality of Life Inventory 4.0 (PedsQL). PedsQL 4.0 je standardizovaný dotazník, který umožňuje číselné zpracování dat určených k hodnocení HRQL (health-related quality of life) dětí různých věkových skupin. Zahnuje pět dimenzí kvality života: tělesné zdraví a činnosti, emocionální zdraví, společenské činnosti, školní činnosti a oblast psychosociální zdraví. Dotazník vyplnilo 151 žáků speciálních základních škol pro zrakově postižené, dále 79 studentů středních speciálních škol pro zrakově postižené. Výsledky: Byl prokázán statisticky významný rozdíl v dimenzích školní aktivity (71,4?15,7 vs. 61,2?15,8), psychosociální zdraví (73,4?11,9 vs. 67,1?14,7) a v celkovém PedsQL skóre (77,1?10,8 vs. 71,5?14,8) hodnocení kvality života u studentů středních speciálních škol pro zrakově postižené, kteří dosahovali vyšších hodnot ve srovnání se žáky speciálních základních škol pro zrakově postižené. Úroveň kvality života je lépe hodnocena u chlapců ve srovnání s dívkami na středních speciálních školách pro zrakově postižené (80,3?8,1 vs. 72,8 ?12,5). Závěr: Výsledky výzkumu nasvědčují o vhodnosti a validitě použití dotazníku PedsQL 4,0 u žáků a studentů s postižením zraku.

THE QUALITY OF LIFE IN PUPILS AND STUDENTS WITH VISUAL IMPAIRMENT

Key words: pupils-students, visually handicapped, PedsQL 4.0, health related quality of life

Abstract: The aim of this study was to identify and to measure the overall value of quality of life in pupils and students in the special primary and secondary schools for the visually handicapped students, to define the structure of quality of life for both age groups, to identify various dimensions of quality of life, to study differences in the evaluation of the level of quality of life between these two age groups of pupils and students, to compare the quality of life in children with visual impairment problems in relation to age and sex. Methods The study was conducted with a questionnaire The Pediatric Quality of Life Inventory 4.0 (PedsQL). PedsQL 4.0 is a standardized questionnaire, which allows to measure health related quality of life in children and adolescents. It includes five dimensions of quality of life: physical health and functioning, emotional health, social activities, school activities, and psychosocial health. The PedsQL 4.0 was completed by 151 pupils of special primary schools and 79 students of secondary special schools for the visually handicapped. Results: The students of secondary special schools for the visually handicapped had significantly higher score in the dimensions of school activity.

MUDr. Ivona Vohlídalová
Psychiatrická léčebna Brno
Húskova 2, 618 32 Brno-Černovice, Česká republika
vohlidalova@plbrno.cz

Vondráčková Kristýna

JE NUTNÁ INOVACE STŘEDOŠKOLSKÉ VÝUKY VIROLOGIE?

Klíčová slova: virologie, biologie, výchova ke zdraví, mediální výchova, střední škola, ICT multimédia

Anotace: Virologie je velmi rychle se rozvíjející vědní disciplína, nové objevy v tomto oboru mají významné dopady na širokou veřejnost. Proto jsou často intenzivně probírány ve sdělovacích prostředcích. V poslední době se stále častěji diskutují zprávy o hrozící pandemii chřipky, zvyšujícím se výskytu nemoci AIDS či např. nebezpečí zneužití viru pravých neštovic jako zbraně hromadného ničení. Studenti tyto a mnohé jiné informace slyšají téměř každý den z médií, avšak výuka tohoto tématu na středních školách často nestihá danou situaci reflektovat, současně středoškolské učebnice nové poznatky posledních let a desetiletí ve virologii téměř nezmiňují a studentům tak jsou často předávány velmi zastaralé informace, které mnohdy nekorespondují s tím, co se dozvídají ze sdělovacích prostředků. Přitom právě kvalitní vzdělávání v této oblasti může ovlivnit postoje široké veřejnosti mj. k otázkám prevence infekčních onemocnění, očkování či např. k otázce geneticky modifikovaných organismů. Proto si myslím, že v souvislosti s požadavky současných kurikulárních reformy je vhodná doba pro analýzu a nové zpracování tohoto tématu. V příspěvku předkládám mj. svůj výzkum, ve kterém mapuji výuku virologie na českých gymnáziích a analyzuji postoje učitelů k tomuto tématu. Poukazuji na možnosti dané RVP G a v kontextu současných reformy školství navrhuji možné alternativy ke stávající výuce.

IT IS NECESSARY TO UPGRADE HIGH SCHOOL VIROLOGY TEACHING?

Key words: virology, biology, health-education, media education, high school, ICT

Abstract: Virology as a science branch evolves very quickly, new inventions in this discipline has important impact upon general public. Hence it is intensively discussed in communications media. There is frequently discussed reports of impending pandemic flu, increasing incidence of diseases such as AIDS or the danger of abuse of pox as a weapon of mass destruction in recent years. Students hears of these and many other information almost every day from mass media, but education of this topic at schools does not frequently reflex the situation, the current high school textbooks nearly does not mention new developments of recent years and decades and there is often transmitted very outdated information to students, which often does not correspond with the information they get know from mass media. However high-quality training in this area can influence the attitudes of the public opinion regarding the prevention of infectious diseases, vaccination or e.g. on the issue of GMO. Therefore I think that in the context of curricular the reform is currently requests time for analysis and new treatment of this topic. In this report I propose my research, in which I'm mapping education of virology at czech high schools and analyze teachers attitude to this theme. I try to show chances given by RVP G and in context of current educational system reform I propose real alternatives to present education.

Vrbas Jaroslav

ZDATNOST DĚTÍ MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU – STATISTICKÉ ZPRACOVÁNÍ VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ

Klíčová slova: zdatnost, mladší školní věk, statistika

Anotace: Ve sdělení předkládáme prezentaci výsledků z měření zdatnosti dětí mladšího školního věku. Jedna z forem zpracování zadaného úkolu byla pomocí statistických metod. Budeme se zabývat vztahy mezi vybranými ukazateli zdatnosti, rozdíly skupin hoši a dívky a rozdíly mezi ročníky dětí mladšího školního věku. Toto sdělení vychází z řešení problematiky nových přístupů ve měření zdatnosti dětí mladšího školního věku.

THE FITNESS OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN – STATISTIC TREATMENT RESULT

Key words: fitness, primary school children, statistics

Abstract: The present communication we present results from measurements of fitness of primary school children. One form of treatment has been given the task by statistical methods. We will consider the relationship between selected indicators of fitness, differences in groups of boys and girls and differences between classes of primary school children. This communication is based on addressing new approaches to measuring fitness in school age children.

Mgr. Jaroslav Vrbas
Masarykova univerzita, TV PdF
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
vrbas@ped.muni.cz

Žaloudíková Iva

ROZŠÍŘENÍ PROGRAMU „NORMÁLNÍ JE NEKOUŘIT“ DO PRAXE ŠKOL

Klíčová slova: protidrogová prevence, školní onkologická prevence, výchova ke zdraví, rizikové chování, školní preventivní program,

Anotace: Primárně preventivní program Normální je nekouřit byl po pěti letech dokončen a jeho evaluace uzavřena jak v pilotní studii na školách v Brně, tak i v širší ověřovací studii v celé ČR. V současné době probíhá jeho rozšíření do praxe zařazením do kurikula školy, respektive do konkrétního školního vzdělávacího programu jednotlivých škol, které projeví zájem využít jej ve výchově ke zdraví. Uplatňuje se především v primární prevenci rizikového chování, primární onkologické prevenci a prevenci kardiovaskulárního onemocnění a to komplexní výchovou ke zdravému životnímu stylu.

DISSEMINATION OF THE PROGRAMME „NON-SMOKING IS A NORM“ INTO THE SCHOOL PRACTICE

Key words: drug prevention, cancer education, health education, risk behaviour, prevention school programme

Abstract: After five-years work has been primary preventive programme „Non-Smoking is a Norm“ finished. This programme has been evaluated in a pilot study as well as in a wider study in the whole Czech Republic. Nowadays it has been disseminated into the everyday practise. Schools have implemented it into the school curriculum, „School Educational Programme“. It has been used for health promotion, health education with focus on drug prevention, cancer education, cardiovascular disease prevention and healthy lifestyle education.

PhDr. Mgr. Iva Žaloudíková, Ph.D.
Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Poříčí 7, 603 00 Brno, Česká republika
zaloudikova.ped.muni.cz

JMENNÝ REJSTŘÍK

A		Gerová Zora	17
Adamec Petr	5	Goncharenko Maria	18
B		H	
Bajd Barbara	5	Hanzlová Jitka	24
Bartoňová Miroslava	6	Havelková Marie	24
Bednářová Renáta	6	Heinrichová Jitka	18
Bendová Marcela	69	Hodačová Lenka	48
Białas Dariusz	7	Holčík Jan	19
Birknerová Zuzana	7	Holeček Václav	19
Blahutková Marie	7, 8, 41	Holešovská Petra	20
Brůžková Lucie	8	Holubová Drahomíra	20
Březina Jaroslav	8	Horká Hana	21
Buck Michaela	9	Hradilová Ogorevc Lenka	42
Bujňáková Mária	26, 27	Hromádka Zdeněk	21
Buslovskaya Ludmila	9	Hušková Renata	60
Bykhovets Julia	10	Hübelová Dana	21, 46
C		Hrubá Drahoslava	21
Coufal Miroslav	10	CH	
Corbalán Francisco Javier	37	Chalupa Petr	21
Č		Chvilíček Petr	22
Čapka František	11	J	
Čech Tomáš	11	Jedličková Helena	22
Čerešňáková Ludmila	12	Jiřincová Božena	64
Čermáková Eva	48	Juklová Kateřina	23
D		Jurystová Lucie	23
Dan Jiří	5	Juříková Jana	24
Dlouhá Veronika	12	K	
Dokulil Miloš	12	Kachlík Petr	24, 26, 27, 28
Dolenc-Orbanič Nataša	13	Kaňková Klára	25
E		Kaplanová Kateřina	59
Efimenko Veronika	13	Kardaczová	23
F		Kawuloková Denisa	6
Felbaba Vladimír	26, 27	Kebza Vladimír	25
Fialová Jana	14	Kernová Věra	25
Flekal Martin	14	Kimáková Jana	26, 27
Foltová Lucie	15	Kimáková Tatiana	26, 27, 28, 29
Forejt Martin	63	Klímová Alžběta	29
Fousek Přemysl	15	Kodl Miloslav	25
Frostová Jana	16	Kohoutek Rudolf	12, 25, 30
Frostová Tereza	16	Kozina Francka Lovšín	30
Fuchsová Daniela	17	Koch Verena	30, 34
G		Kolářová Ivana	30
Gabrhelík Roman	23	Kolbanov V. V.	31
		Konovalova Olena	32
		Konsbul Ota	32
		Koryčánková Simona	33

Kosíková Věra	33	Polster Petr	51
Kostanjevec Stojan	30, 34	Popelková Marta	51
Kovalyeva Elena	34	Poučová Marcela	52
Krátká Jana	35	Portik Milan	37
Krejčí Milada	35	Praprotník Luka	5
Kubečková Petra	55	Procházková Lenka.....	52
Kukla Lubomír	35	Prouzová Nikola.....	59
Kuzmová L.	28	Prokopová Alice.....	17, 53, 55
L			
Lauková Petronela	36	R	
Liba Jozef	37	Rájová Darina	54
Limiňana Rosa María	37	Reissmannová Jitka	54, 55
Loudová Irena	37	Ruisel Imrich	56
Lukačiková Michaela	38	Rybář Radovan	56
M			
Mačalová, J., ...	29	Ryzhkova Yliaya	9
Magerová Jana	38	Ř	
Machačová Dominika	39	Řehulka Evžen	7, 56
Maňák Josef	39	Řezáč Jaroslav	57
Marád Michal.....	39	S	
Marádová Eva	40	Sánchez-López Maria del Pilar	37, 57
Marečková Marie.....	40	Schmidt Doroteja	34
Martykánová Lucie	41	Skálová Ludmila	25, 58
Matějková Eva.....	41	Slaný Radim	53
Matyášek Jiří	42	Su chopárová Lenka	58
Matyášek Patrik	42	Skálová Ludmila	25
Mihola Jiří	43	Sladek Anna	59
Mikulík Vít	43	Slaninová Gabriela	59, 60
Miňhová Jana	44	Stadlerová Hana	60
Miovský Michal.....	23	Stafeeva Yulia	60
Mičák Zdeněk	44	Stašová Leona	60
Mužik Vladislav.....	44	Stávková Jana	61
Mužiková Leona	45	Stojan Mojmír	61
N			
Navrátil Vladislav	45	Strach Jiří	61
Neyaskina Julia	46	Strgar Jelka	62
Němečková Marta	52	Střelec Stanislav	62
Novák Svatopluk.....	46	Su chopárová Lenka	63
O			
Oaklandová Gabriela	47	Sušinová Lenka.....	55
P			
Pacholík Viktor	47	Svatoš Tomáš	63
Paprštejnová Markéta	48	Svoboda Michal	64
Paulík Karel	49	Svobodová Marta.....	53
Paveleková Ivona	49	Syslová Zora	64
Pecina David	49	Š	
Pecina Pavel	50	Šándorová, E.	29
Peterková Viera	49, 50	Šedá Eva	64
Piskáčková Zlata	50	Šimíčková-Čížková Jitka	65
Plazar Janja.....	13	Šipek Antonín	58
		Široká Lenka	6
		Škvarč Smiljana	13
		Šmajš Josef.....	65
		Šmejkalová Jindra	48
		Švancarová Lucie	11

Švarcová Eva	65	Včelařová Hana	69
Šťastná Lenka	23	Veselá Jana	70
T		Vodáková Petra	44
Taliánová Magda	66	Vodinchar Ekaterina	70
Tělupil Milan	18	Vohlídalová Ivona	71
Trávníková Dagmar	66	Vondráčková Kristýna	71
Tymchenko Anastasiia	67	Vrbas Jaroslav	72
V		W	
Vacek Patrik	67	Wsolová Ladislava	17
Vacuřík Jaroslav	68	Ž	
Válek Jan	68	Žaloudíková Iva	21, 72
Vašina Bohumil	69		

ŠKOLA A ZDRAVÍ 21

Anotace referátů z Mezinárodní vědecké konference

Editor: Evžen Řehulka

Vydala Masarykova univerzita roku 2010.

1. vydání, 2010

náklad 275 výtisků

Vyrobilo MSD, spol. s r.o., Lidická 23, 602 00 Brno

ISBN 978-80-210-5262-8